

(225) Baizki Jucan

Povestiri

științifica - fantastice

Coperta: J. ED. KRÄMER

**Consiliul U. A. S. - Centrul Universitar
Timișoara**

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

**Cenacul de literatură științifico - fantastică
„H. G. WELLS”**

Timișoara, 1972.

Volum îngrijit de:

Gheorghe Balta, Doru Treta, Marcel Luca

25.12.1972
Vreă deplină succes
în literatura științ. fan-
tastică - trimite Baicchi
Dumă. Să se facă

CUVINT INTRODUCATIV

În urmă cu doi ani a luat ființă pe lângă Casa de cultură a studenților din Timișoara un cenaclu de literatură științifico-fantastică; era al doilea din țară — după cel din București — confirmând astfel locul de cinste ce-i revine orașului de pe Bega printre focarele anticipației românești. Cenaclul — care și-a luat numele unui celebru antemergător, H. G. Wells — s-a dovedit viabil de-a lungul celor doi ani. În ședințele sale ținute cu regularitate, un mănunchi de tineri entuziaști a citit și a discutat numeroase povestiri din genul acesta îndrăgit pe toate meridianele lumii de către tineret.

Da, este îndrăgit, într-adevăr. Cum s-ar putea să fie altfel? Tinerețea și literatura științifico-fantastică au doar atâtea trăsături comune: optimism, vigoare, sete de lucruri noi și nemaivăzute, romantism, exces de imaginație, privirea îndreptată spre viitor...

Mai ales, privirea îndreptată spre viitor. Poate de aceea, unii socotese literatura științifico-fantastică drept o încercare de a evada din prezent — din fața problemelor pe care le pune viața reală. Nu despre aceasta e vorba. Să ne gândim puțin: literatura a fost întotdeauna oglinda epocii în care s-a scris, a ideilor, aspirațiilor, preocupărilor oamenilor timpului respectiv. Or, dintr-o anumită perspectivă, nimic nu oglindește mai bine epoca noastră, *epoca exploziei tehnico-științifice*, ca literatura științifico-fantastică. Pe cine l-ar putea lăsa indiferent marile descoperiri ale secolului, sfărșirea edificiului atomic pentru a-i utiliza energia, calculatoarele electronice și automatizarea, saltul fantastic în biologia moleculară și cucerirea Cosmosului sau a adâncurilor oceanului planetar... Pe cine? Poate, tocmai pe cei care fug de realitate. Cât despre celi-falși... Sute de milioane de oameni au stat cu răsufletul tăiat în fața micului ecran ore și ore — nu odată — ziua sau noaptea târziu, urmărindu-i pe semenii lor care au făcut primii pași pe Lună,

activitatea lor acolo, departe de Planeta-leagăn a omenirii, peripețiile expedițiilor lor de-a lungul unor ținuturi străni, inaccesibile altă dată... Ar fi normal să nu se găsească trubadurii unor asemenea isprăvi? *Isprăvi reale*, caracteristice epocii noastre — numai epocii noastre. Aceștia sînt autorii de literatură științifico-fantastică. Eroii lor, acțiunile prin care îi fac să treacă sînt imaginare, cei drept, dar care literatură nu are eroi și acțiuni imaginare?... Principalul e că legătura cu realitățile epocii nu este nici o clipă trădată, chiar dacă explozia tehnico-științifică îi sperie puțin pe unii, așa cum se întîmplă cu prilejul oricărei explozii...

Studentii timișoreni, membri ai cenaclului „H. G. Wells“, sînt niște tineri care s-au simțit atrași de modul acesta de a oglindi realitățile. Primele lor încercări au fost naive și neîndeminate, dar activitatea de cenaclu i-a făcut, în scurt timp, să dea lucrări de valoare. Cinci dintre ei Marcel Luca, Ionică Lucian, Doru Treta, Traian Ciuguianu și Cornel Stanciu și-au văzut unele povestiri apărute în colecția „Povestiri științifico-fantastice“, publicație centrală, specializată pe plan național. Culegerea de față le prilejuește unora din membrii cenaclului o primă confruntare cu publicul cititor care va aprecia, fără îndoială, talentul, fantezia, originalitatea lor, chiar dacă măiestria literară nu este cu totul și cu totul împlinită.

Inițiativa Casei de cultură a studenților din Timișoara de a publica volumul de față o socotesc deosebit de binevenită și laudabilă, arătînd încă o dată cît de mult se preocupă de afirmarea studențimii timișorene pe plan cultural.

Dr. OVIDIU ȘURLANU

Timișoara, 1 august 1971.

LUCIAN
IONICĂ

FAPT DIVERS, ÎN ANUL . . .

În timp ce mergea cu o viteză cosmică, X observă pe microradarul mașinii prezența unui obiect de mici dimensiuni în fața lui pe autostrada interplanetară. Împins de înalta sa conștiință socială, opri la câțiva metri de acel obiect (care se dovedi a fi o cutioară de plastic) cu gândul de a-l arunca într-un coș de gunoi, dar citi pe eticheta lipită pe el: „Pastile bune pentru orice“ și hotărî să-l păstreze.

După cum bănuieți, X era inginer, adică un specialist de reputație mondială (interstelară, spațială, cum vreți) într-un domeniu pe care urmează să-l identificați dumneavoastră.

Ajunș acasă, privi omida, ultimul tip de omidă realizat de X printr-o încreucisare fantastică dintre o specie de la Polul Nord și alta de la Polul Ploilor. Trebuie să vă spun că, deși nu mai era la modă, adică se demodase, X se îndrăgostise de ea, și, fiind un bun cunoscător al limbilor folosite de omizi, declară că sentimentul este reciproc.

Așa dar, nu trebuie să ne mirăm că primul lucru pe care l-a făcut, a fost de a aduce această **Omidă** (i-am uitat numele și d-acum înainte o voi scrie cu „O“ mare) la dimensiunile unui om. Omidă, de bucurie, l-a îmbrățișat încolăcindu-se în jurul lui și l-a sărutat în creștetul capului, conform obiceiului omizesc.

X, scăpînd ieftin din această belea, doar ca ucigaș și cu o pastilă în minus, se întreba ce să mai facă.

A treia pastilă îl învăța prin mijlocirea subconștientului că oamenii au dorit din totdeauna să știe cum e când mori și după moarte.

A patra pastilă îi îndeplinea această dorință și muri. Dar muri cu adevărat. Și nu mai putu să se folosească de a cincea pastilă pentru a învia.

Ce să-i faci! Aceasta este soarta marilor găsitori.

Timișoara, 28. 10. 1970.

BREVET PENTRU MAȘINA DE ȘTIUT

Îmi aduc bine aminte, chiar foarte bine, că mă invitase la El. Mi-era indiferent: adică nu mă interesa unde mergem, la El sau în altă parte. Apatia aceasta m-a ținut (știusese că așa se va întâmpla, încă de la ieșirea din parc) pînă a doua zi dimineața; și visurile m-au plictisit. Cred că am cele mai plictisitoare visuri din lume. Păcat că n-ați avut niciodată un asemenea vis. Eu le am destul de des. E cea mai scîrboasă senzație pe care o poate simți un om. Este o tortură!... Discuția din parc, de pe banca aceea cu dungi roșii și verzi, a fost de vină. Amindoi înșirasem atunci tot felul de banalități, aprobîndu-ne reciproc. Cînd spuneam: „Da“, „într-adevăr“, „întocmai“, „exact“, „chiar așa“, „desigur“, „de acord“, „cum să nu“, insatisfacția generată de neputința de a discuta s-a combinat cu energia care prisosea și a format molecule de plictiseală care s-au depus pe creierul meu. Aceste molecule nu sînt stabile din punct de vedere al structurii. Noaptea, apare o reacție de stabilizare, și astfel iau naștere visele mele oribile. Cu timpul noile molecule sînt eliminate din organism. Aceasta este teoria mea. Cineva mi-a spus că nu este adevărată, dar nu l-am luat în seamă pentru că (singur a mărturistit) pe el visurile nu l-au plictisit niciodată.

Ajunseserăm la o casă veche, nereparată de mult, cu o frumoasă poartă din fier forjat. Am intrat printr-un gang în casa scîrilor, un mare gol paralelipipedic. Pe peretele opus este o ușă care se deschide într-o curte interioară mică. Prin ușă se vede o altă ușă care dă din curtea interioară la niște scări. Mi-a arătat treptele din marmură roșiatică tocite, care încep imediat lingă gang, în stînga, spunîndu-mi că el singur le-a tocit, pentru că numai el, dintre cei care locuiesc acolo, poartă placheuri.

În afară de scări mai e o lampă prăfuită, fără bec, două-trei cutii de poștă cu găuri mari și o firidă care are o ramă frumoasă, seamănă cu rama unui tablou; deasupra firidei este sculptat capul unui om care strigă sau ride; are gura larg deschisă, ușor strimbată. În rest nimic. Ba da: două lebede prăfuite așezate de o parte și de alta a capului care strigă sau ride.

Cît timp am urcat scările m-a pătruns un frig puternic, care mă făcea să tremur, un frig de casă bătrînă și bolnavă.

Mi-a spus că aceasta casă a aparținut unui prinț, sau cam așa ceva, dar au vîndut-o moștenitorii, iar pe scara pe care urcam noi, el cobora. Eu cred că tot pe acolo și urca.

— Murdăria de pe balustradă nu-i a mea, pentru că eu mă spăl în fiecare zi cu apă caldă și săpun: de șase ori pe mîini pînă la cot, de trei ori pe față și o dată pe picioare, iar vineri seara pe tot corpul... ar fi bine să nu te atingi de ea, cine știe ce microbi poți să iei... ține-te de perete dacă nu poți să mergi așa ca mine.

— În casă la mine n-ai nevoie de palton, mi-a spus cînd am intrat în antreu.

Brusc, mi-am reamîntit, că acum patru luni era încă plăcut, era cald.

Scaune, dulapuri, mese și tot felul de mobile umpleau antreul. Nu puteam să mă mișc fără să ating ceva. Data trecută fusese gol. Am vrut să-l întreb dacă nu cumva s-a apucat de negustoria de mobilă, dar am uitat. Atunci venisem să joc șah cu zaruri, un joc inventat de El. Acum peste tot domnește o dezordine și o murdărie cumplită. E cel mai frumos joc pe care-l cunosc.

— Hai mai repede, m-a strigat de după un dulap cu ușile întredeschise.

Am făcut cîțiva pași și am rămas în dubiu în fața (de fapt spatele) unei dormeze așezate în picioare, negăsind drumul. Ideea salvatoare mi-a dat-o chiar ea: dacă scîndurile paralele, de care erau fixate acururile, ar fi fost un număr par, trebuia să ocolesc prin stînga, iar dacă numărul ar fi fost impar, trebuia să o iau la dreapta. N-am apucat să număr scîndurile pentru că dormeza s-a dat la o parte, El m-a prins de mîină și m-a tras făcîndu-mă să-l urmez.

— Să nu-ți fie teamă.

Căleînd doar în ciorapi, lăsasem pantofii la ușa la rugămintea lui, m-am strecurat pînă în dreptul unui fotoliu cu un singur braț, avînd grijă să nu stric echilibrul scaunului așezat pe bufetul care făcuse parte din zestreă nevastă-si. Ne-am urcat pe fo-

toliu și de acolo pe masă (din cauza aceasta cred că m-a rugat să mă descalf). Firimiturile uscate de piine mi se înfingeau în talpă. O linguriță care fusese rezemată de o farfurioară, a căzut scoțind un sunet ascuțit.

Am sărit jos. Ne aflam în fața unei uși. M-am întrebat de ce nu a lăsat un culoar printre mobile până aici, dar n-am găsit încă răspunsul.

A deschis ușa cu teamă înconștientă de avar. Am crezut că mă invită să intru. În cameră era întuneric. Jaluzelele trase nu permiteau decât ici și colo cîte unui fir de lumină să le străbată. Am făcut un pas, doi, m-am împiedicat de un obiect și am căzut peste ceva dur și rece (am avut impresia că am căzut peste o grămadă de cărămizi; așa credeam eu că simte un om atunci cînd cade peste o grămadă de cărămizi).

— Ei, ce faci!? strigă El, neliniștit.

M-a ajutat să mă ridic. A aprins lumina. Am rămas surprins în ușă; nu mă așteptam să văd așa ceva.

Spațiul cuprins între cei patru pereți, era, literalmente, acoperit de un strat de piese metalice și din material plastic, a cărui grosime varia între aproximativ 25 cm și jumătate de metru.

Niciodată mașinile nu au fost pasiunea mea așa că nu mi-am putut da seama la ce folosește, dar am observat că cea mai mare parte din piesele acelea formau un angrenaj complicat, semănînd cu o împletitură, care nu putea decât să impresioneze un profan ca mine. Pentru cîteva clipe, la început, crezusem că este vorba despre o colecție de roți dințate, curele de transmisie, lanțuri, arcuiri, scripeți, pîrghii și alte lucruri pe care nu le-am învățat la școală, sau le-am uitat. Nici urmă de vreun tablou de comandă sau ceva asemănător.

— Nu te speria!

Am băgat de seamă că îmi julisem două degete. Mi-am șters sîngele cu batista.

— Stai pe scaunul ăla.

În mijlocul camerei erau două scaune, așezate deasupra acelei mașinării. Am pus piciorul pe o roată și prin țesătura ciorapului am simțit stratul de vaselină care, m elipa următoare, mă făcu să-mi pierd echilibrul. Ajutîndu-mă și de mîini, avînd grijă să nu-mi scape piciorul printre roțile dințate, am reușit să ajung la scaunul indicat de El. Între timp închisese ușa și se îndreptă spre celălalt scaun spunîndu-mi că ar fi vrut să-i pună și o car-

casă, dar n-a mai avut bani. După ce s-a așezat, am auzit un tăcănit și s-a făcut întuneric. Am dedus că pe scaun era montat un întrerupător, dacă nu și mai multe. M-am mirat, cu nu observasem nimic deosebit. Mi-am pipăit scaunul dar era ca și acesta pe care stau acum. El și-a aprins o țigară. Priveam puțin neliniștit vârful roșu. A tras câteva fumuri, trei-patru, (Nu, nu fumez) apoi mi-a zis calm, puțin târăgănat, dar cu multă hotărâre:

— Ține-te bine... Începem! Tu ești singurul care știi. Vecinii au bănuțit ceva, dar am reușit să-i păcălesc.

N-am simțit nimic deosebit. Am auzit doar un tăcănit de întrerupător, dar nu s-a aprins lumina. Urmăream aproape inconștient jarul țigării. Deodată... aerul începu să-mi alunece de-a lungul feței; din ce în ce mai repede. O forță puternică mă împinsese lateral și dacă nu mă prindeam de marginile scaunului aș fi căzut. Scaunul mergea! Mi s-a făcut frică. Nu știam ce se întâmplă. Mersul lui fu urmat de un mers ondulat: cînd sus, cînd jos. Simțeam că-mi iese stomacul pe gură, am vrut să strig, dar atunci a vorbit El:

— Fii atent!... Nu se aude nimic. Nici cel mai mic zgomot. E o minunăție. Ce zici?

Am vrut să fug, dar mi-am amintit de dinții roșilor și vaselina care-mi pătase ciorapii.

Știi, nu sînt un tip prea rezistent. Mi s-a făcut rău. O greutate imensă mă apăsa pe ceafă, îmi era greață. Doream să mă smulg din starea aceea și să rămîn lucid.

— Ce te niți așa, strigă deodată lîngă urechea mea. Nu-ți place albastrul tapiseriei?

— Ba da, e foarte frumos . . .

— Și mie îmi place, îmi răspunse din colțul din dreapta (așa cred).

— Dacă broderiile, am continuat jocul, ar fi fost aurii...

— Ce strigi așa? Sînt doar lîngă tine.

A urmat o pauză.

— Aprinde lumina!

— Ce zici? întrebă un glas de departe, parcă venit din altă lume.

— Nimic, nimic, răspunse frica din mine. Răsuflarea-i caldă îmi lovi obrazul. Mirosul îngrozitor. Mi se plînsese că-l dor dinții. Mi-am întors capul, dar se pare că mă întorsesem spre El. În partea aceea mirosul era mai tare. Atunci m-am făcut mic, dar El a început să rîdă, parcă în mine.

— Cine ești? (cred că mi-a atins urechea cu buzele)
O întrebare stupidă, ne cunoaștem încă de pe băncile școlii.

— Mă numesc..., pe tata..., pe mama..., pe bunicii tatei..., pe bunicii mamei..., pe străbunicii...

— Taci! Asta cunosc și eu. Vreau să știu cine ești!

Cred că e nebun. S-a ratat și a înnebunit în singurătatea asta, doar cu doi-trei cunoscuți, care îl mai vizitează din când în când. Eu, eram unul dintre ei. Mai e femeia, ce-i aducea lapte și miere de albine, cu care se culca câteodată, dacă ar fi să-l cred.

— Zi! De ce taci? Vreau să știu cui i-am încredințat taina șalului meu.

— Nu înțeleg ce vrei. Ar fi mai bine să încetezi jocul acesta! Mă durea capul îngrozitor.

— Ți-am spus să nu-ți fie teamă. Și nu fi atât de nerăbdător. De înțeles n-ai înțeles niciodată nimic, și asta pentru că nu gîndești. Zi: ai gîndit tu vreodată?

— Desigur! Cum să nu! Ce întrebare!

— Minți, minți, minți, de o mie de ori minți...

Pauză.

— ... adică nu-ți dai seama. Ai gîndit tot atât cît gîndește o găină cînd alege un bob dintr-un pumn de boabe. Și... (Acest om gîndește, și eu îl consideram prost. Păcat că e atât de vulnerabil cînd este sincer).

— Zi. Cu cine am avut de-a face? Vorbește!

— ...

— Nu spui nimic? ... Bine ... Te fac eu să-ți dai jos haina de minciună, de ipocrizie, de parvenire ... vei fi mai curat decît te-a avut mă-ta cînd te-a făcut!

Scaunul începu să se învîrtească pe loc, cu o viteză fantastică, avîndu-mă pe mine drept axă. Gîndurile, din cauza forței centrifuge, se striveau de oasele cutiei craniene, formînd un strat uniform. Tot mai repede!

— Vreau să știu tot!

Corpul stătea drept din cauza rotației.

— Pînă acum cunosc doar un om: pe mine. Dar voi cunoaște mulți, tot mai mulți, milioane ... Tu ești primul. Fii mindru! Învelișul se va desprinde, va zbura făcîndu-se țandări. Pe urmă n-ai decît să-l aduni. Vei rămîne curat și te voi cerceta, fără puțința de a mi te împotrivi sau de a mistifica ceva din tine!

Prin urechile astupate cu cioburi de gînduri pătrunse un scrişnet de metal. Scaunul s-a oprit brusc şi s-a aprins lumina. Totul dansa. El stătea prăbuşit în scaun, aproape fără viaţă, privind prosteste, cu ochii mari, roţile dinţate care săriseră din locurile lor.

Mi s-a făcut frig. Am descleştat miinile, care mă ţinuseră lipit de scaun. Eram gol! În pielea goală! Am zărit bucăţi din hainele mele amestecate cu roţi dinţate, cu lanţuri, cu arcuri, cu scripeţi, cu pirghii şi alte lucruri pe care nu le-am învăţat la şcoală sau le-am uitat . . .

M-am aplecat înainte şi am vomitat peste piesele acelea ciudate.

I N T O A R C E R E A

Mai erau cîțiva metri. Cosmonautul aruncă din nou o privire creierului electronic care continua să indice că existau 48,56 șanse ca planeta pe care ateriza să fie Pămîntul.

Picioarele atinseseră solul. Nava se zgudui, apoi rămăsese nemîșcată. Motoarele amuțiseră. Senzația de solid, de imens de încremenire îi tăie răsufflarea.

Analizatorul semnală prezența azotului, oxigenului, carbonului . . . URA! Pămîntul!

Totuși creierul electronic nu creștea șansele decît la 59,72%.

După ce se uită în oglindă, nu putea să apară oricum, apăsă pe butonul de coborîre al scării de aluminiu, apoi trase spre el masiva ușă, deschizînd-o. Ochii căutară să cuprindă totul; dintr-o dată.

Nimeni și nimic. Gol. Liniste. Pustietatea îl descumpăni. Se aștepta la o altfel de primire, dar, de fapt, nici nu fusese o primire. Doar umbra navei întinzînduse peste iarba proaspăt tunsă. Cîmpul dispărea la orizont, în față, în spatele, la dreapta și la stînga lui.

Creierul electronic creștea cu neliniște umbra. Cosmonautul zîmbi.

Mergea în urma acestei, sau poate, acestui . . . Habar n-avea dacă sint oameni ori mașini. Trecură două zile și acum se mai obișnuise. Nu mai băga în seamă exclamațiile prelungite și ascuțite de: „Oooooo“, „Oooooooo“! sease de aceste . . . sau de acești . . . la vederea sa.

— Aici este Centrul nostru de istorie.

Cosmonautul se amuză de faptul că i se vorbea în limba lui.

— Oooooo! făcu cel cu istoria cînd îl văzu.

Ghidul îi lăsa singuri.

— Oooooo! mai zise o data cel cu istoria. Este foarte bine că v-au trimis mai întâi aici. Veți afla în linii mari ce s-a întâmplat de când ați plecat ... apropo, de ce ați plecat?

— Am fost într-o expediție științifică ... Am adus rezultate— informații ...

— Despre ce?

— Există o stea ale cărei planete descriu traiectorii foarte ciudate ...

— Ciudate? Aha!

După câteva momente, întrerupându-l din nou pe cosmonaut:

— Vreau să vă spun, așa ca să fiți pregătit, ca să nu fiți luat prin surprindere, a nu, nu vă speriați, știți, azi, sîntem mai realiști, dar s-ar putea, nu este nimic sigur, să vedem ce se va hotări, dar s-ar putea să nu ... Dar să lăsăm asta acum, ce-ați voi să aflați mai întâi?

„Să fiu pregătit; pentru ce? Neclar“. Și totuși spuse:

— Ne deosebim atît de mult! N-am crezut niciodată că veți evolua atît de mult. De parcă n-am fi pe aceeași planetă.

— Vai de mine! Dar n-am evoluat de loc! Ne-am schimbat prea puțin. Nu v-a explicat nimănui pînă acum?

— Nu! Ce să-mi explice?

— Oooooo! Să vă lămuresc eu! Mai demult, cînd zborurile cosmice au luat o mare amploare, oamenii au început să se îmbolnăvească de boli necunoscute, și asta din două motive, în primul rînd oamenii consumau foarte multe medicamente și imunitatea naturală a scăzut catastrofal; iar în al doilea rînd, și cel mai important, navele cosmice oricît de bine au fost „sterilizate“ la înapoiere, au adus acele maladii necunoscute, „bolile stelelor“. S-a hotărît ca toți oamenii să fie îmbrăcați în costume de scafandru care asigurau un mediu nepatogen. La început, se păstrează diferite măturii, au fost greoaie, dar cu timpul s-au perfecționat. Acum sînt ca o a doua piele. De altfel și dumneavoastră va trebui să purtați unul.

— Cum! Și eu să port unul? Nu cred că mă voi putea obișnui.

— Va trebui totuși. Oamenii se vor rușina să vă vadă așa. Să știți că și eu mă sînt destul de prost. Nu se poate altfel. Dacă le vine și altora ideea de a se „dezbrăca“?! Nouă ne e greu fără costum. Avem saloane speciale unde putem să ne părăsim costumele. Să ne vezi cum umblăm: încet, încet, să nu ne lovim, să nu cădem. Există niște bare de care ne susținem.

Gîndul cosmonautului fugi dezgustat în altă parte.

— Și animalele?

— Animalele? Parcă au mai rămas câteva. Și continuându-și ideea: azi, copiii de cum se nasc sînt introduși într-un costum mic, care va crește odată cu ei. Ce zici?

— Eu nu pot trăi aici . . . Nu vă vedeți niciodată fețele, ochii!

— Ți-am spus că avem saloane . . .

— Nu așa! Puteți să vă bucurați, teribil să vă bucurați, dar să vă faceți că vă pare rău!

— Și invers, răspunde istoricul, e cel mai fascinant joc de societate!

Deodată cosmonautul, străfulgerat:

— Și pe dinți, cum vă spălați?

— Să ne spălăm? De ce? Mirosul nu trece prin costum!

— Oooooo!

— Ei vezi, ai și început să te obișnuiești! Aceasta e cea mai modernă exclamație. A fost lansată acum câteva zile.

Timișoara, 1970.

Lui Baișzki Insa,
cu deosebită considerație
și prețuire, cu speranța de
a semena în pământ în
paginile revistei, Păcurilor
Hambur
24. IX. 1972

MARCEL

LUCA

CIND NU VOR FI GINDACI DE COLORADO

Inginerul agronom Cercel I. Cerceluș, își aranjă în sertarul din mijloc al biroului ultimele birtii și se rezemă apoi cu un oftat de speteaza moale a fotoliului. Își privi cu atenție ceasul. O făcu preț de câteva clipe, după care un imens semn de întrebare începu să i se zugrăvească pe față. Cînd se transpuse definitiv în sensul acestui semn ortografic, inginerul Cerceluș, marcînd delicat apoteoza, sughită scurt.

Revenindu-și din surpriză, cu o mîngiere grațioasă a mîinii stîngi astîmpără tremurul mustăcioarei subțiri iar cu arătătorul mîinii drepte apăsă viguros pe clapa roșie a claviaturii micului panou nou instalat pe birou.

Ecranul inunda încăperea cu lumina albastruie pe care o împrăștiu reflectoarele din hala Stațiunii de robotracitoare.

În fața teleobiectivului se instalează robotul — dispecer principal. Beculețele colorate de control de pe creștet i se aprindeau și se stingeau cu repeziciune, dovedind o nervozitate deosebită.

— Ei! rosti inginerul Cerceluș, cu tonul pisicii care își oferă unui șoarece tutela: cum se face că au trecut TREI MINUTE de cînd trebuia să-mi transmiți raportul pentru activitatea zilei de azi și totuși nu dai nici un semn de viață? S-a zis cu participarea ta la faza județeană a „Ciberneticii de șah“!

Dispecerul hurui amară din laringofon și scuipă de necaz o roțiță dintată. Abia după aceea zise ocolind privirea inginerului:

— Robottractorul nr. 13 nu a sosit încă!

Cercel I. Cerceluș întrerupse repede legătura pentru a-și savura uluirea de unul singur.

„De necrezut“ se gîndea el; „orice tractor se autoalimentează, se autodirijează, se autoreglează, se autoperfecționează, se autoplănușcă, (. . . .), se autocritică! și-atunci? Cea pățit „Trei spe“ le

asta? E primul caz din istoria agriculturii cibernetice cînd un robo-tractor nu se întoarce în locul fixat, la ora fixată, cu sarcinile îndeplinite.

Reluă legătura cu hala.

Dispecerul era negru de supărare și nu se lumina la față decît după cîteva secunde, cînd reuși să repare siguranța care-i sarise din cauza tensiunii momentului.

Cerceluș comută și obține imaginea robotractoarelor care se aliniaseră devreme pe marginea halei.

Dispecerul se apropie de ele, cerîndu-le relații despre „Numărul 13“, nu prin radio, ci sonor, din respect pentru imaginea inginerului de pe ecranul de control.

— „Numărul 12“, ai lucrat lîngă „13“, — nu ai observat nimic deosebit?

Robotractorul 12, se scarpină gînditor cu un tirant lateral pe aripa din dreapta și zise cu convingere: „Nu“.

— „Numărul 14“, știi ceva?

Pai'sprezecce, de o construcție mai nouă, proaspăt sosit în Stațiune, era mai timid, așa că rosti „Nu“-ul mai încet, în timp ce-și vîra plugul între roți, cu aerul unui cățel admonestat.

„Numărul 1“ — veteran al agriculturii cibernetice din această zonă — își îngădui să-și exprime părerea neîntrebat:

— Propun să se deplaseze un om la fața locului!

Inginerul agronom înlemni. La orice, numai la un contact atît de nemijlocit cu natura, nu se așteptase — deoarece nu încăpea îndoială că în sarcina lui cădea această misiune.

Întrerupînd legătura, se ridică din fotoliu, ieși din încăpere, își prinse piciorul între plăcile scării rulante și ajunse pe terasă.

Mica farfurie zburătoare — proprietate personală — îl aștepta încălzindu-se la soarele care se pregătea să apună. Cu o mîină destul de nesigură, deschise portiera ovală, iar cu o mîină mai sigură îl scoase de urechi afară, pe pustiul tehnologului șef, care se rătăcise întîmplător înăuntru pentru a-i demonta tabloul de bord.

Fără zgîmîot, se ridică în aer, îndreptîndu-se spre sectorul robotractorului nr. 13.

Îl zări de departe. Îi mai rămăsese de arat, într-un colț, aproximativ patru metri pătrați. Dar acolo dormea un om! Cum programarea nu avea în vedere o asemenea situație, Treispele era complet derutat, așa că aștepta pur și simplu.

Cerceluș ateriză la câțiva pași de „Treîșpele“ care funcționa în relanți. Coberînd, îl încercă o ciudată senzație de eliberare, în timp ce glomerulele reavăne i se strecurau între picior și încălțăminte.

Apropiîndu-se de cel care era culcat, se aplecă și-l lătu pe umăr.

— Hei! Sinteți amabil să vă treziți? Așa, ușurel . . .

Soarele se apropia de asfințit.

Omul era un bărbat între două vîrste, deșirat, blond și avea un aer somnolent de poet — mină pe care și-o cîștigase probabil cu mult înainte de a învăța să citească.

— Ah, Natura! Natura, mama noastră! declamă el odată săltat în picioare, aruncîndu-și pumnii spre cer și căscînd voluptos.

— Cum de-ați adormit aici, în plin cîmp?! se minună Cerceluș, uitînd de necazurile care-l aduseseră și pe el în afara orașului prima dată după douăzeci de ani de meserie.

— O! exclamă celalalt; sînt entomolog . . . Cred că cunoașteți; mă ocup de gînganii, fluturi și alte chestii de-astea.

Aici am ajuns în împrejurări excepționale.

Își strînseseră mîinile și se prezentară.

Omul continuă să se explice.

— Astăzi, pe cînd sfîrșeam cu masa de prînz, robotul meu însărcinat cu munca de teren, a intrat în casă ca o furtună și mi-a oferit în loc de desert, un exemplar superb de „Leptinotarsa decemlineata“ . . .

— Un gîndac de Colorado adevărat? clipi neîncrezător agronomul.

— Pe cinstea mea! Ei bine, l-am luat în palmă ca să-l privesc mai îndeaproape, iar dumnealui a profitat de admirația mea ca să zboare pe fereastră!

— Ce chestie dom'le! Sper că robotul a acționat imediat . . .

— Nu, făcu trist entomologul. Socotindu-ma probabil un idiot, în semn de protest s-a scurtcircuitat pe loc . . . L-am lăsat și am sărit pe geam, de la etajul zece, în urmărirea gîndacului, m-am salvat doar autosugestionîndu-mă că sar de la parter.

Zărîndu-l în cele din urma și fugărîndu-l pînă aici, l-am făcut prizonier în cutia asta . . . sfîrși, scoțînd din buzunarul de la piept cutia cu pricina și lăsîndu-l pe Cerceluș să privească printr-o găurică minunăția.

— Fantastic! Sper că veți reuși să înmulțiți cumva fosila asta, pentru scopuri didactice.

— Vom încerca, vom încerca . . . cu gîndul ăsta am adormit de fapt, pe cînd mă odihneam după atîta alergătură. Sper că mă duceți în oraș cu farfuria dumncavoastră . . .

— „Treîșpele“, nemaiavînd nici un obstacol în fața, se urnise din loc, grăbindu-se să-și sfîrșească treaba.

Inginerul Cerceluș, conducîndu-l îndatoritor pe entomolog spre discoplan, apucă să mai audă robotractorul, care între doua rateuri, filozofa ca pentru el: „Ce ți-e și cu agricultura asta! De dimineața pînă seara . . .“

ULTIMUL ZIMBET AL JUANITEI

(Mileniul IV)

Acum, cînd sistemul celor șapte stele ale Juanitei a devenit vizibil, sentimentul pe care l-am simțit nelămurit la început, s-a transformat într-o tristețe răscolitoare. Și — același nejustificat sentiment de vinovăție și tristețe îl citesc pe chipurile însoțitorilor mei de pe celelalte astronave ale convoiului, atunci cînd îmi transmit videofonice rapoartele zilnice.

Îi înțeleg.

În acest moment, la un miliard de kilometri distanță, imensa imagine a Juanitei abia mai încape în conturul ecranului panoramic central.

Loss și Juanita . . .

Cît de ciudat și cît de complex poate fi sufletul omului! Cît de neprevăzute pot fi reacțiile născute din bucuriile și mai ales nefericirile sale, nelămurite în adîncul lor nici de testele psihologice atît de perfecționate ale mileniului trecut.

Căci, care calculator ar fi putut prevedea, nu sacrificiul Juanitei, ci gestul prin care Loss și-a materializat disperarea la dimensiuni cosmice; iubirea lui care l-a determinat să refuze conștient îndeplinirea misiunii, cum nici un alt astronaut n-a făcut-o nici înainte, nici după el.

. . . S-a scurs aproape un mileniu de cînd astronava uriașă și greoaie s-a apropiat de acest îndepărtat colț al galaxiei. Loss și Juanita, stăpîni ai unor fantastice rezerve de energie, aveau misiunea de a restructura la nivelul civilizației de tip Dyson sistemele planetare ale celor 7 stele. Pe imensele pelicule materiale care trebuiau să îmbrace aștrii, urmau să se instaleze alte miliarde de miliarde de oameni.

Se iubeau.

Știm doar aproximativ cum a murit Juanita.

Se pare că fiind de cart, a înregistrat o avarie la unul din motoarele fotonice. Securitatea navei presupunea o intervenție imediată în plină sursă de iradiere.

A renunțat să-i comunice lui Loss situația, rezolvînd-o singură, și murind la înapoiere, înainte de a-și putea dezbrăca scafandrul pe care-l folosisese.

De aici începe extraordinarul.

Disperarea lui Loss a fost atît de imensă, atît de nefirească, încît începîndu-și opera, nu s-a gîndit nici măcar o clipă că înapătuiește și cea mai înimăginabilă trădare față de semenii săi.

Energia de care dispunea era rodul muncii a miliarde de oameni. Rostul ei era să defrișeze spații noi, să asigure evoluția pe mai departe.

Dar, el a hotărît altfel.

Selecționînd hologramele Juanitei, a ales-o pe cea mai reprezentativă, încredințînd-o ordinatorilor.

Apoi, în scurtă vreme, rarefiînd și redistribuînd abundentul material planetar, modificînd complicatul echilibru al celor 7 stele, Loss a plănuit-o pe Juanita la dimensiuni cosmice.

Trupul suplu și zvelt, ochii mari și strălucitori, pletele întunecate în care sclipesc aștrii îndepărtați ai galaxiei, și mai ales zimbetul ciudat de viu, au rămas de atîta vreme neschimbate.

Oamenii l-au iertat pe Loss. Timpul l-a iertat. El și-a găsit sfîrșitul bătrîn și zdruncinat, invaluid cu astronava-i solitară, în bucle nesfîrșite, trupul iubitei.

De atunci, mica stea galbenă — Soarele — metropola civilizației Oamenilor, și-a trimis spre alte lumi mesageri care să le transforme. Dar astăzi ne vedem siliți să reamenajăm și acest colț pustiu de Univers.

Peste puțin voi dirija metamorfoza Juanitei în globuri de materie solidă care vor înlănțui pentru totdeauna energia celor șapte aștrii.

Lumea care se va naște va purta în continuare numele ei, tulburător și neobișnuit de lung, în care se ghicesc pasiunile și febrilele trăiri ale străbunilor noștri, pe vremea cînd mai exista acel original Pămînt.

O mai privesc.

Acum, aproape de sfîrșit, regretul și tristețea ce mă copleșesc, le descifrez și în acest ultim zimbet al Juanitei.

„CE SEMNE FACI, O, LEBĂDĂ, PE APE? . . .“

„E L L A“

În acele clipe, căutam soluții cu atita înfrigurare, încît pur și simplu nu-mi dădeam seama cit sînt de speriat. O ciudată conjunctura de accidente stupide m-a lăsat singur într-o situație pe care nu o puteam califica decît disperată.

Înainte ca uraganul „Ella“ să devieze — surprinzător în direcția mea — apucasem să-i expediez pe Adrian și pe Nelu cu singurul discoplan pe care-l aveam pe insulă. Amindoi se aflau într-o stare foarte gravă în urma exploziei unui rezervor cu acid fluorhidric cu care alimentau rachetele de intervenție.

Sistemul de televiziune se defectase imediat ce am fost anunțat că voi fi interceptat direct de uragan, așa că Centrul nu știa că am rămas singur, cu două flotoare perforate de explozie, fără putința de a părăsi insula de oțel înainte de a fi prea târziu.

Acum, îmi părea rău că nu am plecat împreună cu cei doi, dar oricum, situația nu părea atunci prea gravă și mai speram încă să primesc ajutoare.

Un om! Atît îmi trebuia ca să pot face față. Nu puteam în nici un caz să fiu și în turnul de control pentru a dirija în permanență automatele și jos în sala generatoarelor care, supuse la efort suplimentar, nesupravegheate, puteau exploda dintr-un moment în altul.

Valurile Pacificului măturau uriașe, suprastructura metalică a insulei care vibra mărunț, aplecată într-un unghi de 18° în direcția celor două flotoare inundate.

Crispat, din cupola transparentă a turnului de control, dirijam lansarea la intervale scurte a fuzeele care împrăștiu la mare înălțime iodură de argint. Îmi dădeam seama de lipsa de eficiență a acestei acțiuni. Intervenția mea solitară, în imediata apropiere a epicentrului mobil al uraganului, nu putea calma dezlănțuirea sa năpraznică.

Fulgerele lungi, țîșnite din efuzoarele rachetelor abia se zăreau în lumina laptoasă care se cernea prin pînzele furioase de ploaie.

Mă simțeam ca o muscă suspendată imediat sub plafonul unei încăperi. Oscilînd în turnul lung și flexibil, simțeam cum cerul vi-nețiu îmi strivea literalmente cupola.

În clipa cînd am constatat apatic că radarul nu funcționează, am auzit un zgomot în spatele meu; m-am întors fulgerător (nu puteam să-mi mai controlez impulsurile) și am înmărmurit observînd bustul unei femei. N-am mai schițat nici un gest pînă cînd cu mișcări sigure, abia sprijinindu-se de balustrada metalică, urea ultimele trepte și se apropie de mine.

— Ella! Mi se prezintă simpla, întinzîndu-mi o mîna subțire, cu degete lungi și nervoase. I-am strîns-o ridicîndu-mă din fotoliu. În clipa aceea, nici nu i-am reținut numele.

— Am venit să te ajut. Îmi surise; era aproape tot atît de înaltă cît mine. Salopeta verzuie i se mula, din cauza apei, pe trup.

Mi-am revenit;

— Ai sosit la timp. Coboară cu un nivel mai jos și schimbă-te — găsești ce ai nevoie în compartimentul 36.

— Apoi?...

— Cobori la generatoare. Rețeaua TV în circuit închis funcționează, așa că îți voi explica pe parcurs ce trebuie să faci.

A coborît ușor, așa cum urcase. Nu m-am întrebat cum a venit. Nu era timp. Insula se balansa tot mai puternic. Mai erau cel mult 20—25 de minute pînă la interferența cu uraganul.

Oceanul clocotea. Am lucrat mulți ani pe asemenea stații de anihilare meteo, dar nu mai văzusem un spectacol atît de magnific. Valuri uriașe păreau că se desprind de masa de apă, asemenea protuberanțelor solare.

Ecranul se luminează și Ella îmi ceru simplu să-i comunic ce a-nume avea de făcut. În scurtă vreme, generatoarele auxiliare începură să funcționeze, antrenînd pompele care încercau să golească flotoarele. Insula își revenea încet la poziția inițială. Copleșit de apelurile insistente ale aparatelor, apucam totuși să privesc din cînd în cînd, silueta elastică a Ellei. Uneori, îi surprindeam zîmbetul — un zîmbet parcă încăpățînat, parcă zeflemitor — pe care nu-l părăsea nici o clipă.

Curînd, uraganul ne-a interceptat . . .

Ella se odihnea pe un fotoliu alăturat, cu miinile împreunate copilărește între genunchi, cu capul rezemat de speteaza înaltă, cu ochii închiși; zîmbea.

Am început încureat:

— Iartă-mă că nu ți-am reținut numele, cum . . .

— Ella.

— Ella! . . . Ella . . . e un nume de conjunctură sau e o coincidență? . . .

Și-a ridicat încet pleoapele, scaldîndu-mă în privirea ochilor verzi:

— Poate e o coincidență! zîmbea mereu — acum mai interiorizat — strîngînd imperceptibil buzele subțiri. Închise ochii din nou . . .

— Ai venit la timp . . . Lucrezi în formațiile de intervenție?

— . . . Oarecum . . .

Am tăcut amîndoi o vreme, cercetînd vinzoleala valurilor în jurul stației. Am remarcat că peste vreo jumătate de ceas va putea pleca. N-a răspuns. Fără a ști nici eu unde doream să ajung, i-am spus că am rămas singur și Centrul va trebui să trimită doi oameni . . .

Ella părea că doarme. Parul lung îi îmbrățișa umerii mici. Deodată, m-am gîndit că o așteptam de multă vreme, că nu întîlnisem o femeie mai frumoasă. Desigur, de vină era singurătatea îndelungată în care trăisem.

Femeia ridică leneș brațul și-și privi ceasul.

— Peste douăzeci și cinci de minute plec; sărută-mă, te rog . . .

Am înmărmurit. Zîbind mereu, s-a ridicat încet și a venit spre mine; mi-a luat obrazii în căușul palmelor și m-a sărutat îndelung . . .

Ținîndu-mă cu o mîna de armătura unei antene, priveam trist chipul Ellei, care abia se zărea prin cabina transparentă a discoplanelui azuriu, fără număr de înmatriculare.

Mai pregnant decît orice, i-am văzut zîmbetul — mereu zîmbetul — printre picăturile de ploaie care se prelingeau pe curbura securitului.

Fără zgomot, ușor, aparatul s-a ridicat și după puțin timp, a dispărut peste orizont . . .

După cîteva ore, o echipă de intervenție formată din cinci bărbați ateriză, copleșindu-mă cu manifestări entuziaste. Centrul considerase stația pierdută, neputîndu-se interveni în momentul cînd și-au dat seama că am rămas singur.

Cînd s-au reluat legăturile cu Continentul, mi-a fost greu să cred că NIMENI nu a fost trimis în ajutorul meu.

Poate că și eu aș fi crezut că Ella exista doar în imaginația mea, dacă n-aș fi găsit într-un fotoliu panglica verzuie cu care își lega părul.

Din nou sînt singur. Dar oceanul se întinde acum liniștit de jur împrejur, pînă departe. Insula mea scilipește ca o bijuterie în soarele puternic. Antenele locatoarelor se rotesc neobosite, căutînd, căutînd . . .

Care furtună mi te va readuce, Ella? . . .

Timișoara, octombrie 1969.

EXPLOZIA CLIPEI

După calculele noastre, explozia nu putea să aibă o forță mai mare decât cea degajată de o grenadă defensivă obișnuită.

De aceea, împreună cu Smith, am pregătit instalația de detonare în mijlocul parcului particular cu care se învecina micul nostru laborator. Domnul Mac Donald, proprietarul parcului, își exprimase însă și el dorința de a participa la acest experiment, așa că n-am avut ce face și ne-am instalat împreună în tranșeea situată la circa 50 de metri de instalație.

Dimineața era frumoasă și îndeajuns de caldă pentru a renunța la haină. În timp ce Smith și eu minc controlam cu minuțiozitate pentru ultima oară contoarele, domnul Mac Donald și-a adus din mașina parcată pe o alee din spatele nostru, un aparat de fotografiat care a stîrnit lui Smith o remarcă destul de caustică și un binoclu militar ale cărui glorioase state de serviciu erau cu prisosință înscrise pe tocul de piele, uzat și cîrpit pe toate părțile. În sfîrșit, am hotărît detonarea încăleăturii.

În timp ce eu făceam contactul electric, Smith trăgea cu disperare de pulpana hainei domnului Mac Donald, care încerca să privescă peste marginea parapetului.

Explozia ne-a părut mai curînd o cascadă de troznete și fiuituri, care au durat cam două minute. Ne așteptam la o undă de șoc suficient de puternică pentru a arunca ceva pămînt peste noi, dar am constatat cu uimire că firele de iarbă care creșteau pe marginea gropii, nici nu se clintiseră măcar.

— E clar! N-a fost cine știe ce! spuse Smith, deșirîndu-se în sus. Sprijinindu-se cu mîna pe parapet, a sărit pe el, după care ne-a ajutat pe rînd să urcăm. Scuturîndu-ne hainele ne-am întors ochii spre locul exploziei. Am înmărmurit:

La o distanță nu prea mare strălucea orbitor în lumina soarelui un ghețar imens; printre castanii pe care-i știam cu toții, fosneau alene ferigi uriașe, iar în stînga noastră, destul de dărăpănată, se ridica o clădire de prin secolul al XVI-lea, după toate aparențele un han.

Se întimplase ceva care ne depășea înțelegerea. Am privit năucii pînă ce domnul Mac Donald apucîndu-mă viguros de cravată, mi-a urlat în ureche:

— Uitați-va acolo, uitați-vă acolo! Un monstru! Domnilor, eu văd un monstru! Fără înoială, sînt nebun.

— Și eu îl văd, șopti Smith, e un iguanodon cit se poate de real . . .

Purtîndu-și lenos solzii strălucitori, acesta dispăru între ferigi și liane.

Cred că ar fi bine să o luăm în direcția hanului, am zis eu hotărîndu-l cu greu pe generosul proprietar să dea drumul cravatei.

Am pornit tustrei, în șir indian, spre construcția mohorîtă, pe frontispiciul căreia deslușeam acum scris într-o engleză arhaică: „La vama drumeților“. Inghesuiți sub arcada solidă a intrării, hangiu și cu două femei priveau parcă mai puțin speriați ca noi, peisajul care nici lor nu le părea mai cunoscut.

— Pă spada cinstitului rege Harold, răzni către noi hangiu, spuneți-mi și mie, domnilor, ce jivină l-a mai întăreat și pe pasă-roiu! asta cu poftă de mestecat mai mare ca a nevastă-mi! Și ne arată cu mîna un pterodactyl care fugărea cu succes găinile din orădă. Terminînd de înghițit ultimul pui, reptila cu aripi clămpăni fioros din dinții ascuțiți și se ridică în aer filfiind greoi.

Smith îi luă protectorului nostru Mac Donald aparatul de fotografiat și prinse în obiectiv pterodactylul, hanul, jungla dimprejur și chiar un nou saurian care se arăta în dreptul ghețarului.

— Da', domniile voastre, dincolo veniți, ne interpelă înșfîșit hangiu, că nu știu să fi văz't f-o dată asemenea veșminte la v-un drumeț . . . Și ce încălțări, măicuță, se minună el.

— Sîntem niște călători sărmani, mă grăbii eu să explic ceva. Dar vrei să ne mai spui jupîne, în ce dată ne aflăm, ca noi . . .

— Adicăte! cum „în ce dată“?!

— Adică anul, luna, ziua în care ne aflăm . . .

— Păi . . . domnilor, eu aș zice că e a patra zi a lui iulie, în anul una mie cinci sute cincizeci și doi, zise tărăgănat hangiu, privindu-ne destul de suspect.

Pe drumul pe care veniserăm noi, își făcu apariția un bărbat scund, cu un melon verzui pe capul cărunt, ai cărui ochi spălăciți căutau cu uimire de jur împrejur. Croiala hainei lungi de catifea roiată ne trimise pe toți trei cu gândul la secolul al XIX-lea.

— Bună ziua, numele meu e Windsom! Samueli John Windsom, comis-voiajor din 1847 la firma „KOOK & FII”, preciză el cu mîndrie: cu cine am plăcerea . . . ?

— Fischer, mă formalizai eu.

— Smith H. Smith, fotograf amator, se prezenta colaboratorul meu luminîndu-i obrajii sanguini cu flash-ul . . .

— Mac Donald Esquire, rosti și al treilea, pocnîndu-și cu seriozitate călcîiele.

— Iar eu mi-s jupîmul Mac Donald, hangiu din tata-n fiu pînă la locurile astea.

Smith, uitînd de gravitatea situației în care ne aflam, dar intuind că și mine ceva, începu să rîdă cu poftă:

— Iată-ți strămoșul, domnule Mac Donald! Mă miram de unde atîta asemănare! Acum nu mai incipe îndoială că ești de viță veche!

Comis-voiajorul își puse jos sacul de călătorie, și aprinzîndu-și o pipă afumată, privi cu atenție împrejurimile pufăind tacticos, după care exclamă:

— Curioasă regiune! n-am mai fost niciodată pe aici, dar nici n-aș fi crezut să văd în vreo pădure a bătrînei Anglii un elefant . . .

Hangiul se uita la noi cu gura căscată.

— Eu n-am văzut de cînd mama m-o făcut un elefant, dar am auzit de la un corăbier bătrîn care fusese pînă în India că are o piele așa de bătoasă că nu poate fi nicidecum străpunsă cu lancea. Ba încă e așa de zgronțuroasă că indienii accia aseut spadele de ea.

— Ei, elefantul ăsta, domnilor, era lăptos ca un ciîne ciobănesc, ne asigură gray S. J. Windsom.

— Trebuie să fi fost un mamut, îmi dădui eu cu părerea, nemai mirîndu-mă de nimic.

Un zgomot formidabil de fierărie ne-a întors privirile spre colinele din spatele hanului, descoperind cu groază o ceată de călăreți înzăuați și cu spadele scoase.

Am dat să strig că ar fi mai bine să ne baricadăm în han pentru a cîștiga timp și pentru a ne lămuri de intențiile războinicilor, care după toaleta metalică aparțineau anului 1000, dar, în momentul acela, imaginile s-au estompat brusc și ne-am trezit toți trei în vechiul decor al parcului domnului Mac Donald.

Eram singuri, hanul dispăruse odată cu jupînul hangiu, ferigile nu mai foşneau misterios, nici urmă de comis-voiajor şi nici o particulă de praf ridicată de cavalcada cetei de cuirasaşi.

Nu, n-am avut o halucinaţie colectivă! Şi, aşa cum se întîmplă în relatările publicate din lipsă de credit doar în colecţiile S. F., nu am constatat că filmul din aparatul de fotografiat s-ar fi voalat!

Dimpotrivă: pozele certifica coerenţa relatărilor reciproce pe care ni le-am făcut.

Explozibilul F-S, cantitatea experimentată de noi, se pare că produce pur şi simplu dezagregarea relativă a timpului. Foarte probabil că o cantitate mai mare de substanţă poate să provoace pătrunderea în trecut pentru o perioadă mai lungă.

Ce rămîne straniu pentru noi, este simultaneitatea epocilor. Logic este o enigmă de ce n-am fost striviţi de mulţimea tuturor fiinţelor care au trăit pe teritoriul afectat de explozia clipei, din preistorie pînă în prezent.

Împreună cu Smith, am hotărît distrugerea documentaţiei privind principiul de obţinere a substanţei Fischer—Smith, deoarece detonată într-o cantitate mare, ar putea oricînd transporta omenirea în perioada cînd Pamîntul era o masă incandescenţă, contopînd ÎNCEPUTUL cu

— SFIRŞITUL —

DISCUȚIE CU UN VENUSIAN

Oricine poate constata cu satisfacție că venusienii s-au dovedit a fi niște vecini excelenți. Ne dau asistență tehnică, cooperează la eforturile noastre de investigare a spațiului cosmic, ne mai fac morală, sînt, fără îndoială, indispensabili.

Cu toate acestea, rarele ocazii cînd iau contact direct cu noi, devin pe drept cuvînt senzaționale.

Iată de ce surpriza mea la vestea că voi călători cu Titu Hapciu, renumitul „pămîntolog” venusian, a fost atît de mare, încît i-am strănutat numele vreo zece minute în șir, descumpanîndu-l pe funcționarul care mă informase și obligîndu-mă să-i împrumut și batista mea.

Nu văzusem niciodată un venusian „în carne și oase”, așa că satisfacția de a călători împreună cu o personalitate atît de prominentă m-a instalat în cabina rachetei cu vreo ceas și jumătate înaintea orei stabilite pentru desprinderea de rampa planetoidului.

Cu puțin înainte de decolare, i-am văzut trupul scund și firav coborînd cu grijă prin trapa de serviciu.

Emoționat, m-am ridicat din fotoliu, iar în momentul în care s-a întors spre mine, i-am strîns prin surprindere și atît de calduros mîna, încît abia după vreo trei secunde mi-am dat seama de nenorocire. Uitasem de faptul că vecinii noștri au temperatura corpului mai scăzută decît a unui bloc de gheață, așa că mîna mi-era inertă și acoperită cu promoroacă.

Am zîmbit chinuit, cerîndu-i companionului meu iertare pentru zăpăceala mea dictată de amicitie, spunîndu-mi în gînd că măgarul putea să se gîndească la un asemenea accident și să-și fi pus niște mînuși izolatoare.

„Cu chin, cu vai”, am restabilit circulația sîngelui și odată cu ea și buna-mi dispoziție. Racheta se urnise din loc și ne îndreptam cu repeziciune spre obiectivul nostru comun — baza de pe Deimos.

Țiii s-a instalat tăcut în fotoliul alăturat, aprinzându-și un trabuc uriaș, pe care-l solicita cu atîta îndrăjire încît nu m-am putut abține să nu-l interpelez:

— Se pare că tutunul nostru își găsește o bună piață de desfacere pe planeta dumneavoastră!

— Mda, mormăi el Țuguindu-și buzele verzi, — e inofensiv. Dacă aș folosi vreo marcă venusiană, ați fi sucumbat după circa douăzeci de secunde.

Am tăcut amîndoi o vreme. Mă cerceta din cînd în cînd cu ochisorii săi mici și mobili, fără pleoape, cu o curiozitate care, aparținîndu-i mă indigna. „Al dracului vînzarele asta, îmi filmează orice mișcare“, mi-am zis de cîteva ori.

Încetul cu încetul, am intrat în vorbă, tratîndu-ne cu multă curtoazie unul pe celălalt, în ciuda multor opinii contradictorii.

— Domnu' Hapein, am strănutat eu cu deferență într-un tîrziu, explicați-mi și mie, ce anume v-a împiedicat de-ați stabilit atît de tardiv contactul cu noi . . . că prea sînt cusele cu ața albă motivarile oficiale! . . .

— Viiiijj, zbiirrr, vvviiiijj, rise el îndelung, exasperîndu-mă.

— Ei, dom'le, cum e?! l-am întrerupt, făgăduindu-mi solemn că dacă-mi răspunde, îi aplic un plasture pe buzele acelea de strîgoi. . .

Și-a mai aprins un trabuc, după care fixîndu-și visator privirea pe un aviz lipit sub trapa de acces care menționa că „În acest compartiment nu se fumează“, a început cu voce egală:

— Țin minte că, acum vreo sută patruzeci de ani pămînteni, pe la începutul secolului XX, mi s-a defectat discul antigravific, undeva deasupra Floridei. Am planat, aterizînd cu bine într-o zonă mai izolată. Cînd am terminat reparația și mă pregăteam să ure în aparat, am înregistrat prezența unui om cu o plasă și o armă în mînă. Avea curaj . . . s-a apropiat pînă la cîțiva metri. Se gîndea că dacă pune mîna pe mine viu, mă va vinde unui cîre . . .

A fost necesar să-l paralizez pentru a-l împiedica să acționeze . . . Dintr-un punct de vedere, de-aceea ne-am ferit de voi . . . Apoi, atîtea conflicte, culturi atît de heterogene . . .

Da, tinere! Evoluția voastră spirituală e prea înceată și ce e mai grav, e inadmisibil de inegală de la un individ la altul!

— Nu prea înțeleg, am mormăit bătînd în retragere.

— Ei bine, uite — dumneata, uitînd că noi venusienii transmitem și descifrăm gîndurile la distanță — cît timp am călătorit împreună, în pofida amabilității cu care m-ai înconjurat, n-ai gîndit întotdeauna lucruri frumoase despre mine.

. . . De-aceia ocolim pe cit putem și-acum contactele directe.
M-am fisticit și n-am mai zis nici „pîs“. A continuat.

— Dacă s-ar crea posibilitatea — numai pentru zece minute —
ca voi pămîntenii să vă puteți citi gîndurile unul — altuia, rezul-
tatul ar fi o catastrofă generală, instantanee, mai puternică decît
cea pe care ar fi putut-o provoca un conflict nuclear la sfîrșitul se-
colului XX.

— Și-atunci?! am murmurat eu zdrobit.

— Peste multe generații de-ale voastre, atunci cînd sufletul
oamenilor va fi atît de curat, încît nu va mai avea ce ascunde,
atunci abia această funcție telepatică se va naște de la sine . . .
Cam asta-ar fi! Dar plasturele, te rog să nu mi-l pui! . . .

Și rise îndelung: „Vîiijj, zzzbiiirrrr, vîiijj. . .“

IMPOSIBILA REVEDERE

— I —

Pentru Tom misiunea aceasta era indeajuns de plicticoasă ca s-o considere o povară. Ghinionul lui era că pilota singura cosmonavetă de cursă lungă, una dintre acele nave de interceptare, a cărei mare mobilitate îi rezerva întotdeauna un rol important în activitatea unei expediții complexe, dar fără inițiative de anvergură.

„Aura“ se detașase de marele convoi ca să intersecteze curioasa zonă a „Papucului Adelei“ (despre care exista consensul general că nu reprezintă altceva decât un gol înans și inexplicabil în marginea densei galaxii Danaceniene), urrind să ajungă pe Pământ la două luni după cecelealte nave ale convoiului ce studiasse acea galaxie.

E lesne de înțeles mirarea lui Tom, cînd la vreo trei săptămîni de la pătrunderea în zonă, constată că Ordinatorul central reducea viteza „Aurci“ fixînd-o în cele din urmă la vreo 80000 de kilometri pe secundă.

Locatoarele, cu un mare coeficient de nesiguranță, localizară undeva în centrul zonei activitatea foarte slabă a unui astru ale cărui dimensiuni erau totuși, în mod paradoxal, uriașe.

Tom, care în pofida unor vechi state de serviciu nu făcuse nici o descoperire mai însemnată, fu copleșit de emoția pe care-o încearcă oricare explorator atunci cînd trebuie să-și boteze descoperirea. După îndelungi deliberări cu sine însuși, numi steaua singularică și misterioasă „Adela“, alăturîndu-i codificarea din catalogul galactic, 22—1.

Timp de unsprezece zile, Tom a stat închis în Centrul de calcul al navei. Motoarele de frînare funcționau continuu. Efuzoarele mobile de corecție își aruncau cu regularitate jeturile în spațiu.

Automatele care înregistrau elementele optice au fost la un moment dat blocate de Ordinatorul central care desena pe ecranele de serviciu liniile de forță ale unui enorm astru invizibil. Cu greu și-a dat seama Tom că, în zona „Adelei“, materia nu putea fi percepută vizual.

În a douăsprezecea zi, astronava se găsea în pericol față de stea. Contoarele nu înregistrau nici un fel de radiație, Tom, care adormise obosit de sclipirile voalate și cu frecvențe monotone ale aparaturii de control, a fost trezit de semnalele surde ale Ordinatorului central ce pusese din nou în funcțiune receptoarele video ale navei. Teleobiectivul fixat spre astrul invizibil acoperca ecranul nr. 6 cu imaginea unei imense pete sifedii, aproape transparente. Pe ecranul 5 care prindea un unghi diferit, stăruia curbura uriașă a „Adelei“ peste limita căreia se răzvrăteau protuberanțe abia vizibile.

Tom era năucit de relevație. Nimerise în apropierea stelei într-un moment în care aceasta își intensifica activitatea și devenea parțial vizibilă. Revenindu-și, începu febril să coordoneze funcționarea automatelor.

La intervale scurte, Ordinatorul făcea cunoscută situația zonei de influență a cîmpurilor create de astru, a cărui vinzolare înregistra pe graficele de pe ecrane curbe tot mai ascendente.

Foarta de atracție, inițial neînsemnată — înfină față de volumul „Adelei“ — creștea și ea în mod simțitor.

În baza elementelor primite, pilotul-automat ceru permisiunea de a pune în funcțiune motoarele principale pentru accelerarea „Aurci“ după 25 de minute cîte erau necesare pentru trecerea pe orbita transgalactică.

Tom ezită. Abia după patruzeci de minute, cînd constată că limbile vagi ale protuberanțelor devin tot mai imense și mai dezordonate, decide cuplarea motoarelor de corecție. Dar, tocmai în momentul în care „Aura“ se plasa pe o orbită de tranziție, o trombă gigantică se desprinsese de stea, și parcurgînd cu o viteză fantastică spațiul pînă la navă, o învălui timp de cîteva fracțiuni de secundă.

Cele două minute și mai bine ce au fost necesare pentru interceptarea astronavei au fost pentru Tom clipe de o intensitate infernală, fiind convins că nu poate însemna decît sfîrșitul; spre surprinderea lui însă, interferența cu tromba radiantă n-a avut nici un efect preceptibil.

„Aura“ intră curînd pe orbita transgalactică, unde oglinda parabolică, transformîndu-se într-un soare miniatural, accelerează viteza pînă la pragul luminic.

II

Cu mult înainte de pătrunderea în sistemul planetar al Soarelui, „Aura“ începuse operațiunea de frinare. Simultan, Tom învăluia întreaga astronavă în câmpul creat de „reversonit“, după excitarea acestuia cu un sistem de fascicule-laser.

Declanșarea inversorului temporal reprezenta cel mai dificil examen pentru astronauții de cursă lungă. Au fost suficiente cazuri în care expediții cosmice s-au înapoiat pe Pământ cu mult înaintea plecării lor sau au dispărut pur și simplu în trecut*).

După realizarea anulării paradoxului temporal, Tom luă legătura cu prima stație spațială automată pe care o reperă la vreo 59 de milioane de kilometri de Pluton. Aceasta, având misiunea raționalizării traiectoriilor navelor care pătrund în sistemul solar, îi comunica elementele necesare pentru interceptarea „Aurei“ de către stațiile speciale de ghidaj spațial.

Cu multă promptitudine, Pământul răspunse primului apel, Tom, având bucuria să vadă pe ecran fața Ei, copleșită de fericire. Mary, îi ura „bun venit“.

Centrul de coordonare de pe cosmodromul „Armstrong“, îi comunica faptul că nu recepționează nici o imagine, cerându-i să verifice emisia video -- verificare ce nu dădu nici un rezultat.

Timp de două zile, pînă la intersectarea orbitei planetei Marte, convorbirile au avut un caracter banal, de rutină, cînd un dispecer de pe Phobos, interveni cerîndu-i lui Tom poziția, precizînd că se îndoiește de precizia calculilor, întrucît nici un complex optic nu localiza astronava.

Bănuind o eroare a ghidajului spațial „transolar“, Pământul trecu la supravegherea traiectoriei „Aurei“ cu ajutorul radiotelescoapelor de pe sateliți săi artificiali.

**) Încercările de a nu folosi inversatorul au fost rare, deoarece potrivit Regulamentului, delincvenții temporali au fost expediți din viitor contemporanilor lor. Cei cîțiva recalcitrați, au fost trimiși în preistorie.*

Conform regulamentului sever stabilit de Consiliul expedițiilor galactice, inversoarele temporale cu care erau echipate astronavele fotonice de cursă lungă funcționau o singură dată. Anulîndu-se paradoxul temporal, prin stabilirea diferenței dintre timpul scurs efectiv pe Pământ și cel scurs la bordul navei, se obține data obligatorie a sosirii.

Tom, aflat la câteva milioane de kilometri de Pământ, opri motorul fonic, cuplind pentru ultima oară rachetele clasice de frinare. Cu opt ore înainte de aterizare, Tom fu chestionat de o comisie desemnată de Consiliul Expedițiilor galactice, în legătură cu parcurgerea zonei „Papucului Adelei“.

Bătrînul Xit Selmar, o personalitate proeminentă în Consiliu, sfîrși prin a-i cere în mod solemn să nu intercepteze nici un program al rețelei mondiale stereovideo. Contrariat, ceru lamuriri. Selmar îi răspunse că Pământul stabilise existența unei situații neobișnuite pe care o va cunoaște numai după terminarea misiunii.

Tom, își regăsi singele rece și nu mai stăruî. Se gîndi că, probabil, în timpul evoluției „Aurei“, în apropierea stelei, se defectaseră sistemele de dirijare automată, iar cei de jos nu vor să-l alarmeze. Se instală concentrat în foaia punctului de comandă, pregătind nava pentru aterizare.

III

Fixîndu-se temeinic pe platforma metalică a rampei, „Aura“ fu inundată de liniște pentru prima oară după trei ani de peregrinări. Tom se sculă greoi și se îndreptă spre ascensor, care-l urcă pînă în compartimentul de evacuare. Acționînd claviatura discului Coandă în care urcase, se gîndi că toate ansamblele navei funcționează perfect — motivul interdicției bătrînului Xit fiind probabil cu totul altul.

Trapa se deschise, discul plană ușor, ieșind din corpul navei.

De jur împrejur, la o distanță apreciabilă, se afla o mulțime imensă de oameni. Tom își conduse aparatul spre Turnul de Control lîngă care ateriza. Cobori. Între el și mulțime, se afla Mary. Se avîntă spre ea, dar micșoră pașii, constatînd tăcerea deplină care îl învaluia.

Mary, plîngea încet, sprijinindu-se cu o mînă de ecranul unui aparat îngust de stereoviziune, cuplat cu un teleobiectiv direcționat spre axa „Aurei“. Începu din nou să alerge fixîndu-și încordat privirea pe fața adă de lacrimi a Mary-ei. Ajunse la ea, o cuprînsese

în brațe și îi sărută obrații roșii, fruntea și nasul acvilin, mângâindu-i părul lung. Sufocat de emoție, reuși în cele din urmă să o întrebe pentru ce plinge, căci el, Tôm, a venit.

Mary, căutându-i fața cu palma — ca o oarbă — i-o îndreptă spre aparatul de stereoviziune. Pe ecran, nu exista decât imaginea rampei și a antenelor de ghidaj; „Aura“, nu se vedea. Murmură:

— Oh, Mary . . . Cei-asta! . . .

— Și astronava . . . și tu, Tôm . . . pentru noi, sînteți . . . invizibili!

„PREGĂTIȚI O PORȚIE ÎN PLUS“ . . .

În fiecare zi, invariabil la aceeași oră, luînd masa de prînz la bufetul-Expres „SEMENIC“, m-am obișnuit să schimb amabilitățile de rigoare cu un barbat de vreo cincizeci de ani, bine îmbrăcat, de o vioiciune formidabilă, veșnic pus pe haz.

Încetul cu încetul, ne-am devenit simpatici într-atît, încît atunci cînd se mai întîmplă să întîrzii (nu-l pot egala în punctualitate), mă așteaptă ciocnînd nerăbdător cu degetele în tabla mesei.

Într-o zi, l-am întrebât cu ce se ocupă. Cum îi e felul, a izbucnit în ris bătîndu-se cu palmele pe genunchi, după care, mi-a declarat pe un ton de glumă că vine din secolul al XXX-lea, pentru a lua masa împreună cu mine. Fără a-mi da răgazul să mă supăr, mi-a povestit cele ce urmează:

.....

Spiritul practic al secolului al XXX-lea, a desființat cu desăvîrșire servitul mesei „în contemporaneitate“, fiecare membru al societății fiind expedit cu cîteva secole în urmă, acolo unde preferă un anume specific gastronomic.

Dezvoltarea noastră ne-a eliberat de orice fel de complexe în legătură cu faptul că ne hrănim pe socoteala înaintașilor. E drept totuși că nu le putem împărtăși opiniile noastre, dat fiind meschinăria lor cea de toate zilele, pentru care nu le purtăm pică, odată ce constituie o condiție a existenței lor istorice. De aici, necesitatea de a acționa într-un incognito perfect.

Pentru a nu duce un secol sau altul la faliment, cele 120 de miliarde de oameni ale „prezentului“ meu au fost distribuite după preferințe, în baza unor laborioase calcule economice, din Preistorie și pînă prin secolul XXVIII.

Grupurile mai mari de trei persoane pot mîncă nestîngerite doar în perioada cuprinsă pînă în secolul I î.e.n., iar în unele zone geografice, chiar pînă în secolele XV—XVI, în care gazdele cu re-

ligii politiceiste nu pun întrebări și fac totul pentru mulțumirea „zeilor“ veniți din cer; unde mai pui că nici nu este necesar să apari în travesti.

Evul Mediu european, mărginit, bănuitor și fanatic cum îl știm, ne-a creat nu o dată probleme complexe. Nu-ți poți face aproape niciodată siesta în liniște, că ba te pradă hangiuul, ba te molestează o ceată de mercenari dezertori, ba ești arestat ca vrăjitor, când ai ghinionul să te integrezi de față cu un martor neprevăzut.

O vreme, când eram mai tânăr și mai amator de senzații inedite, îmi stabilisem „cantina“, prin 1625, într-un han de lângă Comana, pe drumul care lega Giorgiul de București.

Într-o zi, tocmai pe când îmi goleam ulceaua cu vin de Dragășani, au năvălit vreo 6 turci puși pe harță. Travestit cum eram în popă creștin, n-au întârziat să mă provoace și înainte de a apuca să dispar, mi-au retezat capul și și-au însușit cu nerușinare toată valuta.

Din pricina întârzierii condamnable cu care au acționat serviciile de salvare ale firmei „CRONOS“, operația de refacere a durat nu mai puțin de șase secunde și jumătate, oferindu-mi prilejul de a trînti un fulminant pamflet referitor la ceea ce numim „solicitudine și pregătire“ față de victimele „lăsate în voia hazardului“.

Scandalul s-a dezlănțuit o dată cu multiplicarea cuvîntului „hazard“. Reprezentanții firmei „CRONOS“ adînc lezați în mîndria lor profesională, au protestat vehement și au însărcinat un robot din serviciul lor juridic să stabilească circumstanțele în care a avut loc accidentul.

Rezultatele au constituit o lovitură pentru mine; s-a stabilit că cei șase asasini cu turbane verzi, erau tot atîția roboți dirijați de prietenul meu BER CUCCI de la Oficiul de Planificare a Neprevăzutului, care s-a amuzat pe socoteala mea.

Cu concursul firmei „CRONOS“ și a șefului O.P.N. care dorea să împace lucrurile, l-am expediat pe amabilul meu CUCCI să-și ia prînzul nu într-un bistrâu parizian din secolul XX, ci în mijlocul unor sclavi de pe o plantație de hevea din secolul XVIII. Cînd s-a întors, plin de vînatăi lăsate de cravașa supraveghetorului, n-a zis nimic nimănui, dar a încetat să-mi mai facă vizite.

Oricum, de Evul Mediu m-am lăsat, oprindu-mă după cum vezi la expresurile și restaurantele secolului XX.

.....

Fără nici-o îndoială, vecinul meu de masă atât de bizar, e scriitor de science-fiction. Cînd i-am spus-o, a rîs din nou, dar nu iz-a contrazis. Ne întîlnim mereu, la aceeași masă, salutîndu-ne de departe cu un zîmbet de complicitate . . .

Timișoara, august 1969.

F L U X — 1 5

În ziua aceea avusesem mult de lucru la birou, așa că m-am întors acasă cam pe la 8 seara. De mâncat — am mâncat în oraș, propunându-mi să văd un film programat la televizor.

Camera mea e suficient de mare, cam cinci pe cinci și am mobilat-o după gustul meu — probabil îndoealnic — de burlac, pornind mai întâi de la considerente utilitare; un recameu, o masă încărcată cu cărți, solniță, scrumieră, cești de cafea fără toartă și altele, un fotoliu nou-nouț, un dulap cu două uși și oglindă, un taburet pe care să lăfaie televizorul, alt taburet, un reșou și . . . cam atât.

Ajuns acasă, m-am dezbrăcat, m-am spalat, mi-am făcut o cafea și m-am instalat în fața televizorului. Filmul era plictisitor așa că în ciuda cafelei, am adormit destul de reped cu țigara stinsă între degete.

Cînd m-am trezit, în cameră era liniște (liniștea aceea suspectă care constituie liantul romanelor polițiste). Televizorul era aprit. Uimit, deoarece știam că adormisem fără să-l opresc, am dat să mă scol, dar, în clipa aceea (oare ce simțuri demult atrofiate s-au redeșteptat pentru o clipă?) am simțit că se petrece ceva neobișnuit. Mi-am reluat încetîșor poziția inițială în fotoliu, spionînd încordat împrejur.

Nu era prea întuneric, mai precis, pereții și toate obiectele radiau o lumină slabă. Privind din nou spre televizor mi-am dat seama după poziția claviaturii că în mod normal ar fi trebuit să funcționeze.

Mărturisese că a început să-mi fie cam teamă. În general, nu mă pierd cu firea așa, cu una, cu două — însă atmosfera în care mă trezisem avea ceva prea straniu.

Revenindu-mi puțin, m-am sculat în picioare și m-am apropiat de ușa întorcînd comutatorul pentru a face lumină — în zadar, nu funcționa. Din ce în ce mai nedumerit, m-am întors spre interiorul camerei; atunci am văzut apariția lui FLUX-15 . . .

Aproape de fotoliul din care mă ridicasem, se contura din ce în ce mai pregnant o capsulă cilindrică înlauntrul căreia se zărea un nucleu ovoidal care lua treptat forma unui om.

Drept să spun, am înghețat cu ochii pe fantasmagoria asta, iar după cîteva secunde — cînd am început să gîndesc — mă felicitam că m-am sculat la timp din fotoliu și mă afluam atît de aproape de ușa. Am apăsât pe clanță și cu o viteză fantastică am ieșit, în halat cum eram, pe scări în jos . . .

Ajuns la primul palier, m-am oprit să-mi trag răsufarea. Cu mișcări febrile și cu ochii pe ușa mea, mi-am scos din buzunar pachetul de țigări încercînd să-l deschid; pachetul s-a rupt, iar țigările s-au risipit pe ciment. Am ridicat totuși una, am aprins-o sperînd să mă liniștesc.

După al treilea fum inspirat cu sete, m-a fulgerat ideea că fusesem martorul descinderii unei ființe din altă lume.

Hotărît să nu scap o ocazie unică, am stins țigara și cu inima în dinți, am început să urc. Spunîndu-mi „fie ce-o fi“, am deschis ușa.

Ei bine, imaginați-vă ce uluit am putut fi, cînd pătrunzînd timid înăuntru, în picioare, lingă cilindrul care părea acum foarte material . . . m-am zărit pe mine!

„Alter ego“-ul mă privea zîmbînd și, în cele din urmă, mi-a făcut amical semn să mă apropii. Deoarece se afla în apropierea fotoliului (bănuindu-mi frica) s-a îndepărtat cîțiva pași, cerîndu-mi zîmbînd să stau jos.

Cînd m-am așezat, ca prin farmec mi-a trecut orice teamă și în tăcere am început să ne studiem reciproc . . . Era îmbrăcat în halat și cu papuci — la fel ca mine. Camera se luminase ca ziua, fără ca becul să fie aprins. După vreo cîteva minute, vizitatorul mi-a vorbit:

Cum te cheamă?

— . . . Șerban . . . Șerban Ștefănescu, i-am răspuns cu înțirziere — mă uimise timbrul neobișnuit al vocii lui.

Am îndrăznit și eu să-l întreb cum se numește.

— FLUX-15, mi-a răspuns binevoitor, și vin dintr-o lume paralelă cu a voastră. De fapt, noi nu semănăm; în lumea mea eu am forma unui ovoid și sîntem constituiți din cîmpuri electromagnetice.

— Extraordinar! m-am minunat eu. Dar cum de ai nimerit tocmai la mine? și, din vorbă-n vorbă, FLUX-15 începu să-mi explice că în urma investigațiilor făcute în zona Clujului de farfuriile lor zburătoare (cînd a amintit de ele, mi-am zis că pot să mor fiind în sfîrșit edificat), locuința mea prezenta cel mai mare avantaj pentru reușita experienței, întrucît se afla în zona cea mai propice concentrării unor rezerve mari de energie.

L-am întrebat apoi de misterioasele O.Z.N.-uri. Mi-a răspuns că rostul lor este de a culege informații privitoare la civilizația noastră. Toată „vesela” asta e dirijată de roboți care le transmit datele printr-un sistem complicat pe care nu l-am înțeles prea bine. În prezent, civilizația Electromagnetică cunoaște absolut totul despre noi.

Încurajat de schimbul fructuos de informații, mi-am servit musafirul cu o cafea și un „Carpați” cu filtru. Cafeaua a băut-o cu plăcere, dar țigara m-a cam făcut de rîs căci răsuflea pe toate părțile de n-a înțeles nimica din ea.

Printre altele, mi-a spus că numele lui poate fi pronunțat în cuvinte, deoarece semenii săi comunică printr-un simț care nouă ne lipsește și neavînd corespondent, nu-l poate explica, dar pot să-i spun FLUX-15, aceasta fiind denumirea codificată a experienței (pînă la el, I4 Homo-electromagneticus — cum i-am numit ad-hoc — s-au anihilat în încercările precedente de conversiune a ființei lor în materialitate. Ultima tentativă avusese loc în 1908 în Siberia și s-a soldat cu o explozie colosală atribuită de noi „Meteoritului Tungus”).

După vreo oră și jumătate, FLUX-15 mi-a comunicat că a sosit momentul „să treacă în lumea cealaltă”. L-am întrebat dacă pot face cunoscută apariția lui, dar mi-a cerut solemn să tac, pentru că se îndoiește că aș fi crezut și apoi lumea lui nu dorește încă să oficializeze contactele cu noi, din considerente politice. Am rămas uimit de existența unor astfel de considerente și mi-a părut rău că nu mi-a trecut prin cap să-l chestionez despre organizarea lor socială.

L-am rugat să-mi trimită cînd va socoti de cuviință, o „farfurie zburătoare” să mai văd și eu lumea — eveniment pentru care aș lua vreo zece zile de concediu fără plată. (Ce baftă! Ies mai ieftin decît cu GNT-ul).

A zîmbit, mi-a promis și și-a luat rămas bun, intrînd în cilindru. Eu m-am sculat din fotoliu și m-am îndepărtat cu cîțiva pași dintr-o inutilă precauție.

Cilindrul a început să devină transparent, pînă ce l-am zărit din nou pe FLUX-15. După puțin timp, silueta i s-a estompat transformîndu-se în ovoidul nebulos de la început, dispărînd foarte curînd cu totul.

În cameră se făcuse întinerie. Am aprins lumina și m-am apropiat de televizor care începuse să funcționeze fără să-i mai apară imaginea. Am încercat eu să-l meșteresc, dar n-am reușit. A doua zi, l-am dus la reparat de unde m-am întors cu o chitanță onorată și cu televizorul la fel ca la început. Îl păstrez și acum ca amintire (cînd îl privesc nu mă pot consola cu gîndul că totuși Cunoașterea presupune sacrificii).

Toate acestea s-au petrecut acum trei luni. De atunci, cînd citesc despre noi misterioase apariții ale O.Z.N.-urilor, mă umflă risul de presupunerile naive ale comentatorilor. De-ar ști lumea ce știu eu . . .

Adevărul e că am încercat să-i spun mai pe ocolite prietenului meu Doru despre mara aventură, dar m-a privit suspect de atent, recomandîndu-mi cu căldură să mă odihnesc mai mult.

Am pățit-o la fel vizitînd-o pe soră-mea la Timișoara, unde-i studentă la Agronomie. Cînd m-a avizat ca prima dată, am adus ușurel vorba despre posibilitatea teoretică a paralelismului lumii noastre cu o altă de natură electromagnetică. Adela a mai comandat amuzată pe socoteala mea două prăjituri și a început să-mi vorbească doct, dar cu blîndețe despre „determinism” și „indeterminism” pînă a ajuns la „Pedologie”, unde m-a plîmbat între rocă-mamă și orizonturi genetice.

Totuși, în așteptarea „farfuriei zburătoare” promise — și pentru a nu fi acuzat de tăcere — am scris toate astea sub umbrela inofensivă a „Science-fictionului”. Dar „bomba” va exploda atunci cînd colegii de birou îi vor spune șefului (care-i proprietarul unui „FIAT-1300”):

— Știi că Ștefănescu are o „farfurie zburătoare” personală?

Simmicolaul Mare, martie 1969.

ȘI, DACĂ UNDEVA ÎN UNIVERS, CRESC CACTUȘI?

1,

Amândoi, ajunși la mijlocul podului MICHELANGELO se opriră fără voce, primind câteva minute tăcuți, parfumul răcoros care pulsa dinspre parcul Rozelor.

Mai impulsivă, Ioana ieși prima din reverie; prinzându-l de mână și rizînd, îl smulse de lingă parapetul de beton, făcîndu-l să alerge împreună cu ea, silindu-l să-și potrivească mereu mersul cu pașii ei mărunți.

Alergară ca într-o transă, pe firul marcajului alb de pe mijlocul autostrăzii; ocoliră în aceeași goană voluptoasă peluza sem-nului giratoriu, pătrunzînd pe aleea asfaltată care ducea spre cantina Universității. Dinspre cămine, se auzeau estompate frînturi de risete și acorduri de ghitară.

Se opriră în sfîrșit, aproape în centrul spațiului verde ce desparte orașelul studentesc de autostrada care curge alături de apele Begăi.

Răsufiau adînc și inima ei bătea repede, iar obrajii și mai ales buzele îi erau fierbinți. Adrian simți asta atunci cînd o sărutase deja de câteva ori, aproape fără s-o știe, cu o ușurință pe care nu și-o bănuise în clipele cînd la cursuri sau la reuniuni o privea pe furîș.

— Te iubesc, Ioana, rosti el mai întîi în șoaptă, apoi mai tare, mai febril, pînă la sărutările la care ea răspundea tăcută și incredibil de supusă.

— Dragul meu . . . mormură ea în cele din urmă, atîta doar, căci un nou sărut îi înfierbîntă buzele.

— Nu-mi spune nimic, Ioana! Lasă-mă să te privesc . . . Ești frumoasă . . . ești atît de frumoasă!

Păstrîndu-și palmele pe umerii rotunzi și cuminți, Adrian se dezlipi de ea dîndu-se cu un pas înapoi. În momentul în care simți un obstacol în spate, îl scutura un fior scurt dar intens.

Sări într-o parte, izbucnind în ris. Se sprijinise de un cactus destul de curios, plantat la marginea aleii.

— Ai mai văzut cactusul asta?

— Nu, răspunse Ioana, privind cu curiozitate cilindrul țepos, înalt cât un stat de om, printre ale căruia ace lungi, vibrau în aer căușele mici și aproape transparente ale unor flori ciudate, dispuse într-o simetrie desăvârșită.

— Probabil a fost plantat astăzi. Oricum, e o specie foarte rară; nici nu-mi amintesc să fi văzut vreodată ceva similar.

Ioana întinse mâinile pentru a mângâia una din florile acelea străvezii dar, un șoc scurt o făcu să se tragă speriată spre pieptul băiatului. O clipă își simțise degetele arzând și un val de căldură îi străbătu trupul, molesind-o ca preludiul unui leșin.

Își reveni și lăsându-se tăcută pe brațul lui Adrian, porniră spre câmin.

2.

A doua zi, în drum spre Institut, trecind cu pași grabiți pe lângă cactusul din ajun, Ioana îl găsi mai puțin misterios, aproape banal, cu toate că bucițele degetelor îi erau încă înroșite și străbătute de o micăcrimă maruntă, ca după o urzicătură.

Spre seară, ieșind de la Bibliotecă, îl găsi pe Adrian așteptînd-o nerăbdător. Hoinărită puțin prin oraș, apoi porniră „spre casă“.

Vazură de departe cum în jurul locului pe care era plantat cactusul, un grup numeros de fete și băieți se înghesuiau — minime — fără să vorbească și să gesticuleze.

Se apropiară.

Dinspre trunchiul țepos al plantei, își auziră vocile, voalate ușor, ca într-o înregistrare pe o bandă magnetică:

„Nu-mi spune nimic, Ioana! Lasă-mă să te privesc... Ești frumescă... ești atât de frumoasă!“

„Ai mai văzut cactusul asta?“

„Nu...“

„Probabil a fost plantat astăzi. Oricum, e o specie foarte rară...“

Adrian era uluit. Ținînd strîns mina Ioanei, aproape fără să simtă umerii celor care se înghesuiau hotărîți parcă să învețe pe dinafară replicile lor rostite cu o seară înainte, cănta o justificare rațională fenomenului care se dovedea a fi cel puțin ciudat.

După aproximativ treizeci de „emisii“ se aşternu tăcerea. Tinerii izbucniră gălăgioşi, comentînd cu aprindere ceea ce unul numea „pastilă radiofonică sentimentală“. Cîţiva socoteau că în interiorul cactusului era instalat vreun difuzor controlat de cine ştie ce bancurist de la „Electro“.

Cu toate că o mai păţiseră, unii încercară din nou să atingă planta, dar renunţaseră repede, îndepărtaţi de şocuri uneori violente, faţă de care izolarea improvizată a minilor cu o batistă sau un material mai gros, se dovedea inefficientă.

Se lăsase noaptea cînd ultimii curioşi se îndepărtară.

3.

În următoarea zi, dimineaţa, cactusul a dispărut. Încercările cîtorva curioşi, şi mai ales ale lui Adrian de a găsi o dovadă revelatoare, care să explice existenţa atît de scurtă şi ciudată a acestei cactacee se dovediră zadarnice.

Adîncitura circulară, cu un diametru de cîteva palme şi o înălţime de un deget, în care stătuse timp de două zile, se dovedea a fi o urmă care ducea poate pe un drum vertical inaccesibil . . .

Timişoara, februarie 1971.

ION
SĂFTESCU

COBAI PENTRU 2050

De undeva, ca într-un vis, cineva îmi șoptește, „Trezește-te! Trezește-te!“ Parcă o teamă mă reține. Știu că această trezire nu-i bună. Parcă sînt un naufragiat într-un ocean rece! Și cîrduri de rechinii nu numai că mă însoțesc, dar se și joacă cu mine... Tot corpul mi se pare ca de plumb. Nu pot să-mi dau seama unde începe visul și unde se sfîrșește realitatea. Ah! de-aș putea măcar atît să definesc. Și plumbul rece ce mă învăluie și furnicăturile care nu mai conținesc... Ceva, ca lumina unui reflector puternic, a căzut peste pleoapele mele. Simt greutatea acestei lumini ce o bănuie de o intensitate deosebită... Și parcă aceeași teamă mă face nu să deschid ochii, ci să aștept o minune ca ei să se dezlipească. Dar dogoarea luminii ce-o simt începe să mă frigă. Și un gînd mai real mă face să sar în picioare „Napalm“!

Curiozitate! mă aflu pe pămînt, undeva, într-un loc necunoscut. Deasupra capului, umbrele jucăușe ale copacului ce mă acoperise. La picioarele mele, pe locul unde am zăcut, pămîntul e ud. Sînt ud leocă. Unde am putut să mă ud așa? Încerc să-mi amintesc. Dar cum am ajuns totuși aici? Hm! Am cămașă albă și pantofi... Nu-mi sînt tălpile... Și totuși, unde sînt? El drăcie!...

Consideram că sînt un om normal... Eu, în valea asta?... mă uit în jos; nimic... decît o pajiște cu ușoară pantă luminată de soare. În spate, asta-i și mai și, un munte spre virful căruia nu pot vedea. Alături, o ladă mare... făcută bucați, cu legături din niște cordoane cauciucate ce atîrna aiurea. Și de fapt numai eu și lada sîntem uzi... Dintr-un colț al lăzii se mai scurge apă. E plină cu gheață. Toate îmi apar misterioase și mă sînt frînt de oboseală.

Brățele îmi sînt grele. Cămașă la butoniere poartă flori de rugină. Caut un loc mai înșorit și, după eforturi mari, ajung. Mă întind cu fața spre soare și încerc să rememorez. Ce s-a întîmplat cu mine? Stupid îmi apare totul... Mă aflu undeva în mînti, de-

parte, picat ca din cer, îmbrăcat ca acasă, pantaloni, cămașă și pe deasupra cu cravată. Și de fapt e o cravată care n-are nici un haz . . . Gîndurile apoi mi se învîlmășesc . . . nu mai pot să le acord pe firul unei rațiuni lucide. Și mi-e tare somn și în lupta cu el sînt în inferioritate . . .

Cît am dormit nu știu, însă m-a trezit răsărea. Pămîntul e învaluit acum într-o lumină difuză, argintie . . . Caut cu privirea luna. Dar nu . . . probabil . . . Nu! dacă-mi amintese bine . . . Să fie o eclipsă totală de soare? E aceeași lumină . . . Izvorită parcă dintr-un cer fără soare. Mă sînt înai bine și mi-e grozav de foame . . . ce-mi bat eu capul cu soarele? Treaba lui . . . n-are decît să se ascundă pe unde o vrea . . . O fi undeva dincolo de cerul polar? Aș, nici faldurile aurorii . . . Trebuie să o apuc undeva spre oameni. În jos, nu! N-am ce căuta. Dacă mă gîndesc bine, lada aceasta albă căptușită cu plastic și cu pereți îndesați cu material termoizolant nu putea fi aruncată de jos în sus . . . Nimeni n-are avea atîta putere. Pornesc și iau în piept muntele. Am eu simț pentru așa ceva. Trebuie să fie pe aproape o șosea. Sînt aproape uscat și e bine că am cel puțin cravată. Ce m-aș fi făcut fără ea? Nici nu puteam ieși în lume. E fistichie dar, gustul soției. Ei da, da. Va să zică așa, Lucia! . . . Cum dracu s-a întîmplat? Ei, nu! Asta e de necrezut. Dacă m-ar auzi cineva spunîndu-i ceea ce îmi trece prin gînd acum, desigur aș fi considerat drept unul bun de legat, sau îmbrăcat în cămașă de forță. Ce imaginație bolnăvicioasă!

Găsesc o potecă. Să lasăm glumele de-o parte, caut altceva. Ei, vedeți, nu-mi pot aduce aminte data . . . Lucia desigur știe . . . Asta nu prea pot ține minte niciodată . . . Ce calendar stupid, în-cîlcit. Ar fi simplu să zici miercuri 3 . . . miercuri 10 . . . miercuri 17 . . . Am ajuns, nu? Stai, stai . . . domnule Roman. O . . . la . . . la! Așa mă cheamă . . . Cei aici? Autostradă, monorai . . . canal? . . . Da de unde? Pare un spațiu mort, lipsit de praf . . . Și totuși banda de beton? Beton? mai degrabă e pămînt . . . un pămînt sticlos . . . Nu-mi amintesc să fi citit despre asemenea construcții. Mă odihnesc puțin . . . pe una din marginile canalului, apoi plec într-un sens. Curios, banda pare fosforescentă, mai conturată la umbra brazilor înalți ce acoperă soarele în eclipsă . . . Linia e perfect dreaptă . . . Se vede pe ea pînă ce marginile se pierd undeva în acel punct al limitei vederii. Prind curaj și mă avînt, mai mult împins de foame. Sînt vesel. Fluier. Aici, ce aer domnule! . . . Înaintez pînă mă pomenesc suspendat eu și canalul între cer și pămînt . . . acum observ că undeva în dreapta pe alt

virî de munte, cred că e un soare . . . și emană o lumină albicios-argintie . . . și restul stelelor au coborît mai jos ca de obicei. Mă opresc năucit la mijlocul viaductului, dacă așa pot să-l numesc și privesc cu nesăț această frumusețe de nedescris ce nu pare pămînteană. Mi-amintesc că văzusem un film la care mă fascinasese culoarea aceea filtrată . . . Aici însă e realitate . . . sau basm? Probabil creatorul acestui soare e un poet . . . Alți sori, unii mai departe și altul chiar pe virîul muntelui pe care eu căzusem. Încerc nevoia de a o avea pe Lucia lîngă mine. Desigur Lucia ar fi fascinată și ar deveni fascinantă, exuberantă, molipsitoare, plină de vitalitate și umor . . .

Mă deranjează numai liniștea . . . de necrezut . . . Aș vrea să fie vînt sau furtună . . . M-aș simți mai lîne decît în această liniște atît de mult filtrată, încît mi-aud inima bătînd . . . și n-am făcut cîne știe ce efort. Am fost un om căruia dorințele și visele i s-au realizat întotdeauna, mergînd în întîmpinarea lor, sau avînd favoarea hazardului, ca și acum . . . Undeva, în spatiele meu aud un ușuit care crește, suierător, apoi descrește. E ca o cădere printr-un corp mare parcurgînd spațiul cu viteză.

Privesc uluit spre spațiul unde cred că a trecut . . . bolidul . . . cînd, o voce în dreapta mea . . . mă readuce, vorbindu-mi într-o limbă necunoscută amestecată parcă din engleză, franceză, rusă. Nu înțeleg nimic, dar spaima mă cuprinde. Aproape de mine, la numai cinci metri, ca un perete, o formă de cap de rechin. Pînă să-mi dau seama și să încerc să găsesc un răspuns vocii . . . mașina s-a apropiat de mine și înainte de a judeca ceva, s-a deschis o trapă și sînt absorbit în interior și depus într-un salonaș destul de încăpător, unde la o masă un om joacă șah de unul singur . . . Aud o voce nu știu de unde, dar nu înțeleg nimic. Omul manevrează niște butoane și aud voci. Mi se pun probabil întrebări în limbi diferite. Mi-am dat seama de aceasta și i-am venit în ajutor vocii, spunîndu-i în engleză și franceză că sînt român. Robotul acela nevăzut a început o conversație în franceză cu mine, nu înainte însă de a-mi reproșa ignoranța în ale cunoașterii limbilor straine.

Necunoașterea limbii mondiale e taxată drept ignoranță. Mă cam înfurie reproșurile robotului care-și permite să-mi dea lecții . . . Tipul care stă la masă și joacă șah îmi pare foarte bizar îmbrăcat . . . În haine croite din materiale buretoase . . . e un

spân . . . Dacă m-aş gândi bine nu iaş da decît vreo cincizeci de ani. E arogant însă, prin comportare. Nici nu se sîchiseşte că sînt alături de el în aceeaşi încăpere . . . Cel puţin sa mă invite să joc şah cu el . . . Mîinile şi le acoperă cu nişte mînuşi foarte subţiri . . . Totul îmi pare ciudat. De abia acum îmi dau seama că de fapt maşina aceasta ce m-a răpit nu stă pe loc, ci merge . . . O observ după jocurile de umbră şi lumini din faţa prin geamul panoramic. Interiorul pare a fi carlinga unui avion supersonic de mare capacitate. Aparate şi butoane fără înscăpătură inutilă. Fotolii desprinse dintr-o expoziţie gen 2000. Jucătorul de şah continuă să se uite la piesele de pe tablă . . . Mă cam uimeşte că la intervale neregulate o piesă se mişcă de ici, colo . . . fără umbră de satisfacţie sau ciudă pe chipul jucătorului . . . Bănuiesc că e un şah mecanic care reţoacă partide jucate spre a fi învăţate.

„Acum ai privit destul, îmi spune vocea robotului nevăzută. Fa-te comod şi ocupă loc în fotoliu sau pe canapea. Ascultă şi eventual răspunde“. Execut fără grabă . . . Dacă nu mi-ar fi așa de foame . . . Si totuşi îmi displace compania aceasta rece şi metalică . . . Dar am ce face? Tac şi mă aşez într-un fotoliu . . . Neverosimil. Priveşc afară! Mergem cu o viteză fantastică. Nu sînt lasat mult furat de imagini. Observ numai ansamble departate. Detaliile sînt numai mişcare.

E de preferat să nu priveşti, îmi spune robotul . . . e exterminant. Şi nu are nici un sens să-ţi consumi energia şi așa, ceea ce constituie cu adevărat informaţie pe traseu, se poate afla prin conectarea la reţea a discului 2242 . . . Pe un ecran în faţa noastră a apărut un chip foarte dragălaş de femeie. Robotul m-a lăsat pe mine şi conversează cu femeia de pe ecran. Nu pricep mare lucru. Se vorbeşte în aceeaşi limbă amalgamată. La un moment dat ştiu că este vorba despre mine . . . Ştiu că i-a spus că sînt un nebun care a vrut să se sinucidă şi încă din dragoste . . .

— Ştiam că roboţii nu mint . . . am replicat cu de-a dreptul jignit.

— Omul e nemulţumit! E jignit. Spune robotul, în franceză, femeii . . .

— Dorese să-l vad şi eu! Aşa! Da, da! Pare foarte tînăr şi totuşi foarte bătrîn . . . Unde călătoreşti, domnule?

— Fii cuviincios şi răspunde-i, mi se adresează vocea robotului.

— Bineînţeles că sfatul mă agasează, însă îmi calmez nervii cu bucuria că voi vorbi totuşi cu cineva.

Dileme, vis, realitate, sau totul nu e decât un film ce mi se derulează și cu care pe deasupra mai și vorbește. Auzisem de vase fantomă, dar nu știam că există și trenuri fantomă.

— Mă nimești, domnule! Cred că ești bolnav. N-ai nici noțiunea timpului, nici a spațiului. E sindromul . . . și a zis un nume, ce se poate trata cu pilulele ce le vei putea servi apăsînd butonul 19 din dreapta . . . Are efect instantaneu . . . De fapt, sinucigașii așa erau. Servește-te! Bineînțeles că am făcut întocmai, nu de alta, dar simțeam și eu că ceva nu este în regulă. Poate chiar îmi lipsește o roțiță și dacă am avut norocul să dau peste atîta tehnică, de ce să nu mă folosesc de ea?

— Așa! Acum pentru că ai totuși o figură de om inteligent, să continuăm conversația. Unde călătorești?

— Am eu aerul unui mincinos? Am spus, nu știu!

— E posibil ca un om să spună nu știu?

— Poate spre șafo!

— Termenul mi-e necunoscut . . . Alois, răspunde-mi tu, eei șafo? Răscolese cu privirea, doar, doar dau de acest Alois. Jucătorul de șah nu s-a mișcat. De fapt e absent la conversație. Alois — vocea robotului — îi răspunse ceva în aceeași limbă necunoscută, din care am priceput un nume. „Miriam“ și mi-am zis că probabil e numele ei. Întotdeauna m-au supărat convorbirile în separe în prezența altor persoane. Mă supăr și acum. Dar pe cine? Și de ce? Cel de față nu participa la discuție . . . Mă simt oricum stingherit.

Probabil că și ea observă aceasta, întrebîndu-mă:

— Ai rămas la moda secolului trecut?

— Credeam întotdeauna că mă îmbrac după ultima modă . . .

— Ultima modă?! Vorbești ca buniceul meu . . .

El îmi povestește uneori că oamenii se îmbrăcau după o modă sau alta. Știi ce-i? Ce ar fi să aminăm discuția pentru mine? Îmi eor scuze, însă peste cinci minute soțul meu va trece în la o sută-douăzecilea an al vieții.

La auzul acestor vorbe am pufnit în ris.

— O sută douăzeci de ani . . . Păreți destul de tinăra . . . continui compătimator.

— Risul tău ar trebui să-l iau drept jignire . . . E greu a-mi stabili vîrsta?

— Mă abțin. N-aș vrea să greșesc. Ceea ce știu despre aceasta, rețin pentru mine și dacă aș spune ce gîndesc mi-ați lua sinceritatea drept judecata celui ce tinjește după tinerețe.

— Am să te aștept mine . . . vei fi invitatul nostru. Nu uita, Alois, să mi-l aduci pe domnul mine la masă.

— Vom vedea. Noapte bună! . . . Ecranul s-a întunecat. Pentru prima dată am observat că jucătorul de șah a pus mîna pe o piesă . . .

Un alt ecran ce e aprins își modifică conținutul cifric. Privese nedumerit și întreb. Spune-mi te rog, Alois, ce semnificație au cifrele?

— Simplu. Este ora „0“.

— Și restul? E un cod?

— Aș! 0,00 0,11—12 — 20 50!

— Cum?! Nu înțeleg totuși ceva . . . Cred că ceasul vă e derulat. 2050? Imi vine să rid.

— Ne acuzi de inexactitate? De data aceasta nu o mai luăm drept greșală, ci ca dovadă plină a ignoranței tale. În fapt figura ta nedecisă, care spune mult și nimic clar, l-a pus în incurcatură și pe Go.

— Și Go asta, cine mai este?

— Operatorul central de la central de evidență al populației globului. De o oră și mai bine nu e în stare să-ți stabilească identitatea.

Rid iarăși, bîncîntîles, și le spun calm:

— Vă bateți capul de pomana. Nu cred că am făcut ceva care să fi dus la întocmirea unei fișe . . . o fi el „Interpolul — Interpol“, însă pe mine nu mă are la mîna cu nimic.

— Ești ignorant complet. Toată lumea a și uitat că s-au folosit cîndva fișe pentru asemenea operații. Ar fi un nonsens să fi la un loc 20.000.000.000 de fișe . . . Nu-ți închipui cît spațiu ar ocupa? Te găsește el însă . . . Probabil că a pornit pe o pistă greșită. Mai avem o oră pînă ajungem la Capetown . . . și se vor lămuri lucrurile.

— Ce ai spus? Capetown? Ascultă, Alois . . . cred că cutiuta nu-ți funcționează normal. Mă faceți să mă îndoiesc că toată mașinăria cu copacii care aleargă pe lingă noi nu-i decît o șarlatanie.

— Șarlatanie?! Folosești niște cuvinte pe care trebuie să le caut întotdeauna într- arhaisme. Nu m-ar mira de acum dacă n-ai ști în ce tren te aști.

— Dacă-i zici tren . . . fie! . . . Află însă, amice, că în viața mea n-am trecut peste vreo mare . . .

— De data aceasta n-ai trecut peste, ci sub Mediterană, și spre convingere conectează butonul 34 stînga și urmărește realitatea. Străbăteam cea mai tinăra junglă a pămîntului . . .

— Vorbești ca un profan, junglă tinăra . . . junglă bătrîna . . . ca și cum ai bate din palme și uite junglia în Sahara . . .

— Deci nici nu ești chiar așa rupt de realitate.

— Știi ce-i, Alois, dacă ai fi o ființă și ai avea chipul de om nu-ți pot garanta că aș fi primit cu aceeași „plăcere” eforturile tale.

— Ce dificilă e natura umană . . . Aș fi jurat că secolul al XXI-lea a șters orice umbra a necunoașterii. Pledgezi însă împotriva-ți, l'ari periculos . . . și asta mă face să cred că e necesar să te predau la sosire la C. I.

— C. I.?

— Controlul inteligenței. Grav. În speță e nevoie de capacitatea diferenței între o ființă și un calculator inteligent. Privește ecranul . . . Delectează-te cu fauna migrată în jungla Sahariană . . . Urmărește mersul intercontinentalului Nord-Sud pe harta din față . . . Ne aflăm exact în Sahara . . . Am o idee. Voi ruga pe soția mea să se ocupe de tine.

— Tu, soție?! Soția robotului!!

La aceasta jucătorul de șah își întrerupsese jocul și se ridică făcînd doi pași spre mine . . .

— E rîndul meu să rid . . . Soția mea nu e căsătorită cu un robot, ci cu mine.

— Alois?! . . .

— De ce nu? Identitatea mea e precis determinată. La orice oră din zi sau noapte, în cîei minute, poate fi confirmată în orice punct al galaxiei m-aș afla . . .

— Sincer să fiu, n-ași fi crezut că în epoca noastră . . .

— Mă pui în încrecătură! Am stat tot timpul și te-am studiat. Am vorbit cu tine . . .

— Ai vorbit cu mine? Te rog, fii rezonabil . . . Ai stat ca o mumie concentrat la jocul tău de șah și eu am discutat cu difuzorul . . . Frumos îmi mai și stă. „Să conversez cu difuzorul și cu damele de pe ecran“.

— Ți-am spus: eu eram cel ce întreținea discuția. Recunosc că în general, noi bărbații de astăzi sîntem cam ursuzi și încă ne mai place jocul de-a „v-ați ascunselea“ . . . Difuzorul nu a făcut altceva decît să-mi reproducă gîndurile, deci întrebările. Cît despre

nevasta mea . . . mă cam agasează cu prezența ei cînd nu te aștepți, ori unde m-aș afla. Așa-s femeile. E încă în studiu noțiunea de afecțiune. Știi ce se cercetează intens în numeroase institute . . . se caută baza materială a acesteia, reacția fizico-chimică ce o generează, spre a putea interveni . . . așa cum s-au găsit preparate și pentru celelalte funcții psihice ale omului . . .

— Frumos ne-ar sta să servim dragostea cu pipete . . . găsesse deplasată remarca . . . ba chiar răutăcioasă. Ar duce complet la depersonalizare . . . Adică îmi torn două picături și iată-mă îndrăgostit . . .

— Eveniment perfect valabil și dirijabil . . . Ce, n-ai folosit niciodată E.C.-ul? . . . + D.M.?

— Nu cunosc! Fii te rog amabil și explică.

— Euforie comprimată + dragoste momentană . . .

— S-a ajuns la nebunie. Totul e formula . . . Și mă rog, ce efecte are D.M.-ul dumneavoastră?

— Nimic deosebit, decît crearea sentimentului de iubire . . .

— Și atunci, unde mai ești tu, omul?

— Cum? Noi rămînem întotdeauna aceia care hotărîm cînd. Nu trebuie să luăm preparatul pentru cine merită și pentru cine nu?

E marele nostru privilegiu, al ființelor inteligente față de mașinile inteligente, care n-au reușit încă să asimileze preparatul, deși s-a dat spre programare renumitului „Europ XII” și dacă-i luăm în considerare, capacitatea lui întrec pe cea medie a unui creier uman . . . Mi-aduc aminte . . . Hai să-ți povestesc ceva. Ea unul am un avantaj față de restul lumii . . . fiind unul dintre cei mai bătrîni oameni.

— Domnule, iartă-mă! . . . Aș vrea să plec de aici, să cobor pe pămînt . . . Mi se întîmplă niște lucruri de-a dreptul ciudate și asta de numai cîteva ore . . .

— Și eu găsesse că se petrece ceva ciudat cu dumneata. O amnezie totală?! . . . La început credeam că e vorba de un umanoid picat de pe altă planetă sau de unul pornit pe scară inversă a timpului. Te contemplant de mai bine de două ore. Ești un fel de monstru . . . cu chip de om . . . Tineretul de astăzi te-ar taxa drept un pitecantrop . . . sau Cromagnon. Și nici nu ar fi de mirare . . . te-am cules undeva prin sudul Franței . . . dacă n-ai fi fost cum ești, incontestabil că n-aș fi permis „Nord-Sudului” oprirea . . . Te studiam cu 15 minute înainte de cum ai pășit pe magistrală . . . Mi-ai apărut dubios și cum în cele cincisprezece minute nu ți s-a

stabilit identitatea, mi-am luat obligația de a te culege . . . Sint nostalgic și eu cîte odată. Am împlinit 120 de ani . . . și să-ți spun drept, pînă la vreo patruzeci și cinci de ani, arătam și eu ca dumneata . . . văzîndu-te, mi-a trecut ca un fior prin inimă dorul de a-mi lăsa răsfirata barba de degetele iubitei. Mare lucru să simți că ai inimă.

— Devin euforic fără E.C.C.-ul tău . . . Care barbă, domnule? Că de unde nu-i, nici Dumnezeu nu ia . . .

— Sint stupefiat . . . Ai vorbit ca un om de 80 de ani . . . Dar de ce îmi mai pun întrebări? Trebuia să-mi elucidez aceasta din franceza veche ce o vorbește . . . E exact franceza ce-o repetam la facultate prin 1970 . . . Și cum s-ar zice, rizi de barba mea? Uite tinere domn-bătrîn, eu eram puțin mai în vîrstă decît tine atunci cînd am avut curajul. A fost în 1990 . . . De la viața primisem cîteva lovituri crunte . . . moartea fiicei mele, apoi trădarea soției . . . Lucram pe atunci la un proiect măreț, acela al supertrenului cu motor liniar . . . Atunci se muncea foarte serios. Era și o perioadă cînd se putea supraviețui numai vînzîndu-ți cu adevărat capacitatea de muncă. După cîte observi, mecanismul nu-i chiar așa de complicat . . . ceea ce trebuia să găsească ca să reușească nu era trenul în sine, proiecte erau și mai demult, ci să găsească materialul universal și ieftin care să-mi permită realizarea unei infrastructuri nu competitive, ci foarte ieftine . . . și durabile.

Fiecare om era necesar să devină un creator conștient. Munca fizică și intelectuală se predase mașinilor. Revoluția se desăvîrșea pe întreg globul. Era timp de visare . . . Azi e totul calcul . . . Și cred că ai pe undeva dreptate cînd ne socotești reci, depersonalizați . . . Se mai greșește și acum pe undeva . . . Însă nu asta vroiam să-ți spun. Istoria e istorie. Eram în criză de timp . . . doream să-mi realizez proiectul transcontinentalului . . . Și într-o noapte, cînd și soția m-a părăsit, m-am agățat de ideea proiectului ca mortul cu mîna . . . Un prieten, savantul Edmond . . . cel care a descoperit geneza cancerului, experimenta pe atunci, de cîteva ani, un ser miraculos care intervenind la nivelul celulei încetinea procesul de îmbătrînire în general. Deprimarea și starea mea fiziologică m-au determinat să mă ofer drept cobai, nu atît în speranța prelungirii vieții mele, cît în aceea de a-i face un serviciu prietenului. Adevărul e că i-am făcut un serviciu.

— Domnule! Se semnalizează ceva . . . zic eu satul de poveștile lui . . . Mi-e somn . . . uit și de foame.

— Inseamnă că peste jumătate de oră ajungem la Capetown.
— Stii ce-ă, domnule? . . . Cunoști un psihiatru bun?
— Da! . . . Dar de ce?
— Am nevoie de el . . . Sau să mai vedem! Aș vrea să văd niște oameni.

— Poți! Îți ofer vagonul — salon de dans . . . cred că mai sînt rătăciți pe acolo . . . Răsucește o piesă de șali și pe un ecran apare un salon seund cu două perechi foarte sobre, la aceeași masă, care se privesc una pe alta . . .

Se aude un sunet prelungit care cred eu că . . . dar nu îndrăznesc să zic ceva . . . ține loc de muzică . . . Am impresia că tinerii dansează cu ochii . . . Mi se oferă o imagine în grossplan și observ că ochii fetelor sînt o pereche liliachii, iar la cealaltă galben-citron . . . asortați costumelor bărbaților . . .

Cred că mima mea de dezgust, ori cum e fi fost, l-a făcut pe interlocutorul meu să întrerupă imaginea.

— Te miri, nu? Să continui povestea mea? Dacă ești un extra-planetar ar trebui să te intereseze . . . cred că nu degeaba te-au trimis aici . . . Sau să facem cunoștință, Alois de la Mans, constructor de supertrenuri . . .

— Radu Roman . . . Reimond, cum îmi spune nevasta mea.

— E franțuzoiacă, nu?

— Cred că da! răspund stînjinit . . . Sînt un om fără prejudecăți. N-am întrebato niciodată . . . Era suficient că ea știe ce sînt.

— Îmi amintesc un banc de pe vremea studenției . . . și urmez, rîzînd singur.

— Ha! Ha! rîde Alois . . . De pe vremea universității?

— M-am săturat de timpul trecut. Domnule, în franceza ce ai învățat-o dumneavoastră, nu s-a învățat și prezentul?

— Ba da, domnule! Și ca dovadă, poftim! (Urmă mișcarea regelui pe un alt pătrățel) și-mi vorbește. Caseta „central medical“ de ieri. Și după o scurtă pauză pe ecran apare un tabel sub formă de fișă, dar totul tipărit scris, probabil în limba ce o ascultam de cîteva ori în acest timp scurs de la răpirea mea . . .

— Tot nu înțeleg.

— Suferi probabil de un sindrom al deplasării în timp.

— Eram perfect sănătos pînă ieri. Dar ține cont că eram sănătos fără caseta medicală . . . și știi de ce? Pentru că nu simțeam nevoia să am o casetă. Arăt a șubred? Lucile mă socotește sănătos ca un taur . . .

— Observ . . . numai capul, altfel total pare normal. Să-mi mai ofer o ipoteza. Ești un pământean revenit din rătăcirile cosmice? Domicilezi în craterul ospiciului Marea nebunicii?

— Sint jignit domnule! și iau mina omului supărat și privesc afară . . . Parecă a început să se mai vadă cîte ceva . . . viteza s-a micșorat.

— Greu ne înțelegem. Scuze te rog, însă sincer să fiu, mi-a făcut plăcere . . . Mi-am reamintit trăiri ce le socoteam de mult uitate. Spune-mi te rog, unde stai?

— Paris! Place de l'Etoile!

— Mda! Iartă-mă, dar iar m-ai pus în încurcătură . . . Denumirea s-a schimbat încă de pe vremea studenției mele și acum știam că e o piață muzeu . . . Dacă nu ai treburi importante „Transcontinentalul“ pleacă peste 12 ore, te-ai conduce pînă acasă . . . Mută iarăși o piesă pe tabla de șah. „Doresc detaliile despre domnul“.

„Nu se găsește în evidența noastră“ fu răspunsul (dar spus pe un ton iritat).

„Atîta pagubă“ mi-am zis în sine . . . nu-s eu omul ce-l căutai.

— Deci domnule, ești omul problemă . . . Ești o problemă de cum ai apărut pe pista Nord-Sudului . . . Îmi pare rău, însă societatea noastră nu are nevoie de necunoscuți . . . cînd azi un necunoscut și ignorant, pe deasupra e mai periculos decît o cobră de acum o sută de ani, va trebui să te țin sub supraveghere . . . și bineînțeles și-a urmat activitatea mutînd un nebun în pătratul C 7 . . . vorbind ceva pe limba lui.

După cîteva minute Nord-Sudul se oprește undeva în fața unui așa-zis peron într-o stație ai cărei pereți din sticlă mată aproape că ating trenul . . . Mă uit bine în încăperea alăturată în care intră Alois și abia acum îmi dau seama că trenul are cel puțin cinci metri lățime . . . Sint încuriat într-un compartiment.

Înainte de a desluși dimensiunile am simțit un miros plăcut de pădure de brad ozonificată și o pulbere fină se pulveriza peste îmbrăcămintea mea . . . Cu groază constat că hainele se fărîmîțază și alunecă de pe mine cîzînd jos ca o făină. Așteptam să-mi văd și pielea măcinată și împrăștiată pe jos, dar spre satisfacția mea nu s-a întîmplat . . . A urmat apoi altă pulverizare și făina de haine de pe jos s-a volatilizat . . . Apoi vocea lui Alois mi-a spus că dacă doresc să mă fac frumos și să-mi înlătur barba, să folosesc crema din tubul de pe etajeră, însă cu grijă ca să nu-mi

rad și părul de pe cap. Într-adevăr pasta e miraculoasă . . . A fost suficientă numai atingerea bărbii cu pasta și aceasta a dispărut. Eram însă gol pușcă acum . . . dar gazda mea amabilă mi-a dăruit unul din costumele sale de culoarea . . . Aș, culoare . . . niciodată n-am fost tare la culori . . . Cînd m-am uitat la el, la costum și la mine, mi-a venit să rîd . . . Eu și un bărbat respectabil pe lingă oasele lui ambulante virite în piele . . .

Am schițat nedumerire, însă el m-a invitat printr-un gest să-l îmbrac . . . nu înainte de a l fi întins el puțin . . . și pică acum ca turnat.

Mi-a făcut semn să-l urmez . . . Ajuns în dreptul ușii, aceasta s-a deschis și am intrat direct în holul stației. Observ că-i invadată de lumină și foarte liniștită în raport cu numărul persoanelor din hol. Alois zice că sîntem la Capetown. M-așteptam să văd mai mulți negrii și numai ici-colo cite un alb. Dar nici negri pareă nu mai îs chiar așa de negri și nici albi prea puțini . . Se vorbește însă aceeași limbă amestecată. Străbatem holul care, dacă n-aș ști că e al unei stații, aș crede că e o fermecătoare grădină japoneză. Sînt reținut în fața unei uși și apoi îndrumat de niște săgeți luminoase cînd la dreapta, cînd la stînga, printre arbuști și pereți de sticlă pînă ajung în fața unui fotoliu. Sînt invitat foarte politicos să iau loc, prin vocea unui difuzor, și să răspund citorva întrebări.

— Aștia chiar mă cred un Al Capone! mi-am zis . . . Am răspuns cuvințios la cele mai dificile întrebări ce privesc biografia mea . . . Abia după un sfert de oră s-a confirmat că am fost student la Institutul politehnic din Timișoara între anii 1963—1968 și doar atît. Municipalityea pariziană mai păstra unele date în legătură cu căsătoria mea, 25. V. 1969. Și cam atît . . . Prelungirea interogatoriului mă cam exasperează. Ceva mă îndemnă să le dau dracului de aparate și să-mi caut de drum. Arunc o ochitură dușmănoasă lui Alois care stă și ascultă uimit ce spun și ce confirmă aparatele. Apoi mi-au găsit pe fiica-mea, nepoții și strănepoții și au conchis că am murit la data de 21 decembrie 1970, decs confirmat prin hotărîre judecătorească a arondismentului 12 la cererea soției mele Lucia.

Dar departe de mine gîndul de a nu recunoaște . . . Toate poveștile astea, care mi le spun ei, par a fi confirmate pînă la o anumită dată . . . și nu mă îndoiesc că organizarea lor mi-o putea juca renghiuri. Încep să mă îndoiesc de mine. Și dacă mă gîndesc bine . . . cum dracu' am ajuns eu în munți, acolo . . . Hai! Roman . . . băiețule! Ia-o cu binișorul . . . Deci era în ziua de 21

decembrie 1970. Eram acasă. Lucia se îmbrăca și trebuia să plece cu Emil al nostru la Nantes la bunici. Ne-am sărutat, a plecat eu soacră-mea și fetița, ba chiar mi-a spus să fiu cuminte și să-i fiu credincios . . . Și dusă a fost. Am închis ușa, am respirat ușurat. Ei! aici e aici . . . mi-am adus aminte că jumătatea de porc și cîrnați procurați nu erau bine așezați în camera frigorifică . . . M-am apucat imediat de treabă. Între timp, cit eu eram ocupat în cameră, Lucia s-a întors val-virtej, mi-a spus că mă pupă și în trecere a trîntit ușa camerei frigorifice. Da, da! Așa a fost și iată-mă călător peste timp . . . soțul cel mai credincios și fără de păcat al secolului. Ce era Romeo? Și acum trebuie să stau la cherețul aparatelor . . . M-am repezit la Alois și l-am îndemnat să-și amintească bine și să-mi dea o notiță cu data zilei în care sîntem, cu specificația expresă a anului . . . Am solicitat răspuns și robotului. Mi-a răspuns prompt: 11 XII 2020. Inscrisul lui Alois confirmă concluzia. Fantezia jumătății secolului trecut devenise prin mine realitate și încă printr-o întîmplare banală . . . Mă pot lauda că sînt mai bătrîn decît Alois. Cu singura deosebire că el a înfruntat timpul, iar eu, foarte simplu, neverosimilul, am făcut un pas peste el. M-am detașat de timp dormindu-i la sîn.

Dar nu îndrăznesc să destăinui . . . N-am cui . . . lui Alois . . . Nu ar crede-o . . . Ar trebui să recurg la o stratagemă care să-mi permită sondarea calităților. Mi-e teamă să mă hazardez în destăinuiri. Îl rog pe Alios să uzeze de autoritatea sa și să-mi permită să-l însoțesc. Ard de nerabdare să ieșim și să scap odată de întrebările plicticoase ale automatelor. Le consider degradante . . . Alois, îndoielnic, acceptă totuși să-i țin companie cu condiția să-i spun cei cu mine. Considerația față de oameni îl oprește să mă dea în seama lui C. M. 4000, (probabil un detectiv -- cutiută) care în numai zece minute mi-ar citi întreaga casetă memorială. Alois susține că aparatul n-a mai funcționat de peste douăzeci de ani din simplul motiv că nu mai avea cîră cereceta. Nu mai fusese solicitat pentru că nu mai erau încercături. Singura sa activitate era raportul anual asupra stării sale, necesar Inspectoratului general al funcționării roboților detectivi. Am făcut cîtiva pași în hol și am remarcat că Alois merge foarte greoi, cu genunchii îndoiiți . . . Prin analogie am pus-o pe seama bătrîneții sale, însă pînă la ieșire a obosit cu adevărat. Ieșiți, am rămas stupefiat. Nici stradă, nici -bulevard, nici automobile, nici zgomot. Și totuși oamenii călătoresc pe mai multe zile chiar în direcții opuse pe niște banchete colorate divers, stînd, sau în picioare. Chipurile lor exprimă preocupare, ba chiar și

o notă de severitate permanentă nu deghizată. Alois mă cuprinde de braț, așteaptă prima banchetă și ne așezăm. Cercetează un itinerariu pe o hartă extrasă cu un bilet de tren dintr-un fișier, apasă cu un fel de creion un punct de pe ea și plecăm. După a două bifurcație, la încrucișarea străzilor rulante o săgeata luminoasă ne indică pe hartă schimbarea direcției. Nu putem întârzia și am trecut pe alt covor fermecat. Pe marginea dreaptă niște turnuri enorme cu console peste ocean par niște copaci uriași de care sînt agățate în ciorchini niște cutiute pe diferite nivele și planuri. Dacă nu ar fi așa de mari ai jura că sînt copaci. Cautam cîndva să-mi formez o imagine cît de cît a grădinilor suspendate ale Semiramidei. Aici însă basmul pălește. Pe ocean, plutesc case. O boare răcoroasă m-a readus lângă Alois. Pătrunsesem sub o boltă unde mi se pare că cerul îl poți atinge cu mîna. Alt covor fermecat ne-a trecut pe nesimțite, cred, undeva sub pămînt. Nu înțeleg unde sînt ascunse sursele de lumină; ici colo eîte un boschet sau stîlp aruncă umbre pale. Ori unde îndrepti privirea totul pare nesfîrșit. Alois se oprește în fața unui perete cu inscripții, care dispare ca prin farmec oferîndu-ne un salon în care destui oameni ca niște ghiftuți îngurgitează în silă, lipsiți de delicatețe, un soi de fructe de mărimea unor pepeni. Alois mă conduce ca pe un copil pe un cîntar nevăzat și îmi spune că pot alege unul din variantele meniului 2124. Urmărește atent ecranul din partea sa și îmi face altă recomandare; regret dar nu greutatea contează, acum e important să respecti dieta impusă de diagnosticul puțin ieșit din comun, rezultat. N-am fost privat de un pepenăș pentru aceasta. Îmi pare și mai apetisant decît ceilalți. Gustul însă . . . am fost gurmând întotdeauna, nu gastronom. Ce să vă spun, un gust de toate și nimic.

Nu termin bine de înfulecat și somnul mă trimite spre pat. Trezindu-mă, îl găsesse pe Alois lângă mine descifrînd o schemă cu un fel de hieroglife ușor tehniceizate. Pentru prima dată Alois a ris văzîndu-mă deschizînd ochii. M-a bătut pe umeri și mi-a spus că aflate adevărul despre mine. Par și simpla fasese pierdut un container cuprinzînd lada aceea legată cu cordoane cauciucate.

Bucuria revărsată a lui Alois mă nedumeri. Ce am eu cu lada?!!

— Ai făcut un salt peste timp, 30 de ani. Neversosimil, dar așa este.

Bucuria lui mă întristează, mă îngrozește de-a dreptul. Ce mai valorez eu fără cei dragi ai mei? Un cobai pentru oamenii ăștia ursuzi care rid și plîng cînd calculatorul le dictează? . . . Eu în lumea asta de savanți din fașă? . . . Și nu-i cunosc aproape deloc.

ȘI TOTUȘI SE MOARE

După mai bine de două săptămâni petrecute pe șantierul arheologic de la P. . . . extenuat de arșița și stors de țințari, sînt din nou acasă. Un om, un tată bun, zic eu, așa să-mi brănesc vanitatea, deși soția și copiii au în aparență păreri contrare, uncori. Ce să le faci? M-am făcut arheolog înainte de a fi existat ei în viața mea și uită că din ea, pe lingă ei, mai e cîte ceva care nu lasă descătuișată întreaga disponibilitate a dăruirii mele. Ei fac o greșală măsurînd în unități fizice — timp, dragostea mea, nediferențînd calitatea, sensul și profunzimea sentimentelor mele. Acum însă, altă dandana. Le-am adus acasă un musafir, e drept, nedorit și neplăcut. Sinistru chiar. Dacă stăm și ne gîndim bine, într-un fel au dreptate . . . însă ce vină am eu că notorietatea mea științifică nu-mi permite decît a confunda sufrageria cu laboratorul de lucru. Nu din eroism, ci din pură curiozitate l-am adus pe Neo . . . cu mine . . . L-am pus în rucsac în locul altor bunătăți . . . Neo?! Așa l-am botezat pe cel ce a fost omul de acum 4500 de ani. Nu l-am luat tot cu mine, din comoditate și pentru că ar fi fost într-adevăr înspăimîntător. Imaginați-vi-l așezat alături de porțelanuri și cristaluri, în vitrina din colțul sufrageriei.

Profit de ocazia că cei mici și soția sînt încă în vacanță. Neo . . . sau mai bine zis „craniul“ lui Neo . . . nu mă stînghește. I-am simțit necesară apropierea încă de la dezgroparea sa . . . cu mîinile mele l-am desprins din pămîntul batătorit de milenii.

Participam la deshumarea sa din stratul acela aluvionar cu un presentiment . . . neîncercat, cu teama și emoția revederii unui prieten drag, de mult dispărut. Să nu mă considerați drept vreun halucinat. Și nici un gustasem nimic în acea dimineață, decît obîșnuitul ceai, poate cu singura diferență că era fierț și-l sorbeam cald dimineața și nu plin de țințari ce cădeau noaptea în el cînd îl fierbeam de cu seară.

Contorul Geiger indica o ușoară radiație, însă în limitele admisibile, dar care nu emana decât de pe poziția mormintului comun, diferențându-l astfel de restul terenului înconjurător . . . Nu ne așteptam să descoperim vreo minune dar . . . Da! Există întotdeauna un dar . . . dătător de speranțe. Emanația de radiații era ceva cu totul și cu totul neobișnuit pentru noi, dat fiind și faptul că așezarea neolitică era mai de mult studiată . . . Se perindaseră destule expediții arheologice . . . și cam atît . . . Profesorul N . . . mă muștrase pentru încăpăținarea mea. Da, acesta e termenul cel mai potrivit: încăpăținare, nu perseverență. Ajunsesem chiar a fi bănuiră că aș ști ceva, de sint atras așa ca un magnet de acel loc. Unii mai practici bănuiau că aș fi „mirosit“ vreo comoară și dacă acum judec cu luciditate, le dau dreptate. Neo . . . e o adevărată comoară. Aștept să soscască Paul, prietenul meu, renumitul antropolog.

Și acum, e destul de cald, mă fac lejer; e suficient și maiul. Să vedem ce ne povestește domnul Neo . . . Așez craniul lui Neo . . . într-o parte a mesei, îmi aduc cafeaua, țigările, deschid geamul larg și-i stau puțin cam arogant în față lui Neo . . . Îl contempnă îndelung trecînd de la un raționament la altul, însă fără un rezultat fructuos. Trebuie să gîndesc și să răspund în locul lui Neo . . . și sincer să fiu, îmi pare foarte dificil . . . Mai întîi pentru că nu cunosc limba lui stafiilor și al doilea, nu lipsit de importanță e acela că nu-s nici bun anchetator, nici faimos logician.

Trag uneori concluzii pripite. Prin aceasta mă detașez distant de colegii mei care uneori mă socotesc „deplasat“. Treaba lor.

— Zii, Neo . . . spune-mi și mie așa ca unui prieten ce-ți sint, cine a fost celebrul chirurg care ți-a făcut trapanatia aceasta cu toată arta? Cine a fost vrăciul care te-a doctoricit mai departe, de ai mai dus-o încă destul. Nu-i exclus să-l fi depășit ca vîrstă . . .

Neo . . . tace! Tace . . . enervant . . .

Mă pierd în speculații și nu-l iau în seamă decât tîrziu, cînd ațipind, mă trezesc, zîmbetul . . . A fost cred numai o fracțiune de secundă senzația de percepere a zîmbetului lui. Tace în continuare cu încăpăținare . . . Refuză categoric să se destăinuie. Va rămîne un caz, un subiect, pentru antropologi și poate o notiță în plus în istoria chirurgiei craniene . . . Pentru mine nimic . . . De altfel cîmpul meu de investigare antropologică e limitat. Încerc investiții, așa, ca fapt divers, numai.

O boare rece mă readuce și observ că în confruntarea mea cu Neo . . . Mă ridic somnoros . . . n-am simțit că a început furtuna. Fulgere, tunete . . . Respir cu nesaț aerul răcoros al nopții. M-așez iarăși în fotoliul din fața lui Neo . . . trăgînd cu ochiul spre furtuna dezlănțuită. Îl și uit pe Neo. Mă gîndesc la potopul care l-o fi purtat acolo spre mormînt. Parcul din fața casei noastre geme sub povara furtunii care se stinge brusc ca prin farmec.

Stingerea aceasta a furtunii mă cam uluiește. Furtună din senin . . . oprită ca la comandă. Hotărâse să mă culc. Probabil că mi-e somn și nu mai pot percepe timpul în adevăratele sale coordonate. Fac o comprimare în dauna fenomenelor exterioare.

Mă întind, ca și orice somnoros și în loc de destindere, rămîn încremenit. În fața mea, la masă, lingă Neo, o formă spațială aducînd cu un om conturîndu-se numai ca o umbră, dar cu coarne molatice ca de melc. Nu mă pierd cu firea și sînt conștient că nu dorm și de ceea ce văd, însă nu-s în stare să iau o hotărîre. Cînd ochii de melc dispar, mîinile îmi cad grele ca de plumb. Timpul se dilată acum. Îmi simt inima pulsînd, auzîndu-i bătaia în temple.

— Domnule Nuțiu, fii o gazdă ospitalieră! aud o voce dar cu unele inflexiuni metalice. Cred că e vorba de un magnetofon ascuns undeva. Spionaj?!

— Nu fi derutat. Uite-mă, sînt în fața ta. Știu că ți-e greu să distingi . . . Îți apar ca o umbră. Sînt Inaad. De unde? Calea Lactec, planeta X 12 C.P. pe care voi n-o cunoașteți, deoarece între voi și noi se interpun două constelații. Am sosit, nu la cererea ta, ci la semnalul primit de la el, de la Neo . . . prizonierul tău. Obişnuiește-te cu mine.

Noi, Atzaminii știm ce-i răul. Ți-am spus că am sosit la semnalul lui Neo . . . noi îl numim C. 12.00 l. Eu, Inaad, am fost trimis. Deși călătorim cu viteza gîndului, abia am juns în 15 zile ale timpului vostru. Era și normal să ne grăbim, deoarece semnalul îl așteptam de 4562 de ani. Am venit să-l iau pe Neo.

— Îți închipui că voi lăsa să fie luat? Eu l-am descoperit.

— Dar e un Atzamin.

— E un pămîntean și încă dintre cei salbateci.

— Știu că voi sînteți înzestrați cu logică. Atunci de ce el ne-a transmis semnalul?! judecă . . . Nu mă poțestești să stau?! Vom face un tîrg.

— Nu discut cu fantome.

— Stinge lumina și mă vei vedea.

Am stins. Am în față un chip la asemănare cu un om, însă cu coarne și cu ochi ce luminează ca două lanterne, dar o lumină clară, incoloră, cam doi metri înălțime, cu gât scurt, îmbrăcat într-un costum de culoare albă dintr-un material ce dă iluzia penajului. Se așează la masă în dreapta lui Neo . . . și mă trage și pe mine pe locul meu dinainte.

— Te-ai convins că sînt și eu o „ființă rațională“?!!

— Rațional cu coarne?!!

— Coarne?! Cunoșc semnificația coarnelor la voi, terienii. Te înșeli, sînt antenele tablionice prin care comunicăm între noi, la orice distanță. Să spună Neo! Ne-am adaptat organismului unele sisteme indispensabile.

Neo . . . n-a spus nimic! Aceasta l-a impacientat pe Inaod.

— Vorbește Neo!

Neo, bineînțeles tace ca toți morții . . .

— E imposibil. Are capul.

— Și crezi că-i destul?!!

— Prea mult! Doar în capul lui funcționează C. 12.00.1 care ne-a înlocuit aici pe noi de 4500 ani.

— Voi nu știți că oamenii mor?

— Mor?! Ce semnificație are?

— Adică nu mai ești, nu mai trăiești, nu mai respiri, nu mai știi ce se întîmplă. Mor, derivă din cuvîntul moarte.

— Moarte! Da! Neo . . . spune-i domnului Nuțiu. Neo tace!

— Lasă-l să doarmă în pace . . . fă-mi precizări.

— E foarte simplu. Acum 4572 ani . . . Eridon în expediția sa de căutare a altor planete a atins Terra. Și pentru că atunci expedițiile erau condiționate ca durată și spațiu de nenumărați factori, trebuia să se întoarcă.

— Iarăși povestea cu astronautii căzuți din cer . . .

— Fii calm! Așa era . . . de altfel asta o știi și tu . . . Voi abia acum încercați să ieșiți din spațiul vostru pămîntean . . . Vă urmărim cu emoție pașii . . .

— Atunci de ce nu ne ajutați?

— Avem motivele noastre. Expectativa e bună și ne este necesară. Avem un model real de evoluție pe care nu vrem să-l implicăm condiției noastre și nici să-l influențăm exterior. Ne e necesară expectativa. Undeva în istoria noastră există un gol mare și în golul acesta istoria noastră e istorie matematică. Știm totul despre voi. Eridon a extirpat atunci creierul omului, transplantîndu-i un altul unui schilod și orb. Pentru scopul nostru Neo . . . era cel

mai apt. I s-a mai implantat un emițător care să ne transmită informațiile ce le culegea creierul transplantat. N-a funcționat însă decît cîțiva ani . . . Ultimele imagini transmise era o revărsare de ape . . .

— Și creierul lui Neo . . . ?!

— Eridon l-a luat spre a transpune și interpreta informația acumulată în el . . . Nu-ți fie teamă . . . acum i le-am adus înapoi . . . Și așa vroiai să vorbești cu el. Noi ne-am chinuit 25 de ani să-i descifrăm limba.

Dacă vrei, să-ți povestească. Un Atzamin trebuie să respecte programul. La ora 4,01 trebuie să fie pe orbită terestră. Nu te uita cu atîta mirare. N-o să vezi decît lumina din parc ce te-a făcut nostalgic mai înainte.

Înăod se volatilizează, iar eu rămîn în compania craniului lui Neo și a cutiei transparente ce-i conține creierul . . .

Mă simt vinovat față de Neo . . . Eu sint asasinul lui. Groaza științei că se stinge pentru totdeauna, mă cuprinde.

Parcă văd cum celulele se înlănțuie grăbite în dansul morții. Ce neугetați și răi sint Atzaminii . . .

CORNEL
STANCIU

INTILNIREA

— ANDROMEDA, PEGASUS, TRIANGULUM, AURIGA . . . ,
murmura monoton amicul meu Marian, stînd trîntit pe un maldar de frunze și privind firmamentul negru al unei nopți de vară, presărat cu miliarde de stele scînteind feerie. Privii și eu bolta cerească desfășurată în fața ochilor mei, dar gîndurile îmi fugeau haotic, prea multe imagini mi se învîlmăseau în minte sub ultimele impresii culese în această excursie pe care o făceam în Munții Rodnei. Inerarea ne prinsese la poalele unei păduri seculare întinsă pe o pantă nu prea abruptă. După ce noaptea devenise stăpîna peste împrejurimi, cerul se desfășura cu toată splendoarea sa în fața ochilor noștri. Îl auzii din nou pe Marian:

— ERIDANUS, LEPUS, CRATER, CORBUS . . .

Mă mulțumii să încerc numai să descopăr, printre stelele care straluceau acolo sus, constelațiile pe care el le enumera pe șoptite, cuprins de farmecul lor hipnotic. În jurul lui nu mai rămăsese nimic decît cerul cu stelele lui.

— A, uite și un satelit! exclamă el.

nu prea abruptă. După ce noaptea devenise stăpîna peste împrejurata de luminițe scînteietoare mi-a fost imposibil să-l descopăr.

— Unde? întrebai.

— Între Acvila și Ofiucus.

M-am chinuit în zadar.

— Nu-l văd nici acum.

— Trebuie să vezi un punct roșiatic, minuscul, care se mișcă abia perceptibil puțin mai la stînga lui Altair. În sfîrșit l-am zărit și eu. Culoarea roșie m-a frapat de la început, nu mai văzusem pînă acum nici un satelit cu o asemenea culoare. Parcă ghicindu-mi gîndurile, Marian mă întrebă continuînd să privească satelitul:

— De ce este roșiatic?

— Asta mă întreb și eu.

Am continuat să-i urmărim traiectoria liniară printre stele și nu mică ne-a fost uimirea cînd am observat că pe măsură ce se apropia de zenit își accelera mișcarea concomitent cu accentuarea luminozității. Nu știu cît anume l-am urmărit așa, singurul lucru cert este că tot ce a urmat s-a precipitat într-un ritm fantastic. Un moment s-a oprit, apoi cu o viteză uluitoare a căzut ca o piatră de pe boltă și cu un șuier strident trecu peste noi, oprindu-se în valea largă de la poalele piscului pe care ne aflam noi. Ca la o comandă am sărit amîndoi în picioare și am privit în urma lui. Speriat cum era, Marian abia reuși să îngaime:

— A căzut!

Am privit la el, apoi, fără să spun un cuvînt, m-am repezit spre vale sărind cum puteam peste tufișurile ce-mi apăreau în cale.

— Unde alergi? îmi strigă Marian din urmă.

— Acolo! răspunsei, arătînd cu mîna spre vale fără să mă opresc din fugă.

Marian alergă și el după mine; îl auzeam gîfîind și, din cînd în cînd, scoînd cîte un sunet înfundat la contactul cu vreun tufiș răsărit pe neașteptate în calea lui. Aproape că am ajuns în vale, cînd acolo izbucni o străfulgerare, și un obiect alburiu se desprinsese de pămînt, execută în aer o volută, apoi dispăru după creasta din-tată a unui pisc din apropiere. M-am oprit din fugă și-l așteptai pe Marian care venea în galop.

Ajuns lîngă mine, exclamă **nervos**:

— Prea tîrziu!

— . . . !?

— Și cînd te gîndești că am alergat ca niște nebuni pînă aici, peste toate tufișurile de pe coastă, cum n-am fugit nici cînd eram licean și concuram la două sute metri garduri.

— Hai să mergem, poate găsim ceva! îi propusei eu, mai mult ca să-l consolez.

— Ce să mai găsim acolo?! Poate cenușa plantelor carbonizate de cămașa supraîncălzită a satelitului!

— Te-ai întrebat dacă, într-adevăr e satelit?

— Ce-ar putea fi altceva?

— Cred că ești de acord că un satelit, oricît de artificial ar fi, nu-i o minge cu care să dai de pămînt ca apoi să sară din nou în sus.

— . . . !?

— Ai văzut, cred, și tu cum s-a ridicat din nou și a dispărut după creasta muntelui de colo.

— Ai dreptate. Nu m-am gândit la așa ceva.

— Atunci să mergem!

Restul drumului l-am parcurs în liniște, fără să ne grabim. În vale ne aștepta însă surpriza. Bine fixată între tufișuri se odihnea o sferă înaltă cam cât o casă, cu un etaj și ușor fosforescentă. Ne-am oprit așa, cam la două sute de metri depărtare de ea:

— Și totuși mingea noastră n-a mai săltat în sus.

— Asta întrece orice închipuire. Am văzut-o cu ochii mei cum s-a desprins de sol și a dispărut după creasta muntelui de colo!

— Probabil ai avut o halucinație.

— Dar ai văzut-o și tu dispărînd!

— Cine spune că n-am avut și eu halucinații? Că a sărit în sus sau că n-a sărit, nu putem spune cu precizie. Tot ce știm este că ea se găsește acolo, iar acum se pune problema dacă ne apropiem sau nu de ea.

— În nici un caz.

— De ce?

— Ai uitat că această misterioasă sferă, în drumul ei cosmic, a fost bombardată de radiații de intensități fantastice, capabile să ucidă un om în câteva secunde?

— Trecînd prin atmosferă . . .

— Totuși mai păstrează urme. Ne-ar trebui acum un contor Geiger—Müller ca să măsurăm radiația.

— Mai susții și acum că nu e satelit?

Mă întorsei timp de câteva secunde ca să-l privesc pe Marian, în speranța că acest lucru va da o mai mare greutate vorbelor mele pentru a-l convinge:

— Deocamdată nu mai susțin nimic. Că ar putea fi satelit este ultima ipoteză pe care o voi admite. Sateliții artificiali nu posedă, în general, blindaje termice capabile să-i apere în contactul cu atmosfera. După cîte vezi, acest obiect venit din Cosmos are forma perfect sferică, lucru care . . .

— Te înșeli, sfera noastră nu mai este sferă, mă întrerupse Marian.

Mă uitai într-acolo, și, într-adevăr, contururile atît de perfecte pînă acum se estompaseră, ba chiar, în unele locuri, își făcuseră loc gauri diformé prin care se putea vedea cerul.

— Asta-i bună! Ce se întâmplă cu ea?

— Habar n-am.

Curind, slaba fosforescență a ciudatului glob se schimbă într-un roșu aprins, și, alături, se rostogoli o altă sferă purpurie, de dimensiuni mai mici. În contact cu atmosfera, substanța celor două obiecte emitea zgomotul caracteristic al unei reacții chimice. Deodată, din fiecare dintre ele izbucni câte un jet alburiu, aidoma cozii unei comete. Un fel de plante fantasmagorice, roșii, albe și brune crupseră, zvicniră și se încolăciră în aer și pe pământ. Apoi, treptat, culorile pălară și se stinseră cu totul. Sub ochii noștri nu mai rămăsese nimic din cele două sfere care descinseseră în vecinătatea noastră. Ne-am apropiat pe nesimțite de locul acela, și în timp ce căutam pe sol vreun semn al straniilor apariții, lângă noi țîșni ceva negru, diform și inimaginabil.

M-am frecat la ochi.

La câțiva metri depărtare de noi se oprise o ființă pe care n-o puteam compara cu nici o altă existență de pe Terra. Corpul diform se prelungea cu o mulțime de tentacule lungi și foarte mobile care în acest moment se mișcau nervos. După câteva secunde s-a întors spre noi și i-am văzut ochii, șase ochi sferici care ne străpungeau cu privirile lor hipnotice. Evident, primul gest a fost să încere să iau la goană înapoi, dar nu eram în stare să fac nici un pas, picioarele mi s-au muiat și inima îmi bătea nebunește. Am auzit în acel moment un glas inexpresiv, pe care n-l puteam localiza, dar care, desigur, venea din direcția ciudatei făpturi:

— Nu vă fie teamă!

Am înțeles ce ne spunea, deși nu eram sigur dacă ne vorbea cu adevărat.

— Nu vă fie teamă! sint ceea ce voi numiți „astronaut“. Semenii mei, explorînd sistemul planelar, v-au descoperit pe voi și civilizația voastră. V-am studiat în amănunțime. Materia noastră nu rezistă în atmosfera aceasta decît fracțiuni limitate de timp. Toate expedițiile trimise aici s-au volatilizat împreună cu echipajele lor. Un savant a descoperit că materia noastră tratată într-un anumit fel poate rezista mai mult. A fost trimis aici un laborator automat cu cîteva eșantioane gata tratate. Eu trebuia să le găsesc, să

le verifică și să mă întorc cu ele, dar am depășit timpul de supraviețuire. Va veni o altă navă. Eu nu mai pot duce înapoi cutia cu mostre la locul stabilit. Vă rog s-o duceți voi acolo, continuă agitându-și un tentacul în direcția unui pisc din apropiere.

După aceste cuvinte amuți pentru totdeauna. Vintul, care se promisese să adie ușor, descompuse în câteva minute trupul nefericitului nostru vizitator. Un timp, nu ne-am putut reveni. Nu ne venea să credem că totul fusese adevărat. Poate nici acum nu am fi convinși dacă n-am fi găsit lângă noi cutia cu mostre de care pomenise necunoscutul. M-am uitat la Marian și el la mine, apoi am ridicat ciudatul obiect.

CONSTANTIN

STRUNGĂ

NORII DE FOC

În dimineața aceea m-am trezit tîrziu. De teamă să nu adorm din nou și astfel să întîrzii la serviciu am sărit din pat. Stăteam lingă masă, în picioare, neștiind ce să fac. Apa rece aruncată peste ochi m-a înviorat puțin. În timp ce mă îmbrăcam am simțit pentru prima oară acea senzație nedefinită. O senzație străină, stranie, venită parcă din altă lume. Nu i-am acordat nici o atenție, dimpotrivă, mi-am amintit de Mariana, fata pe care o iubesc.

Fata pe care o iubesc are buzele roșii — cum sint petalele trandafirilor; își lasă întotdeauna şuvița de păr negru și obraznic peste frunte. Și ochii ei, ochii ei mari; în ochii ei caut în zadar de 10 ani fericirea. Fata pe care o iubesc are ceva felin în ea; nu o singură dată m-a zgîriat. Fata pe care o iubesc este caldă, uneori chiar prea caldă, frige, dacă o ating puțin. Fata pe care o iubesc este dulce — o dulceață amară. Braț moale, degete fine, unduirea unui farmec sfînt, porunca iubirii eterne, fericire și povară.

Să-i spun cît de mult o iubesc. S-o iau de mină, s-o iau în brațe, să fie a mea. Am colinda vara munții: toți Carpații de la un capăt la celălalt, iarna la gura sobei i-aș spune basme cu zmei și Feți-Frumoși. Dar eu sint un Făt-Urit, un biet cercetător solitar. Încă doi-trei ani și-mi cade tot părul de-mi va fi rușine să mai ies din bibliotecă.

Almecam în Fîatul meu cafeniu pe strada principală continuînd s-o visez pe Mariana. Decodată însă aceeași senzație stranie mi-a scuturat tot corpul. Parcă ar fi încercat cineva să-mi deschidă ființa, să-mi ia cu asalt inima.

— Oi fi răcit, m-am întrebat. Tot ce se poate cu vremea aceasta blestemată, mi-am răspuns.

Am privit cerul. Nori, nori serioși, pături grele de nori puse una peste alta, claie peste grămadă. Atît de mulți nori încît nu mai încăpeau în cer, coborau de-a valma spre pămînt. Negura, dacă nu

chiar păcura, blestemul vremurilor vechi. Ceață deasă ce ascunde rinjetele oamenilor răi. Aer tulbur, agitat, apăsător. Încet, încet aceeași tulburare de afară îmi pătrundea înăuntru. Un tumult al cârnii, un neastîmpăr al mușchilor. Eram tot mai răvășit, mai zăpăcit.

— Îmi este foame, n-am mâncat nimic și m-a cuprins amețala, mi-am spus, oprind în dreptul unei cofetării.

Înăuntru, în afara vânzătoarei nimeni.

— Niște prăjituri, am mormăit.

— A, făcu mirată vânzătoarea, niște prăjituri, adauga și mă imită în modul cel mai grotesc posibil.

Am luat farfuria și m-am așezat la o masă. Surprins, o priveam pe femeie, mă privea și ea pe mine, ne uitam fix unul în ochii celuilalt. Citeam din ochii ei dilatați, din obrajii paliiți teamă, dacă nu chiar spaimă.

— Nați dormit bine astă noapte, am îndrăznit s-o întreb. Nu mi-a răspuns, de altfel nici nu cred să fi auzit întrebarea. Citeam din tremurul buzelor dorința de a striga după ajutor. Ochii îi scăpărau, mă rugau s-o ajut, să vin lângă ea.

— Norii, a murmurat femeia. Întii buzele, apoi obrajii, tot corpul i se înfiorase. Norii, a repetat.

— Care nori? am încercat s-o calmez. N-a putut suporta cuvintele mele. A strigat.

— Sint nori de foc, domnule. Sint nori de foc, rosti, ferindu-și fața și retrăgîndu-se în colț.

— E nebună, mi-am spus înghițind prăjitura și grăbindu-mă să plec.

În stradă, mai mult la sugestia vânzătoarei, am privit din nou cerul. Norii se mișceau, alergau, săreau.

— Sint nori vii am șoptit. Luau forme dintre cele mai curioase. Niște viermi, niște reptile solzoase, animale preistorice. Distingeam chiar și capetele alungite, făcile. Aveau guri mari, colții ascuțiți. Făcile se deschideau și se închideau clămpănind amenințător. Îmi era teamă să nu mă înghită monștrii din cer.

— Nu sint decît nori, nu pot fi altceva decît nori, gîndeam.

Nu m-am mirat puțin, văzînd flacări înalte printre nori, un jet de singe ce țîșnea.

— Sint fulgere, îmi explicam eu aceste fenomene inexplicabile. Poate să fie un curent de gaze toxice formate în timpul exploziilor nucleare din Sahara. Sau sint fenomene declanșate de pătrunderea

unei comete în atmosferă, încercam diverse ipoteze. O furtună ca oricare altă furtună, am tras pripit concluzia. Va bate vîntul, va ploua și . . . gata. Ce-mi pasă? Sînt cu mașina.

Strada era pustie. Ici și colo mai vedeai doar cîte un pensionar cu mîinile în buzunarele pardesiului, pășind țeapăn.

Am ieșit din oraș și pe șosea în sus, spre laborator, am accelerat. Vroiam să ajung exact la ora 8 și nu aveam mai mult de trei minute. Dar ceața devenea din ce în ce mai deasă. De fapt nu era ceață, ci o pastă, o materie lichidă, viscoasă. Înghițind de cîteva ori, i-am simțit gustul acru.

O explozie puternică, undeva departe în spate, mi-a curmat presupunerea. Fenomenul X, am găsit brusc soluția. Mi-am amintit și mesajul recepționat aseară, „Fenomenul X în zona Mării Negre. În cereați să-i determinați caracteristicile și parametri. Nu alarmați populația“. S-a alarmat ea singură, am comentat ironic. O ironie stupidă cînd îmi aminteam ieri, cîm rideam cu toți colegii de acest mesaj caraghios. Cine ar fi bănuț infernul de astăzi?

Amețeam tot mai mult. Fiatul meu era beat, cînd vroia să-și ia zborul, cînd se înșuruba în pămînt. Mă durca stomacul, o senzație dureroasă de greață îmi săgeta pieptul. Aveam în gură ceva coclit, limba îmi era din fier ruginit, parcă-mi deraia creierul, nu mai eram stăpîn pe gîndurile mele. Nu mai puteam face nici o mișcare, simțeam că-mi plesnește capul. Nu mai puteam trăi.

— Voi înnebuni!

Mă simțeam înțeleștat de o forță puternică, o forță care se pregătea să mă ucidă. Totuși nu-mi desprindeam mîinile de pe volan. Am intrat direct prin gard în curtea laboratorului. Deși am frînat, m-am izbit cu putere de un copac.

Cînd am încercat să mă ridic, mușchii nu mă ascultau, îmi paralizase tot corpul. Eram parcă din piatră, din metal, nu era nici o deosebire între corpul meu și lucrurile din jur.

— Sînt mort, am exclamat. Și totuși, gîndesc, găsii un colac de salvare. Știu, de exemplu, că oasele corpului nu sînt altceva decît niște sisteme de pîrghii. Am repetat chiar din memorie cîteva legi ale pîrghiilor. Am selectat legile valabile pentru pîrghiile picioarelor și mîinilor. Știam bine mecanica, m-am ridicat în picioare. Un pas, al doilea. Am împins ușa, culoarul pustiu. Mergeam automat, străduindu-mă să-mi țin echilibrul. Atras ca de un regret, mă îndreptam spre camera nr. 3. În camera nr. 3 trebuia s-o găseșe pe Mariana.

În sfârșit camera nr. 3, înăuntru Mariana răsturnată pe un scaun. Ochii și obrații i se umflaseră, părul i se zburlise, pielea i se iritase.

— Arde cerul mi-a spus. Am privit pe geam; în adevăr cerul ardea.

Fata a început să plângă. Am întins mîna s-o mîngîi, dar dezechilibrîndu-mă, planînd puțin, m-am prăbușit în mijlocul camerei. Mariana a pornit și ea spre mine. Ne căutam mîinile, ne apropiam corpurile.

— Nu vreau să mor, nu vreau să mor, se ruga fata.

— Nu mă lăsa să mor, îmi spunea, lipindu-se de mine.

O auzeam ca prin vis. Am strîns-o tare la piept. Încercam să-i explic, deși explicația mea semăna e-un geamăt:

— Aseară . . . mesaj . . . fenomen X . . . nu . . . alarmă . . . moarte.

Norii ardeau cu vilvătaie. Focarul se apropia tot mai mult. Mariana mă strînge tare. Îi auzeam glasul speriat. Nu vreau să mor.

Nu a murit. Nu am murit nici eu. Norii de foc au ars. A plo-
uat cu puțină cenușă și apoi s-a înseninat. După puțin timp au în-
ceput să roiaască elicopterele. Surorile ne strigau să înghițim tot felul
de pastile. Nu se întîmplase mare lucru: un cataclism de oarecare
proporții, puține victime. Inspectorii de la centru chiar ne-au admo-
nestat că nu am cercetat de loc misteriosul fenomen. Mariana a
zîmbit.

TAINA NOPTII

Marea se-ntinde, se-ntinde departe, leagă pământul de infinit. Valurile valsează leneș — un dans fără sfârșit; întinderea lueie este doar din cînd în cînd zgîriată de ciocurile păsărilor negre. Din adînc răzbate un parfum dulceag de baladă uitată. Plaja — pustie, pe deal se văd căsuțe șui, dărăpănate — un tot de oameni nevoiași. Dacă însă ridici privirea, vezi munții falnici cu vîrf de lance, măr-turiile unui zbucium preistoric, impietrit.

Și marca, și satul, și munții, fiecare este pus la locul său, propor-țiile sînt bine chibzuite, echilibru de culoare perfect, simplitatea este abstractă, viziune profundă ca într-un tablou genial.

Dincolo de zarea roșiatică sfișiată de munți a coborît nu de mult soarele: obosit, probabil de atîta drum, a plecat să se culce, și soarele doarme!

Atît așteaptă hienele întunericului: ies din văgăunile munților ascuțiți, ies din peșterile adînci și umede, ies din scorburile copaciilor, ies din tot locul. Se strîng una de alta cu amîndouă mîinile, se înfășoară. Se umflă ca baloanele, se-ntind ba-n sus, ba-n jos, ba-nainte, ba-napoi. Cele mari, spume uriașe de întuneric, se ridică spre înaltul cerului, cele grele se prăbușesc întunecînd marea.

Dar în acest ocean de disperare se aprind rînd pe rînd candel-lele speranței: stelele mari sînt inimile fericite, stelutele micuțe — care se văd mai greu — sînt speranțele oamenilor săraci. În impe-riul nădejzii luna este împărăteasă, împărăteasa visurilor noastre. Mizeria poleită în dorințe devine bogată noaptea.

La marginea satului de argint s-au adunat cîțiva copii. Ochii lor sînt mai negri decît întunericul. Sveltți, în pantalonași scurți, cu cămășutele suflecate, descheiate, par jertfele unui spirit sălbatec.

Au uitat de joacă, sînt gravi, mai gravi decît soldații înaintea bătaiei hotărîtoare. Cel mai mare dintre ei le vorbește cu glasul sugrumat de emoție:

— A sosit vremea! . . . Mai, băieți, a sosit vremea cea mare! . . . În noaptea asta facem război, cruciadă. Dușmanul este ascuns în cimitir. Îl lăsăm să iasă din ascunzătoare și apoi sărim pe el. În timp ce vorbea, ochii îi scînteiau, ridica minile, se agita.

Cel mai mic dintre copii nu pricepea ce-i războiul, ce-i cu bătaia, se gîndea doar la portocalele din cimitir. Erau coapte, numai bune de mîncat. Fără să vrea, sparse extazul celorlalți.

— Portocale . . .

— Portocalele sînt numai prada de război, preciza băiatul cel mai mare, „generalul“. Noi ne batem cu fantomele infernului, le ucidem și le înmormintăm . . . Numai așa vom putea dormi liniștiți.

Cum adică, prada de război, se întrebă îndelung cel mic. Un altul interveni:

— Dar paznicul? Este un om foarte rău.

— Și încă mai rău, adăuga generalul. A spus că mă omoară, dacă mă prinde în cimitir după portocale. Dar . . . acum doarme. Ceilalți îl priviră nemcrezători. Dar generalul nu se lăsă.

— Nu mă credeți? Fac pariu pe briceagul cel nou, și-l scoase imediat din buzunar.

— Dar javra? interveni un băiat cu părul zburlit. Javrele nu dorm noaptea.

— Ce javră, obiectă generalul, cățel, nu javră, cățel hămesit, dacă îi dau un picior, nu știe în ce direcție să fugă!

Au pornit încet, unul după altul, cel mic după cel mare. Mai ezitau puțin: cu dulăii nu-i de glumit! Dar de ce n-ar dormi și dulăii noaptea? Și-apoi, chiar dacă se repede la tine dulăul, poți să fugi, sau și mai bine ramii sus în copac. Chiar dacă te mușcă, chiar dacă paznicul cel rău te omoară în bătaie, întii să guști portocalele.

Cimitirul se desfășura splendid sub strălucirea palidă a lunii. Biserica masivă, sinistră, domina spațiul. Dubul nemuririi învăluia cu solemnitate sumbră pădurea de cruci, gardul de nuiele uscate părea un hotar între viață și moarte. Un hotar ușor de trecut pentru

niște copii sprinteni. Se mai uită o dată în jur, se mai codiță puțin, își facură cruce, în sfârșit, se agățară de gard, făcându-și vînt dincolo. De sus luna zîmbea trist urmărindu-i.

Băiețașul cu părul zburlit își alege un portocal din marginea cimitirului. Scutură de cîteva ori pomul. Tocmai începuse să culegă fructele căzute, cînd un nor răpitor înghiți luna. Nu se opri din cules, deși era atît de întuneric, încît nu mai putea distinge decît pipăind portocalele de bolovani. Tot pipăind dădu de un obiect rece. Era un os. Își retrase deodată speriat mîna: simțise osul zvîcnind, mișcînd, ori, după cîte știa el, oasele nu mișcă. Pămîntul se cutremura. Inima lui micuță i se strîngea. Încercă să fugă, dar picioarele nu-l mai ascultau, cădea meru în genunchi. Nu reuși decît să se rostogolească de cîteva ori.

Luna apăru din nou, curioasă. Părul băiețașului se zburli și mai tare: în fața lui se afla un schelet. Ieșise din mormînt. Un schelet legat cum sînt acelea din muzee, un schelet care se mișcă, viu.

— Ce te miri? rosti mecanic scheletul. Deci nu numai se mișcă, dar și vorbește, gîndi băiatul răvășit.

— N-ai mai văzut morți, continuă scheletul. Copilul închise ochii, cînd îi redeschise zări alcea goală. Ca scăpat din prăștie porni să alerge, încercînd să zboare. Se izbi de ceilalți copii.

— Mortul, strigă arătînd în urmă. Fără să aștepte alte explicații, copiii o luară la goană spre poartă.

Poarta era închisă. Loviră cu pumnii, dar pumnii lor erau mici, poarta era prea mare. Javra trezită începu să latre. Moșul ieși afară din chilie:

— Cine e acolo?

— Noi, răspunseră fără rost copiii.

— Voi, se miră paznicul. Ce căutați noaptea în cimitir? A!... portocale, răspunse singur. Dar cum ați intrat pe poartă, dacă poarta este închisă, se întrebă din nou, fără să mai găsească răspuns.

— Mortul, zise aiurea unul din copii.

— Care mort? Ce-i cu mortul? se interesă surprins moșul.

— A înviat, răspunse absent băiatul.

— A înviat mortul, se minună paznicul. Aoleu. Morții nu învie

niciodată. Ai murit, gata, aleluia. Adică, vreau să spun, adaugă el, văzînd venînd pe alee niște momii, ~~eram~~ văzut, pînă acum morți înviînd. Nu am văzut prea mulți morți înviînd . . . pînă acum.

Momiile se apropiară. Moșul rămase perplex. Nu mai încăpea nici o îndoială: momiile erau morți. Va să zică scriptura nu-i o bazaconie, cum zic cei tineri, fu primul lui gînd. O minune adevărată. Trebuie cinstită, și căută sticla de rachiu. N-o găsi, și înghiți în sec. Au ieșit din mormînt și acum vor să iasă și din cimitir. Ce dracu' vor să facă? Dar poarta era închisă, el era responsabilul porții, cheile erau în buzunarul său, de el depindea totul. E o chestie să fii portarul unui cimitir!

Alaiul de morți se apropia. Unii care muriseră de curînd păreau oameni: nu le putreziseră nici măcar hainele, alții dimpotrivă erau numai schelete. Scînteiau ca licuricii, o lumină verzuie, de biserică.

— Ce stai, nenorocitul? Deschide poarta! ordonă cu voce tare un mort. Mîndrul responsabil, transformat într-un umil servitor, se grăbi să tragă zăvoarele. Morții, deși mergeau grămadă, erau calmi. Pareă toate mișcărilor lor erau măsurate, controlate, dacă nu chiar declanșate de un aparat miraculos. Treceau în șiruri compacte pe sub nasul paznicului. Unul rămase în urmă, îl privi pe portar din cap pînă în picioare și apoi se răsti la el batjocoritor:

— Ia mai, bate clopotele . . . tot stai degeaba. Din mîndria responsabilului nu mai rămase nimic, își plecă fruntea și porni spre turn.

Bang-bîng; bîng-bang; la început încet și rar, apoi din ce în ce mai des și mai puternic. Sunetele pline ale clopotelor spulberau liniștea nopții. Răsunau puternic, pătrundeau în urechi ca niște săgeți otrăvite. Geamurile și ușile căsușelor se deschideau cu vîlvă. Femei, bătrîni, bărbați cu fețe aspre ieșeau în uliță, se întrebau speriați de ce bat clopotele.

Dinspre cimitir sosiră în goană mai întii eițiva copii speriați.

— Morții, vin morții, spuneau aceștia cu glasuri sfîrșite, cău-tînd să se ascundă în spatele mulțimii.

— Ce morți? Care morți, întrebă în cor femeile.

— Morții din cimitir, din morminte, observa cîte un bărbat. Dar cei mai mulți dintre țărani nu observau nimic, își răsuceau buzele și ridicau din umeri, încît toată ființa lor spunea:

— Nu știu. Nu știu nimic.

Se îngrămădeau unii în alții: femei și bărbați, tineri și bătrâni, un ghiveci de trupuri. Erau cuprinși de o emoție puternică, aveau mișcări sacadate, le tremurau picioarele, ochii lor înroșiți nu-și găseau locul în orbite.

Toți priveau șoseaua dinspre cimitir: un grup de forme umane se apropia de sat. Formele umane păseau ritmic, apăsător, cum defilează de obicei soldații. Erau învaluite într-o radiație de un verde sfichiniu, o lumină proaspătă, nemaivăzută, o culoare divină. Pe măsura ce se apropiau, formele căpătară contururi precise, erau schelete.

— Au înviat morții, minune! exclamă un bătrîn. Își împinse genunchii în țărină, își îndoi mai tare spatula gîrbovit, lîpînda-și buzele de pămînt într-un sărut pătimaș.

— Doamne, Doamne, iartă-ue! se închinau femeile.

— Da, sînt morții, hotărî un bărbat. Priveți, acela din margine este mortul de săptămîna trecută, nu a avut nici măcar timp să putrezească bine.

— Așa e. Sînt morții, întări un tînăr, recunoscîndu-și prietena moartă nu de mult. A înviat prietena lui, nu-și putea stăpîni el bucuria crudă. Dar dacă îi va cere socoteală: doar din cauza lui se aruncase în fîntina cu șerpi? Era vinovat? Cum să aibă un copil, cum să se căsătorească cu ea? Dar a rămîne aici, a te căsători, a avea copii aici înseamnă mizerie. Și mai bine moarte decît mizerie. Și viu sau mort va pleca în Nord, la muncă.

Stăteau față-n față, de o parte viii, de cealaltă parte morții. Jocul de raze ce însoțea fiecare gest al morților avea un parfum hipnotic. Deși scheletele erau de diferite dimensiuni, deși se deosebeau mult unul de altul, totuși toți se mișcau și gesticulau la fel, nu ca soldații la paradă, ci asemeni pieselor unui mecanism electronic. Băteau din picioare și făceau semn cu minile să li se deschidă drum. Vii fremătau, unul dintre ei, neputîndu-și stăpîni curiozitatea, întrebă cu voce tare:

— Unde vreți să mergeți? De ce-ați ieșit din morminte?

— Cum, de ce-am ieșit din morminte! se miră un mort. Voi ce-ați face, dacă, fiind morți, ați putea învia? Ne-am săturat de moarte. Mergem în satul nostru, adică satul „vostru“ acum, paturile voastre sînt calde încă. Întîi să dormim, mîine avem de lucru.

— Nu se poate, ripostă tînărul.

— Noi ce să facem? interveniră și alți bărbați.

— Nu înțelegeți? sfidă mortul. Voi ne veți lua locul: mormintele nu pot rămîne goale. Fusese o figură greșit calculată, mulți-

mea mai mult decît impresionată răbufni înfricoșată: Un „nu“ din sute de piepturi a umplut spațiul nepăsător.

— Vom vedea noi dacă se poate, sau dacă nu se poate, rosti exagerat de calm mortul.

— Nu e drept. Voi ați trăit odată, remarcă un bărbat în vîrstă.

— Dar uitați că noi v-am născut și v-am crescut, observă sarcastic mortul.

Cîteva minute de nehotărîre: nu îndrăzneau să se apropie nici vii de morți, nici morții de vii. La un moment dat, însă, un tînăr aruncă nervos o piatră în grupul compact de schelete. Nimerise în plin: două-trei schelete să frînseră, oasele rupte zburau în toate părțile. Alți tineri și bărbați îi urmară exemplul. Cei vii loveau cu furie, scrișnind din dinți. Cînd au terminat pietrele, loveau cu cio-megă. Femeile băteau din palme și scoteau țipete încurajatoare.

Lupta terminase, era liniște. Din alaiul morților nu rămăsese decît un morman de oase. Țăranii se calmaseră, deși în suflet îi urmărea un păcat greu: loviseră cu pietre în părinții, bunicii și stră-bunicii lor! Cîțiva bărbați care nu se pierduseră cu firea, vrînd să se întoarcă în sat, își strigară nevestele. Acestea însă se împotri-veau: voiau să rămîna. Cum să plece? Întrebarea plutea în aer, răs-punsul era același: nu puteau să plece!

Nu vroiau să plece, dar nici nu vroiau să privească mormanul mișcător de oase. Dacă s-ar fi uitat, ar fi văzut cum din mormanul de oase se nășteau monștri, o viziune de infern. Mîna de la un sche-let se unea de craniul altui schelet, falangele picioarelor direct de șira spinării. Se nășteau forme cu mîini mari și picioare mici, cu picioare mici și craniu mare, sau invers, cu picioare mari și mîini mici, craniu mic cu picioare mari, forme total disproporționate. Ve-deai schelete mari din cap și mîini, sau numai din cap și picioare. Ridicau mîinile sus (monștrii care aveau mîini) și cereau viață. Bă-teau din picioarele lor strîmbe, cerîndu-le sătenilor să intre în mor-minte. Cîțiva țărani bătrîni porniră chiar spre cimitir.

Și ca să depășească orice limită, au început, în ritmul dangă-tului clopotelor să danseze un dans fascinant, un dans al morții.

Își scuturau bezmetic oasele: poc-poc, boc-boc, alții chiar săreau: bum-bum. Nu veniseră din rai, ci din iad. Și deasupra tuturor dangătul otrăvit al clopotelor.

În cer sau aproape de cer, în vârful muntelui ascuțit, D-zeu și Sfântul Petru sub forma a doi oameni. De altfel, greu ți-ai fi dat seama dacă erau oameni sau dumnezei. Omul care părea D-zeu purta vestimente de preot, de mare preot. Era cel mai mare preot: papa Sfântul Petru, dimpotrivă, era îmbrăcat în cel mai elegant costum al anului 1993.

— Merge? întrebă Sfântul.

— Merge, răspunse papa.

Sfântul era mulțumit de reușita experienței psihice. Aparatul de reprezentare programată funcționa perfect. Cu ajutorul radiațiilor zarrice¹⁾ putea provoca imagini dure de orice fel. Dacă l-ar lăsa Popa, dacă s-ar putea prezenta la Congresul Internațional de Psihologi de la Tochîa, i-ar ului pe toți. Ar putea primi și premiul Nobel. Dar nu-l va lăsa, el nu-i savant, ci doar un servitor al bisericii catolice. Un servitor bine plătit, dar totuși un servitor.

Popa nici nu se gîdea la posibilitatea participării lui la congresul internațional de psihologie. Lumea nu trebuia să știe de acest savant, mai ales de aparatul său de reprezentare.

Se apropie anul 2000. Credincioșii așteaptă coborîrea lui D-zeu. Un aparat de reprezentare mai puternic și... D-zeu va pogori pe pămînt.

¹⁾ Zarr: element din tabloul lui Mendeleev (nr. de ordine 143). Radiațiile zarrice au numeroase și puternice efecte nervoase (mai ales asupra scoarței ecrebrale).

DORU

TRETA

TAINA OAMENILOR DE PIATRĂ

— Pe aici, vă rog. Intrăm în sala Den Lindemar. Acest sculptor straniu, de meserie chimist, a fost puțin cunoscut în timpul vieții. De altfel a avut o viață scurtă. La 28 de ani dispare lăsând în urma sa doar aceste formidabile statui. La început s-a crezut că înscenase dispariția, pentru a crea vilva necesară afirmării sale artistice. În fața vedeți statuia unei femei, iar alături, această statuie reprezentind chiar pe sculptor. Observați extraordinara asemănare a statuiilor cu realitatea. Uitați-vă la acest cîine, la acest bătrîn. Dacă n-ar fi imobile, am putea crede că avem de-a face cu ființe vii. Lindemar a folosit în creațiile sale materiale și o metodă necunoscută. Nu se cunoaște tehnica folosită de artist, dar dacă ar fi descoperită, în fața artei s-ar deschide o nouă eră.

Încet, încet, obrajii statuii se colorară. Ochii ușați se umeziră. O rază de lună căzu pe ei și-i făcu să scipească. Genele tremurară și pleoapele se mișcară; închise, apoi deschise repede ochii. Se rotiră împrejur. Privi cealaltă statuie, femeia. Degetele începură să-i tremure. Încet, încet tremurul se întinse asupra întregului corp. Mișcă mîna. capul.

Obrajii femeii se îmbujorară; se trezea și ea la viață.

— Diana, mă auzi? întrebă el.

Femeia clipi.

— A, auzi, dar nu poți vorbi. În cîteva clipe o să-ți treacă.

— Nu ți-e rușine să apari în fața mea? ți-a ea deodată, și el tăcu.

— Unde mă aflu?

— Nu știu!

—

— Ți-am administrat și ție și mie preparatul meu. Nu știu unde ne-au adus cît timp am fost pietrificați.

O clipă rămase nemișcată de uimire.

— Sperai că cei pietrificați nu vor fi readuși la viață niciodată?

— Intr-adevăr, așa a fost la început, dar ulterior am perfecționat preparatul. Cristalele pietrificate obținute cu ajutorul acestui ultim preparat sînt așezate într-o anumită ordine și după un anumit timp intră în rezonanță, ceea ce duce la depietrificare.

— Și de ce ai făcut asta?

— Ascultă-mă, n-am terminat. Reanimarea nu durează decît maximum o oră, dacă nu se ia o soluție care anulează efectele preparatului.

— Și?

— Vom lua soluția și ne vom putea lua viața de la început.

— Nu!

— Gindește-te bine, s-ar putea ca odată cineva să ne scape jos și să ne spargă. Atunci nu vom mai învia niciodată.

— Nu pot.

— Spuneai odată că mă iubești!

— Da. M-am îndrăgostit de tine, de „talentul tău“, de inteligența ta, dar atunci cînd am aflat cum îți realizezi operele artistice, totul s-a întors împotriva ta. În ochii mei ești un criminal. Nu voi putea să mă uit niciodată în ochii oamenilor.

— Cine știe cît timp a trecut de cînd sîntem pietrificați. Noi am rămas la fel, dar cunoscuții noștri au murit de mult. Ba poate chiar și copiii lor. Spune „da“ și vom putea fi fericiți.

Diana se uită cu dispreț la el și-i întoarce spatele.

— Și acum, unul dintre cei mai stranii sculptori, Den Lindemar. La dispariția sa lasă în atelier doar aceste puține sculpturi. Celebritatea i se datorează calității deosebite a lucrărilor sale, cît și, poate, misterului dispariției sale care a stîrnit vîlvă la vremea sa. De curînd un cercetător al lucrărilor sale a observat o schimbare a poziției statuilor. Comunicarea a produs uimire. S-au făcut comparații cu fotografiile păstrate în arhivă. Și intr-adevăr există o ușoară deosebire. Comisia alcătuită în acest scop a hotărît că, pentru elucidarea acestui fapt, este necesară secționarea unei statui.

Începînd de săptămîna viitoare, această parte a muzeului va fi închisă. Sperăm că în curînd vă putem spune adevărul despre Den Lindemar.

UNUL SINGUR ERA DE ALTĂ PĂRERE

Se uită la ceasul de bord. Mai avea o jumătate de oră pînă la intrarea în centură. Conștiincios, făcu ultima verificare a aparatului. Se întinse în fotoliu și așteptă.

Îi plăcea meseria lui. Se simțea altul, cînd era față în față cu aparatele și cînd totul depindea de el, atunci cînd o apăsare pe buton putea să fie prea mult sau prea puțin. Zimbi cînd se gîndi la școală, la antrenamente și la veșnicile teste și examene. De, nu oricine poate deveni pilot de încercare.

Misiunea actuală era pentru el deosebită, nu atît prin noutatea ei, cît prin faptul că el se număra printre creatorii S.P.N.-ului.

Radarul semnală un meteorit. Ajunsese. Cu toate că nu era nici un pericol de ciocnire, puse tunul în funcțiune; un prilej mai bun de a-l verifica nici că se putea. Punctul alb dispăru de pe cadranul radarului. Meteoritul se pulverizase. (Verifică viteza). Se menținea maximă.

S.P.N.-ul era unul dintre multele aparate menite să ferească nava de meteoriți. Cît timp viteza navelor s-a menținut mică, acest pericol a putut fi neglijat. Dar ce te faci la viteze foarte mari, cînd meteoriți minusculi pot provoca stricăciuni echivalente cu cele produse de un glonte unui bec. Ideea era simplă și veche; cabina de pilotaj era plasată într-o rachetă mai mică aflată în interiorul adevăratei nave. În caz de pericol „Minor 1” părăsea automat nava-mamă și se îndrepta cu toată viteza pe traiectoria cea mai scurtă spre Pămînt, sau spre cea mai apropiată stație orbitală. Ca la toate aparatele, practica era chemată de a omologa și S.P.N.-ul.

Și iată acum nava la 2,8 U.A.¹⁾ între inelul lui Marte și Jupiter în plină centură de meteoriți, acolo unde, după cum presupun astronomii, trebuie să se fi aflat cu foarte mult timp înainte o planetă care, din cine știe ce motive, s-a sfărâmat.

Meteoriții apăreau destul de des, unii treceau în viteză pe lângă, iar alții, care poate ar fi primejduit nava, erau pulverizați.

Greu lucru să cauți singur meteoritul de care să te lovești; unii erau prea mari, alții prea mici, iar la alții nu-ți plăcea forma lor țepoasă. Prea aduceau a mină plutitoare.

— Corp dur la 26 secunde, răsună glasul robotului.

În sfârșit un meteorit plasat chiar pe traiectoria navei. Puse în funcțiune aparatul de videomărire. Pe ecranul televizorului se putea vedea un corp perfect paralelipipedic ale cărui dimensiuni creșteau repede.

— 21 de secunde.

Așa ceva, cu toată experiența lui, nu mai văzuse niciodată.

— 16.

Părea mai degrabă un corp artificial, dar astfel de ipoteze nu-ți vine să le faci așa, cu una cu două.

— 11! Pericol mare de coliziune.

Putea să-l distrugă, să treacă pe lângă el sau să se ciocnească. Greu de ales.

— 6!

Prima posibilitate o respingea categoric. Dacă totuși . . .

— 5!

Să treacă pe lângă?

— 4!

S-ar fi pierdut poate pentru totdeauna în spațiu.

— 3!

Iar ultima posibilitate e . . . prea periculoasă.

— 2!

Dar în definitiv asta e misiunea lui.

— 1!

Și-n definitiv acum e prea târziu să mai facă ceva.

— Zero!

Simți o ușoară zguduire. Se aștepta la mai mult.

1) U.A. = Unități astronomice.

1) I.U.A. = Distanța de la Pământ la Soare.

— Atins motorul atomic. Pericol de radiații.

Nu luă în seamă avertizarea aparaturii de control. Trimise robotul spre locul ciocnirii. Pe ecran văzu spărtura din partea posterioară a navei. În ea, infipt bine „obiectul“. Porni detectorul cu ultrasunete al robotului. Pe ecranul oscilografului apărură o linie, frântă brusc: „obiectul“ era gol pe dinăuntru. Comandă o mișcare laterală a detectorului. Linia se curbă, apoi luă diferite forme. Nu avea timp să se mire. În interior era un cilindru pe care era spiralat un șanțuleț. Comandă explorarea șanțulețului.

Deodată ecranul verde al oscilatorului se luminează, apoi se coloră în albastru punctat de pete albe. Era un cer ca cele văzute de pe Pământ, presărat cu nori albi, pufoși.

Mai târziu bănuiește cum s-au petrecut lucrurile. Probabil că cilindru era ceva asemănător cu cilindrul fonografului lui Edison, dar mult mai perfecționat și pe baza altui principiu, iar el, din pură întâmplare, dispunea de un aparat (de fapt destinat altui scop) de redare a înregistrării.

Imaginea se schimbă. Un „pământ“ roșcat și în depărtare ceva neclar și alb. Pata se mărește. Pe ecran apărură ceva îmbrăcat într-un costum de scafandru spațial. Își dădu seama de ce imaginea era neclară: pe armăturile costumului se reflectau razele unui „soare“ aflat în spate. Omul ridică ceea ce părea a fi o mână.

Deodată se simți strivit în fotoliu, iar ecranul se stinse. Se uită la aparatele de bord. „Minor 1“ decolase. Avariile produse eliberaseră material fisionabil. Radiațiile crescuseră până aproape de limita suportabilă de om, iar S.P.N.-ul își făcuse datoria.

— Experiența a reușit, îi spuneau toți cei ce veniseră să-i strângă mâna și să-l felicite la sosirea pe Pământ.

Unul singur era de alta părere, dar el nu o putea spune.

ERARAE HUMANUM EST

M-am hotărît să scriu aceste rânduri în tot cursul experienței pentru a mă ajuta, la sfârșit, să trag concluzii. Vreau să evoc unele lucruri, pentru ca în eventualitatea că acest caiet va cădea în mâinile celor interesați, să înțeleagă mai bine experiența.

În psihiatrie este folosit pe scară largă un aparat pentru reactivarea memoriei și reflexelor la bătrâni paralizați și la alte categorii de suferinzi. El se compune din două căști și partea electronică propriu-zisă: un amplificator, un modulator etc. Bolnavului i se pune o cască, unui om sănătos, cealaltă. Biocurenții omului sănătos se transmit celuiilalt (legătura poate avea loc într-o singură direcție) care îi imită astfel, ca un robot, toate mișcărilor și astfel, încet, încet reușește să-și stăpânească proprii mușchi, propria memorie.

Citiseram undeva, cum niște savanți au încercat să dreseze diferite animale, în special delfini, pentru a fi de ajutor oamenilor. Foloasele ar fi într-adevăr atrăgătoare, dar ideea mi se pare greșită chiar în temelia ei. Nu cred că prin dresaj, care presupune răsplata și pedeapsă, se va putea ajunge prea departe.

Altfel ar sta lucrurile dacă am putea transmite puțină personalitate umană animalelor. Spun puțină, deoarece creierul lor nu este la nivelul celui uman. E adevărat că, din punct de vedere anatomic, la unele animale: delfini, maimuță, nu există deosebiri fundamentale, excepție făcând mărimea. Dar să nu uităm că un mic aparat cu tranzistori funcționează mai bine decât vechile, mari și greoaie, aparate de radio de acum câțiva ani.

Evident, singura problemă, este cea a transiterii „personalității”, dar sper că am rezolvat-o. Aparatul descris mai sus mi-a dat ideea. Tranzistorii și diodele din care este alcătuit au o bandă îngustă de funcționare și din această cauză acționează ca niște filtre care opresc ceea ce eu numesc personalitatea transmițătorului.

Neavînd studii în electrotehnică, mi-a fost greu să abordez o astfel de problemă. Am studiat cîteva cărți, am lucrat destul de mult și astăzi pot spune că cunosc suficient și acest domeniu. Deficiențele le-am rezolvat relativ repede și cred că orice inginer ar fi putut să o facă, dacă i-ar fi trecut prin cap. De altfel, consider că meritul meu nu constă în rezolvarea părții tehnice, ci în ideea însăși.

Între timp mi-am procurat un delfin pe care l-am crescut cîteva luni în acvariul pe care mi l-am construit special pentru acest scop.

Am dresat delfinul să stea ore întregi cu casca pe cap, încît, la ora aceasta, totul este gata pentru experiență.

Telul ei, pe lângă cel practic pe care l-am pomenit, este de a verifica o ipoteză pe care o consider foarte plauzibilă: este vorba de presupunerea unora că omul nu se poate înțelege cu animalele, nu pentru că ele ar fi reduse mintal, ci pentru că le lipsesc canalele intelectuale comune de comunicare.

Dacă acest lucru se va dovedi adevărat, perspectiva unui dialog om-delfin este copleșitoare.

Experiența poate începe.

Am chemat delfinul și i-am pus casca. Am apăsător pe butoane. Aparatul induce acum în creierul animalului niște imitații de biocurenți care, datorită înaltei lor frecvențe, aveau rolul de a șterge orice urmă de personalitate a delfinului, dacă acesta ar avea așa ceva. După cîteva minute am oprit aparatul. Delfinul stătea nemișcat. I-am controlat reflexele. Părea că nu mai avea nici unul. Mi-am pus casca și am dat drumul aparatului. M-am așezat la masa pe care o trăseseam lângă acvariu cu un ereion în mînă și cu acest caiet deschis în față, pregătit să notez orice reacție a animalului.

După jumătate de oră, în care animalul a stat nemișcat, am oprit aparatul.

Am deschis ochii. Vedeam tulbure și cu o nuanță verzuie. La început nu mi-am dat seama ce e cu mine. Gîndul meu se îndrepta către delfin. Dar deodată m-am simțit dincolo de peretele de sticlă al acvariului. Și atunci am știut: experiența a reușit.

Eram eu în două exemplare. Cel de dincolo, adică tot eu, mă provea cu curiozitate. Se ridică și opri aparatul. Deodată fu apucat de un tremur violent și făcînd un salt înapoi. Se curentase, iar eu n-am simțit nimic. Am fost zguduit de această constatare: eram două persoane complet diferite unul de altul; nu ne lega nimic fizic și totuși pînă acum cîteva clipe formam o singură ființă. Simțeam pentru el un sentiment de prietenie. Dar el? Probabil același lucru. E

cît se poate de normal. Nu-ți poți urî imaginea din oglindă. Îmi scoase casca. Se așază și scrisese în caiet cîteva rînduri. Cu puțin efort, eram de partea cealaltă a caietului, puteam să citesc tot, masa fiind lipită de sticla acvariului.

Delfinul continua să stea nemișcat. Totuși trăiește. Probabil nu-și poate controla nervii motori.

Sper că nu. Dar bună idee. Ar trebui să încerc să mă mișc.

Delfinul își mișcă coada încet. La început nesigur, apoi tot mai repede, începu să înoate. Se pare că toate funcțiile i-au revenit.

Mă mișc, înot, ura! Îmi place! Abia aștept să ajung în ocean. Să văd și să cercetez locuri unde omul n-a mai pătruns niciodată.

El îmi aruncă niște scrumbii în acvariu. M-am apropiat cu scîrbă de ele, dar foamea îmi dădea ghes. Mi-au plăcut. Le-am mincat pe toate. Nu aveam satisfacția ce mi-o dădeau înainte mîncărurile gustoase. Pur și simplu îmi satisfăceam senzația de foame și atît. În condițiile acestea nu mai poate fi vorba de a te îngrășa. Iată un lucru care ar fi bun și oamenilor. Observ că gîndesc despre oameni, de parcă n-aș fi și eu om. Un om într-un corp de delfin. În definitiv nici nu e chiar așa de rău. Noi doi, adică eu și cu mine, vom face lucruri mari împreună. Gata! M-am saturat, vreau în ocean. Dar cum să-i comunic dorința mea?

Delfinul își scoase capul din apă și începu să chițăie, parcă în alt mod ca pînă acum. Nu înțeleg ce vrea. În definitiv un animal nu dorește altceva decît hrană. Asta, bineînțeles, dacă experiența nu a reușit. A trecut o zi întreagă și nu văd din partea delfinului nici un semn de inteligență omenească.

Mă faci să rîd, auzi, „nici un semn de inteligență“! Auzi ce scrie domnul în jurnal! Află că nu ești cu nimic mai deștept decît mine. Cum vrei să-ți comunic dacă nu pot vorbi? Constat că nici nu ești prea deștept. Trebuia să te gîndești la ipoteza asta mai înainte. Născocеște ceva că de aia ești om. Un fel de aparat morse și ai să vezi tu.

Au trecut trei zile și nici un semn. Experiența în care mi-am pus atîtea speranțe a eșuat. Nu-mi rămîne decît de verificat dacă nu cumva s-au produs ceva schimbări în creierul animalului. Va trebui să disec creierul.

Ești de-a dreptul prost! Nu-ți dai seama ce faci? Faci o crimă. Oprește-te! Te omori pe tine însuși! Ești un criminal! Criminalule! Criminalule! Criminalule!

Ciudat. De data asta delfinul s-a zbatut foarte tare, cînd l-am legat de masa de operație. Ciudate sînt uneori reacțiile animalelor.

CÎNTECUL LUI FERMAT ¹⁾

Publicul era puțin nedumerit.

Anunțul, destul de lapidar, nu-l satisfăcea. Unii veniseră din curiozitate, alții pentru că participaseră la experiențele preliminare și erau curioși de rezultat, dar cei mai mulți erau tineri, iubitori ai muzicii de jazz și beat, obișnuți spectatori ai formației „Magnificii“.

„Magnificii“ existau doar de un an de zile, dar se remarcaseră de la început printre obișnuții clubului de cartier, mai ales prin originalitatea muzicii și instrumentelor folosite. De fapt era și normal; doi dintre ei erau studenți la Facultatea de fizică, al treilea la electronică. Ultimul, bateristul, student la matematică, era singurul care nu avea o legătură directă cu radiotehnica, și, implicit, cu instrumentele electronice.

Nu se știe care din ei venise cu ideea, în orice caz la realizarea ei contribuiseră toți patru. Într-una din zile electronistul, care făcea practică la Institutul de medicină, lucra la niște aparate ce captau și amplificau biocurenții, veni cu propunerea să studieze influența muzicii lor asupra biocurenților umani. Cu ajutorul unor voluntari

1) Pierre Fermat (1601—1665) matematician francez, a enunțat o teoremă în teoria numerelor și un principiu în optică, ambele purtându-i numele. Lui îi aparține afirmația: ecuația $x^n + y^n = z^n$ unde $n > 2$ nu admite rădăcini întregi, nedemonstrată pînă acum.

Fermat neavînd hîrtie, a demonstrat teorema pe manșeta cămășii, care murdărindu-se a fost dată la spălat. Ulterior Fermat cu toate străduințele sale, nu a putut reface demonstrația.

Mulți matematicieni și-au încercat norocul cu această teoremă, dar fără folos.

au reușit să obțină un cod al biocurenților corespunzători diferitelor stări emotive: satisfacție, plăcere, plictiseală și altele. De aici pînă la ideea de a proceda invers nu a mai fost decît un pas. În loc să producă biocurenți prin intermediul muzicii, să producă muzică, prin intermediul biocurenților.

Ideea îi cucerise. Le trebuia un cod mai exact. La primele experiențe cîntaseră melodii din repertoriul lor. La noile experiențe procedaseră altfel. Aleseră 20 de persoane cărora le aplicară cîte un colector de biocurenți ce era legat de un amplificator, unde biocurenții se amestecau și se amplificau. Un magnetofon înregistra biocurenții rezultați. Cînd pregătirile fură gata, orchestra cîntă diferite frînturi de melodii, iar apoi improvizară. La terminarea experiențelor și-au dat seama ce combinație de sunete produc cele mai profunde satisfacții. Seleționaseră acel grup de sunete și alcătuiră o melodie originală, ce vroiau să o prezinte în primă audiere în acest concert.

Ulterior adaptară la amplificator un calculator electronic ce le calcula înainte, pe baza reacțiilor spectatorilor, notele și valorile necesare pentru continuarea melodiei. Indicațiile calculatorului apăreau sub forma notelor muzicale pe cîte un ecran aflat în fața fiecărui orchestrant.

Iar acum urma confruntarea cu publicul, confruntare ce o așteptau cu justificată emoție.

Sala se umplu de aplauze. Pe scenă apărură „Magnificii”. Unul din membrii orchestrei se apropie de microfon:

— Stimăți spectatori, vă mulțumim că ați venit la concertul nostru. După cum știți, veți asista la un concert experimental, din această cauză nu vom prezenta decît patru piese orchestrale. Și acum prima melodie.

În sală se revărsară niște sunete line ce parcă curgeau de la sine. Din loc în loc bateria punea cu toba bas și cînelul unele fragmente. Melodia se bucură de mare succes. Toți spectatorii erau de acord că melodia era originală. Nu se observa vreun refren sau vreun leit-motiv.

— În continuare vom prezenta cea de a doua melodie a concertului. Pentru aceasta vă rugăm să vă puneți pe antebraț „brățările” pe care le aveți cuplate de fiecare scaun. Aceste brățări nu sînt altceva decît niște colectori de biocurenți. Melodia pe care o veți asculta acum va fi compusă de dumneavoastră. În continuare le explică spectatorilor principiul de „Compunere” a melodiilor ce fusese pus la punct de ei.

În sală se așternu liniștea. Orchestra începu să cînte cele cîteva măsuri pregătite de ei anterior. La primele măsuri ecranul aparatului rămase întunecat. Pe la măsura 7—8 aparură primele note care nu aveau un caracter stabil, se transformau încontinuu, săreau de pe o linie pe alta a portativului, își schimbau valoarea. După încă cîteva măsuri, salturile notelor se micșorau. Deodată apărură pe ecran un „sol doime“, care nu mai oscila. Pînă la acest punct melodia avu un caracter imprecis. Mai apărură încă două note oscilatorii, după încă două măsuri pe ecran apărură numai note stabile. În continuare melodia curse de la sine. De cîteva ori orchestra vru să încheie, dar notele de pe ecran nu o lăsau și readuse melodia pe vechiul făgaș. De abia după 11 minute melodia se încheie și toți spectatorii și orchestranții avură impresia că aici trebuia terminată. Nici mai devreme nici mai tîrziu.

La sfîrșitul ultimului acord, în sală se așternu liniștea. Impresia era atît de puternică, încît toți păstrară un moment de tăcere. Deodată izbucniră aplauzele. La început „Magnificii“ plănuseră ca acest concert să fie format doar din aceste melodii, dar cu vreo trei zile înainte, Dan, bateristul lor, aduse două partituri pe care vroia să le introducă în concert, deoarece, spune el, vroia să facă o experiență.

Prima melodie a lui Dan, a treia melodie din concert, era foarte scurtă, iar a doua era doar de douăsprezece măsuri și trebuia continuată prin melodia electronică inventată de ei. Cea de-a treia melodie din concert plăcu spectatorilor, dar toți avuseră impresia că o mai auziseră undeva. La cererea publicului, o repetară. Impresia că ascultă ceva cunoscut li se accentuă.

A patra melodie a fost apogeul concertului. Ea începu pe un ritm monoton și primele douăsprezece măsuri nu făcură vreo impresie deosebită. Urmară cîteva măsuri de umplutură. Încet, încet, sala se antrenă tot mai mult. Ritmul creștea cu intensitate și viteză. Deodată, într-un punct culminant bateria erupse brusc, chitarele se opriră, toba bas și cînelul căutau să se acopere unul pe altul, în timp ce charlestonul căuta să păstreze un ritm haotic. Spectatorii avură impresia că se rupe ceva în ei. Chitara bas reduse la tăcere bateria, după care orchestra reluă melodia de la cea de-a 23-a măsură într-un ritm la fel de monoton. Ca și prima dată ritmul se accelerează pînă la explozia bateriei. Cu toate că ritmul fusese identic, dezvoltarea melodiei decurse altfel. După ce basul readuse din nou bateria la tăcere, melodia reîncepu. De data aceasta se simțea ceva deosebit în dezvoltarea ei. În punctul culminant bateria nu mai

izbucni singură, i se alăturară chitarele. Toate sunetele se contopiră într-un strigăt triumfal, punctat de bătăile basului... Măinile spectatorilor erau crispate, picioarele băteau ritmul frenetic. Bruse, melodia se întrerupsese. Spectatorii se priviră rușinați de această izbucnire, poate nedemnă de situația lor. Cortina să lăsă, în timp ce sala aplauda frenetic.

Dan se apropie de magnetofonul care înregistrase tot concertul și puse ultima melodie. Scoase din buzunar un creion și o hirtie și căută să pună melodia pe note. Colegii mirați se strinseră în jurul lui. După ce terminară, începu să facă niște calcule. Pe hirtie se înșirau cifre și litere.

— Formidabil! exclamă Dan.

Mai scrise câteva cifre, după care puse creionul jos.

— Ai putea să ne explici și nouă ce s-a întâmplat?

— Da. Desigur. Vă aduceți aminte de cea de a treia melodie a concertului?

— Sigur!

— Și cum vi s-a părut?

— Simpatcă . . . Destul de bună . . .

— Dar pare cunoscută, completă chitaristul bas.

— Da, asta a fost și impresia mea. Parcă am mai auzit-o, dar nu-mi aduc aminte unde și când, adăugă celălalt chitarist.

— Nici n-o să-ți aduci aminte, spuse Dan zimbând . . . Știi ce era?

— . . . ?

— Teorema lui Pitagora . . .

— Ce?!?!

— De mașinile electronice de calcul ce compun muzică ați auzit?

— Desigur.

— . . . Pentru aceasta ele folosesc un cod de transpunere a melodiilor în cifre și invers. Am transpus teorema lui Pitagora cu ajutorul unui astfel de cod, și gata melodia. Acum înțelegeți de ce vi se pare atât de cunoscută? În mod intuitiv creierul vostru a recunoscut-o.

— Înteressantă poveste!

— Asta-i nimic! Dar a patra melodie cum vi s-a părut?

— A fost colosală. Am fost atât de antrenat, încât puneam au tom degetele pe corzi.

— Ei bine! . . . Asta a fost teorema lui Fermat.

— „ $x_n + y_n = z_n$ “?

— Exact!

— Bine, dar asta n-a fost încă demonstrată?

— A! Înțeleg. Spectatorii, fără să-și dea seama au rezolvit-o!

— Într-adevăr. Noi am enunțat enunțul, iar ei au făcut restul. Vă aduceți aminte de cele două izbucniri aparent necontrolate, după care melodia a reînceput.

— Da. La fiecare dintre ele am avut impresia că ceva nu merge și că acuși, acuși o să mă trezesc huiduit.

— Am obținut trei demonstrații. Primele două au fost greșite, iar izbucnirile acelea au fost ca o negație a celor demonstrate pînă atunci.

— Abia cea de-a treia demonstrație a fost justă.

— Interesant . . . Dar asta înseamnă că și cea de-a doua melodie are o bază matematică.

— S-ar putea, dar vezi, în transpunerea asta din matematică și invers, se folosește un anumit cod.

— . . . și teoretic se poate găsi o infinitate de asemenea coduri, completă unul din chitariști. Dacă am cunoaște codul acestei melodii . . .

— Te pomenesti că astfel vom afla că Beethoven a fost cel mai mare matematician al tuturor timpurilor.

Riseră, dar își daduseră seama că de fapt nu era un lucru atît de imposibil.

CINE ȘTIE?

Cindva, de mult, cine știe cînd, cineva, cine știe cine, a dat ceva, cine știe ce, spre rezolvare unui computer.

Conform celebrei formule a lui Torelli:

Infim + infim + . . . + infim = multiinfim *)

Superrobotul V 1001 a fost programat în direcția descoperirii și lichidării risipelor energetice ale Pămîntului. La un moment dat, V 1001 a înregistrat la o biată rețea electrică o pierdere infimă, a cărei cauza n-o putea găsi. Puși în fața neputinței robotului, oamenii au fost nevoiți să intervină. Firele electrice duceau la o veche construcție, un fel de „peștera” artificială din sticlă și beton.

În interior, o mașină ciudată funcționa monoton și liniștit, fără a face sau a produce ceva evident. Se pare că era vorba de un arhaic calculator electronic de o vechime cuprinsă între cîteva mii și cine știe cîți alți ani. Partea ciudată este că acest calculator funcționa încă. Probabil că demult cineva dăduse computerului o problemă, iar acesta continua s-o rezolve și acum. Evident, o problemă rezolvată, sau mai bine spus nerezolvată timp de milenii, nu putea fi decît una foarte dificilă. Era, de altfel, singurul lucru ce părea sigur.

Nu mă îndoiesc că cei ce au produs rezolvarea PROBLEMEI știau de dificultatea ei și bănuiau durata necesară aflării REZULTATULUI. Atunci de ce . . . ? Răspunsul se impunea: era, sau este o problemă vitală. Dar vitală pentru cine? Pentru ei sau pentru noi? Dacă prima ipoteză este cea adevărată, atunci pare justificată dorința lor de a afla RĂSPUNSUL, dar eum acesta ceruse un timp

*) Se pare că acest multiinfim poate atinge valori extrem de mari, drept care nimeni nu a îndrăznit să-l calculeze.

neasteptat de mare, evenimentele pentru care fusese necesar au trecut de mult. Și astfel răspunsul computerului și-a pierdut importanța, neinteresând decât, poate, un istoric.

Dacă însă REZULTATUL era vital pentru noi, apăreau aspecte mult mai complicate. În sprijinul acestei ultime ipoteze venea faptul că toată mașinăria fusese prevăzută cu întărituri pe la colțuri. Dar se putea foarte bine ca ele să fi fost instalate ulterior, când strămoșii noștri și-au dat seama că RĂSPUNSUL cere timp.

La un moment dat, se părea că misterul a fost rezolvat. Dintr-o bobină a ieșit ceva cu șase picioare și cu patru aripi, ce mergea și zbura cu ele. S-a crezut că scopul întregii instalații era de a produce obiectul sau fătura de mai sus. Dar asemănarea frapantă cu o muscă ce ar fi putut scăpa roboților insecticizi a năruit presupunerea.

Cel mai simplu ar fi să desfacem computerul și să inversăm circuitele, și, astfel, peste mulți ani, calculatorul, lucrînd invers, să ajungă la stadiul inițial, la PROBLEMA. În modul acesta, ei după noi ar afla despre ce era vorba. Dar oare are să-i mai intereseze acest lucru? Dacă însă REZULTATUL nu era vital pentru noi, ci pentru urmașii noștri, oare nu le vom face un grav deserviciu? S-ar pierde astfel ani de muncă prețioasă; ei, aflînd problema inițială și dîndu-și seama de importanța sa, vor fi obligați s-o încredințeze unui nou computer. Și povestea s-ar putea repeta continuu de-a lungul miilor de generații. De altfel, pentru această inversare, imposibil să fie realizată de un om, este nevoie de un alt calculator, care, practic, îl va distruge pe cel arhaic, dar sociologii ne atrag de multă vreme atenția asupra primejdiei de a pune un computer împotriva altui computer, deoarece ne putem aștepta la o coaliție a lor împotriva oamenilor. Va dați seama deci ce imensă greșală ar fi o astfel de soluție în cazul, bineînțeles, în care, într-adevăr, problema ar fi vitală. Repet, acest lucru mi se pare evident, deoarece, în caz contrar, calculatorul putea fi oprit și folosit în alte scopuri.

În continuarea ipotezei vine o recentă descoperire dintr-o arhivă. Există o familie ce primește subvenții importante fără a ști însă de ce. S-a ajuns în situația ca membrii acestei familii să considere că li se cuvin acești bani. Cercetînd documente vechi, s-a constatat că unul dintre strămoșii familiei a fost angajat să vegheze asupra bunei funcționări a computerului. Pășul la moștenit fiul său, iar acesta, la rîndul-i, la cedat moștenitorilor. Cu timpul însă, mai ales că, probabil, calculatorul n-a necesitat nici o intervenție, cunoștințele despre el ale îngrijitorilor săi s-au diminuat con-

tinuu, ajungînd să se piardă cu desăvîrşire. S-a propus sistarea subvenţiei, dar membrii familiei au arătat că acest lucru ar fi fost o nedreptate, misiunea lor constînd în remedierea eventualelor defecţiuni care, din fericire, nu se produsese pînă atunci. Doar în cazul, în care ei s-ar fi dovedit că nu sînt în stare de a repara vreo stricăciune, s-ar fi putut susţine că nu şi-au făcut datoria, şi, în consecinţă, retragerea subvenţiei ar fi fost justificată.

Unii au propus oprirea acestor cercetări ce par a nu duce niciunde. Unor astfel de propuneri li s-au opus toţi cei ce lucrau în acest domeniu şi s-au văzut loviţi în interesele lor. De altfel, întreaga cercetare ar fi putut fi făcută de un supercomputer.

E posibil ca această problemă ce se lăţeşte, se ramifică şi creşte să necesite un timp infinit de mare, dacă computerul a ajuns la o fază de gîndire foarte înaltă, după cum presupun unii axiologi. Şi atunci? Peste mii de ani se vor descoperi, poate, două calculatoare ce lucrează aparent fără obiect şi, deci, s-ar repeta situaţia prezentă. S-ar ivi un al treilea computer mai perfecţionat decît primele şi al cărui obiect de cercetare să fie obiectul obiectului celorlalte două. Şi astfel, fără să vreau, îmi imaginez Pămîntul acoperit de calculatoare electronice tot mai perfecţionate, ce lucrează de zor, deşi, paradoxal, obiectul lor de cercetare s-a pierdut demult. Mă întreb dacă nu cumva computerul găsit este una dintre verigile acestui lanţ vicios.

De altfel, aflarea acestui REZULTAT nu constituie o necesitate pentru noi, deoarece o necesitate ce nu este cunoscută nu poate fi necesară . . .

Se mai poate presupune că PROBLEMA a fost pusă iniţial greşit şi deci computerul lucrează fără sens. Nu-i exclus ca PROBLEMA să fie rezolvabilă, dar să necesite un şir infinit de demonstraţii sau ca noi să nu fim în stare să-i descifrăm sensul, RĂSPUNSUL adresîndu-se unor fiinţe cu nivel intelectual superior. Nu poate fi, de asemenea, exclusă o stricăciune a computerului, în care caz el lucra în gol.

Există şi alte aspecte ale problemei, dar încep să mă întreb dacă acel calculator arhaic, ce funcţionează de ani şi ani netulburat, nu caută să rezolve aceeaşi problemă ca şi mine.

Undeva pe Pămînt, uitat de toţi, funcţionează un vechi computer.

C U P R I N S

LUCIAN IONICĂ

Fapt divers, în anul	9
Brevet pentru mașina de știut	11
Întoarcerea	17

MARCEL LUCA

Cînd nu vor fi gîndaci de Colorado	23
Ultimul zîmbet al Juanitei	27
Explozia clipei	33
Discuție cu un venusian	37
Imposibila revedere	40
Pregătiți o porție în plus	45
Flux	48
Dacă undeva, în univers cresc castuși	52

ION SĂFTESCU

Cobai pentru 2050	57
Și totuși se moare	71

CORNEL STANCIU

Întîlnirea	79
----------------------	----

CONSTANTIN STRUNGĂ

Norii de foc	37
Taina nopții	91

DORU TREȚA

Taina oamenilor de piatră	101
Unul singur era de altă părere	103
Erarae humanus est	106
Cîntecul lui Fermat	109
Cine știe	114

Tipografia Arad
cda 19 — 11 1972